

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Katedra sociální patologie a sociologie

Informovanost středoškolské mládeže o sektách

Podtitul: U středoškoláků ve věku od 15 do 18 let ve
vybraných středních školách Královehradeckého kraje

Bakalářská práce

Autor:

Martin Sychra

Studijní program:

B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor:

Sociální patologie a prevence

Vedoucí práce:

PhDr. Jiří Kučírek, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Martin Sychra

Studium: P15P0194

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Název bakalářské práce: **Informovanost středoškolské mládeže o sektách**
Podtitul: U středoškoláků ve věku od 15 do 18 let ve vybraných středních školách Královehradeckého kraje

Název bakalářské práce AJ: Awareness of high school students about sects
Subtitle: For high school students aged 15 to 18 years in selected secondary schools Hradec Kralove Region

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

V teoretické části se budu věnovat specifickým rysům, typologii a přehledu soudobých sekt působících v ČR a diskuzi na téma smyslu víry v současné době. V praktické části provedu dotazníkové šetření na vybraných středních školách v Hradci Králové a v Jaroměři, jehož cílem bude zjistit postoje studentů k sektám, znalost hlavních českých a světových sekt a rizika vstupu do sekt v závislosti na konkrétní skupině respondentů. Respondenty budu dělit podle místa školy (Hradec Králové, Jaroměř), typu školy (gymnázium, střední odborná škola, střední odborné učiliště), úplnosti/neúplnosti rodiny, pohlaví, zájmu o duchovní dimenzi bytí a převažující hodnotové orientace.

Abgrall, J. M.: Mechanismus sekt, Karolinum, Praha 2000 Douglas, R.: New Age tváří v tvář, návrat Praha 1995 Eliade, M.: Slovník náboženství, Praha, Český spisovatel, 1993. Franz, R. W.: Krize svědomí, návrat domů, 1998. Hutin S.: Tajné společnosti, Victoria publ., Praha 1995 Křemen, P.: Boj se sektou, Praha, Duel, 1997 Novotný, T.: Mormoni a Děti boží, Votobia, 1998. Novotný, T.: Nebeská brána. Devět znaků sekty, Praha, Oliva, 1997. Novotný, T.: O sektách a guruismu, Praha, vlastní náklad, 1999. Remeš, P.: Svědkové Jehovovi, Praha, Oliva, 1995. Vojtíšek, Z.: Netradiční náboženství u nás, Dingir, 1998. Vild, M.: Křesťanství a esoterika, Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství, 1997.

Garantující pracoviště: Katedra sociální patologie a sociologie,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Kučírek, Ph.D.

Oponent: PhDr. Josef Kasal, MBA, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 5.1.2016

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci pod vedením PhDr. Jiří Kučírka, Ph.D. vypracoval samostatně a uvedl všechny použité prameny a literaturu v seznamu zdrojů.

Hradec Králové dne: 18. 4. 2018

.....

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu bakalářské práce doktoru PhDr. Jiřímu Kučírkovi, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a vstřícný přístup během tvorby této práce. Rovněž děkuji učitelům středních škol a respondentům za ochotu spolupracovat při dotazníkovém šetření.

Anotace

SYCHRA, Martin. Informovanost středoškolské mládeže o sektách.: U středoškoláků ve věku od 15 do 18 let ve vybraných středních školách Královehradeckého kraje. Jaroměř, 2018. 55 s. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové. Vedoucí práce PhDr. Jiří Kučírek, Ph.D.

Bakalářská práce je zaměřena na postoje, názory a informovanost středoškolské mládeže o sektách. V teoretické části je uvedena klasifikace sekt, hlavní identifikační znaky a organizace sekt, atraktivnost sekt pro mladé lidi a zabývá se také prevencí před jejím negativním působením. Mimo to je v práci popsán proces náboru stoupenců a odchodu ze sekty. Práce se také zabývá psychickou manipulací a psychickým vývojem mládeže v adolescenci. V praktické části je proveden kvantitativně orientovaný průzkum zpracovaný formou dotazníkového šetření. V průzkumu jsou statisticky zpracovány otázky z dotazníků. Některé grafy doplňují statistiky o zajímavé informace získané prostřednictvím srovnávání jednotlivých otázek na základě určených kritérií, která jsou v práci uvedena.

Klíčová slova: sekta, mládež, psychická manipulace, atraktivnost a znaky sekt, prevence

Annotation

SYCHRA, Martin. Awareness of high school students about sects: For high school students aged 15-18 in selected secondary schools in Hradec Králové Region. Jaroměř, 2018. 55 p. Bachelor Degree thesis. Faculty of Education, University of Hradec Králové. Lecturer PhDr. Jiří Kučírek, Ph.D.

The bachelor thesis focuses on attitudes, opinions and information of secondary schools students about sects. The theoretical part contain the classification of sects, the main identification marks and the organization of sects, the attractiveness of sects for young people and the prevention of their negative effects. In addition, the process of recruiting and leaving the sect is described. The work also deals with psychological manipulation and psychological development of adolescents. In the practical part is performed a quantitative survey conducted in the form of a questionnaire survey. In the survey, questionnaire questions are statistically processed. Some charts add statistics on interesting information obtained by comparing individual questions based on the criteria set out in the paper.

Keywords: sect, youth, psychic manipulation, attractiveness and signs of sects, prevention

Obsah

Úvod.....	10
1. Sekta a nová náboženská hnutí	12
1.1 Sekty	12
1.2 Nová náboženská hnutí.....	12
2. Klasifikace sekt.....	13
2.1 Sekty vycházející z křesťanského učení	14
2.1.1 Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů – „mormoni“	14
2.1.2 Svědkové Jehovovi	15
2.1.3 Církev sjednocení – „moonisté“	16
2.1.4 Rodina.....	17
2.1.5 Scientologická církev.....	17
2.2 Sekty vycházející z východních duchovních tradic	19
2.2.1 Hnutí Hare Krišna.....	19
2.2.2 Transcendentální meditace.....	19
2.2.3 Bahajismus	20
2.3 Sekty a náboženská hnutí se znaky západního esoterismu	20
2.3.1 New Age	20
3. Hlavní identifikační znaky.....	24
3.1 Znak autoritářský	24
3.2 Znak opoziční	24
3.3 Znak výlučnosti.....	24
3.4 Znak ezoterický.....	25
3.5 Znak soběstačnosti skupiny	25
4. Organizace sekt.....	26
4.1 Pyramidová struktura	26
4.2 Struktura v podobě pavučiny	26
4.3 Struktura ve tvaru hvězdy	26

4.4. Sférická struktura	26
5. Psychická manipulace	28
5.1 Kontrola vědomí členů sekty	28
5.2 Tři složky psychické manipulace.....	29
5.2.1 Řízené chování.....	29
5.2.2 Řízené myšlení.....	29
5.2.3 Řízené emoce	30
6. Adolescenti a sekty	31
7. Nábor stoupců	32
7.1 Vábení.....	32
7.2 Přesvědčování	32
7.3 Fascinace.....	32
8. Atraktivnost sekt a příčiny vstupu do nich	34
8.1 Dysfunkční rodina.....	34
8.2 Hledání duchovna a smyslu	35
8.3 Transcendentní zakotvení života	35
8.4 Potřeba jistoty a řádu	35
8.5 Potřeba autority.....	35
8.6 Protest	35
9. Odchod ze sekty.....	36
10. Prevence před vlivem náboženských sekt	38
10.1 Stát	38
10.2 Média	39
10.3 Rodina a přátelé	39
10.4 Úloha jednotlivce	39
11. Výzkumné šetření	40
11.1 Cíle výzkumného šetření	40

11.2 Metoda výzkumu	40
11.3 Charakteristika výzkumného vzorku	40
11.4 Důvod výběru skupiny	40
11.5 Hypotézy	41
11.6 Vyhodnocení a prezentace výsledků výzkumu.....	41
11.7 Vyhodnocení hypotéz	50
11.8 Diskuze	51
Závěr	54
Seznam použité literatury	56
Internetové zdroje	57
Seznam příloh	1
Příloha A – Dotazník pro studenty	1
Příloha B – Seznam grafů	6
Příloha C – Seznam tabulek.....	22

Úvod

Cílem mé práce je zjistit a objasnit míru informovanosti středoškolské mládeže o sektách. Toto téma jsem si nevybral čistě náhodně. Na hranici dospělosti mě velmi zajímaly otázky týkající se smyslu života a hledání vlastní identity. Možná právě proto jsem ne náhodu narazil na skupinu, která ze začátku vypadala velmi přívětivě a nabízela určité odpovědi na otázky, které mě zajímaly.

Domnívám se, že informovanost společnosti o sektách je poměrně nízká. Tato práce se zaměřuje speciálně na mladé lidi – středoškoláky. Mladí lidé procházející adolescencí jsou jednou z nejohroženějších skupin populace vůči téměř jakýmkoli patologickým jevům. Problematika sekt dle mého názoru nejspíše nebude výjimkou.

Ve společnosti se relativně dostatečně mluví o problematice závislostí – alkoholismu, drogách, gamblerství a dalších projevech rizikového chování, ale téma sekt zůstává v převážné míře tabu.

Je paradoxní, že nástrahám sekt podléhají častěji lidé inteligentní, empatictí až altruističtí, kteří mají opravdovou snahu žít „dobrý život“. Ve většině případů se nejedná o lidi, kteří by své problémy zapíjeli alkoholem nebo si od nich odlehčovali braním drog.

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. V teoretické části definuji pojem sekta a nové náboženské hnutí, uvádím základní přehled sekt vycházejících z křesťanství, z učení východních tradic a jako samostatnou skupinu uvádím hnutí New Age. V dalších kapitolách píš o hlavních identifikačních znacích sekt a typech, kterými mohou být sekty organizovány. Důležité je také zmínit se o psychické manipulaci, o psychice adolescentů, náboru stoupenců a atraktivnosti sekt. V posledních bodech píš o odchodu ze sekty a prevenci.

V praktické části se věnuji zpracování dotazníkového šetření, které je zaměřené výhradně na mládež. V dotazníku se ptám studentů na faktické znalosti, které o sektách mají, na jejich osobní zkušenosti a subjektivní názory. Také se táži nepřímou formou na otázky, které zjišťují, zda by byli studenti potenciálně náchylní na vstup do sekty. Poslední oblastí, na kterou se v dotazníku zaměřuji, je oblast duchovní dimenze bytí a smyslu lidské existence.

Práce by mohla sloužit pro obecnou osvětu, a také jako varování před marginalizovanou tématikou sekt a sektářství v naší společnosti. Rád bych, pokud se ověří hypotézy v práci uvedené, touto cestou otevřel ve společnosti diskuzi, a to především mezi mladými lidmi na středních

školách, aby se tato problematika nepodceňovala a zařadila se do školních vzdělávacích plánů v rámci občanské nauky.

1. Sekta a nová náboženská hnutí

V názvu této práce je uveden pojem sekta. Nicméně členové „sekt“ považují toto označení za nedůstojné, až hanlivé a mnozí z nich se raději nechají nazývat takzvanými novými náboženskými hnutími.

1.1 Sekty

„Nejdříve slovo 'sekta' označovalo buď skupinku, která se odštěpila od původního celku, nebo žáky mistra prohlášeného za kacíře.“ (Abgrall, 2000: 11) Dnešní definice pojmu sekta je o něco obtížnější. V obecné rovině je sekta malá sociální skupina, která se etablovala uvnitř určitého náboženství, od jehož principů se postupně oddělila a vytvořila tak vlastní věrouku. Ovšem tento pohled by v dnešní době zdaleka nebyl úplný, jelikož náboženství je již na ústupu a populární jsou témata minulých životů, mimozemského života, pozitivního myšlení, různých prací s energií vizualizace a dalších, na jejichž ideje se nejedna sekta odkazuje.

Podle autorova názoru je většina sekt odtržena od sociální reality a to tím, že hlásají své názory a zásady převážně dogmaticky. V momentě, kdy si určitý jedinec, či skupina uvnitř hnutí začne nárokovat moc a pěstovat svůj kult, tak dochází ke změně na sektu. (Blažek a kol., 2002)

Ronald Enroth (1994, s. 10 – 13) rozlišuje tři přístupy, podle kterých můžeme definovat termín sekty. Jsou jimi senzacechtivý či populární, sociologický a teologický. Populární přístup klade důraz na exotické a lidem v dané kultuře neznámé či tajuplné praktiky těchto společností. Většina lidí se touto formou o sektách dovídá ze sdělovacích prostředků. Sekty jsou popisovány jako „podivné“, „zvláštní“ a „nekonvenční“. Naproti tomu sociologická definice se snaží zařadit sekty do širšího společenského kontextu. Sociologové zkoumají různá hnutí přítomná i minulá a snaží se konkrétní sektu mezi ně řádně zařadit. Sekty se vyznačují tím, že odmítají kulturu dané společnosti a tím se liší od ustanovených církví. Teologická definice je nejdůležitější především pro křesťany, protože se jako jediná snaží rozlišit pravdu od lži, a to tím, že porovnává učení sekty s výroky a učením Bible.

1.2 Nová náboženská hnutí

Termín „nová náboženská hnutí“ je termínem neutrálnějším, než výraz „sekty“. Slovo „nový“ odkazuje více k postavení konkrétní náboženské skupiny ve společnosti než k délce jejího působení. Synonymem slova „nový“ jsou výrazy jako „nezařazený“, „nerespektovaný“, „neetablovaný“. Nicméně je také pravdou, že většina „nových náboženských hnutí“ se začínala objevovat až po druhé světové válce a tím naplňují výraz „nová“ také v rámci času. Slovo

„náboženská“ značí, že přichází s určitou posvátnou a náboženskou vizí světa a předkládají lidem prostředky, jak těchto cílů dosáhnout. Navíc fungují jako alternativa vůči institucionalizovaným oficiálním náboženstvím a převládající kultuře. (Dokumenty katolické církve, 1997: 21; Vojtíšek, 2009: 36)

2. Klasifikace sekt

Co se týče klasifikace sekt, tak asi nejobecnější klasifikací by byla klasifikace od Stevana Hassana (1994: 68), která dělí „sekty“ na náboženské, ekonomické, politické a vzdělávací.

Pro potřeby práce se však budeme zaobírat převážně skupinou náboženských sekt, i když je pravda, že některé sekty by se daly přiřadit do více kategorií zároveň. Například scientologie by mohla patřit jak mezi sekty náboženské, tak mezi sekty vzdělávací.

V publikaci Víry a vyznání (Allan a kol., 1993: 74) jsou stanoveny 4 hlavní skupiny sekt:

- Sebezdokonalovací sekty - usilují o sebepoznání a zdokonalování osobnosti – např. scientologie
- Východní skupiny - akcentují mystické učení orientální filosofie a náboženství např. misie božího světla
- Sjednocovací skupiny
- např. Moonova církev sjednocení
- Z křesťanství vycházející skupiny
- např. rodina lásky, cesta

Pavel Mühlpachr (2001: 48) ve své sociální patologii předkládá dělení podle P. Remeše:

- Sekty vycházející z okultismu a magie
 - New Age, satanismus
- Sekty vycházející z náboženství východu
 - Hare Krišna
- Sekty vycházející z psychoterapeutických koncepcí
 - Scientologie, holotropní terapie
- Sekty vycházející z křesťanství
 - Mormoni, moonova sekta, Svědkové

V této práci jsem se rozhodl klasifikovat sekty na sekty vycházející z křesťanství, sekty vycházející z východních duchovních tradic a jako samostatnou skupinu New Age, kterou řadím mezi sekty se znaky esoterismu. U každé z těchto skupin uvádím pouze některé z významnějších sekt.

2.1 Sekty vycházející z křesťanského učení

Asi nejvíce sekt vychází z křesťanství. Křesťanství je nejrozšířenějším náboženstvím s více než dvěma miliardami členů. V poslední době na západě jeho vliv mírně ustupuje, naopak v Asii a Latinské Americe je výrazně na vzestupu. V následující kapitole bych chtěl uvést přehled nejvýznamnějších sekt, stručně nastínit jejich historii, představit jejich vůdce a vymezit jejich učení.

2.1.1 Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů – „mormoni“

Za zakladatele mormonské víry je považován Joseph Smith, který roku 1827 objevil zlaté desky popsané egyptskými hieroglyfy. Pomocí kamenů urim a tumim tyto spisy přeložil, a tak vznikla kniha Mormon, hlavní kniha mormonů. V roce 1830 byla pak oficiálně založena mormonská církev. (Vojtíšek, 1999: 38)

Učení mormonů vychází ze čtyř děl: Nejvýznamnější je kniha Mormon, dále Kniha nauk a smluv, Drahocenná perla a Bible. Mormoni věří, že Boží zjevení neustále pokračuje, a tudíž mohou být vydány nové věroučné knihy. Každý mormon může získat osobní zjevení, ovšem velké (autoritativní) zjevení může dostat pouze prezident církve. Takové zjevení je poté platné pro všechny její členy. (Enroth, 1994: 104)

Mormoni mají svoji specifickou mytologii, která tvrdí, že na počátku žil ve vesmíru člověk jménem Elohim, který se za vzorné chování stal Bohem. Bůh zplodil s nebeskými ženami duše všech lidí, poté svolal konferenci o stvoření Země, na které došlo ke sporu jeho dvou nejstarších synů – Lucifera a Ježíše. Lucifer chtěl lidem dobro vnutit, Ježíš ale navrhoval svobodnou vůli člověka. Bůh Elohim dále v určený čas navštívil Pannu Marii, aby počal Ježíše. Ježíš žil prý se třemi ženami, se kterými měl mnoho dětí. Jedno z jeho dětí byl i Joseph Smith. Mormoni věří, že každý člověk, aby mohl vejít do nebe, musí mít souhlas Smithe. Proto se nechávají pokřtít a hledají spásu i za své příbuzné, kteří již nežijí, a mohou se nechat pokřtít i za ně a tím je vysvobodit. (Reflex, 2002, online) Na počátku u mormonů existovalo mnohoženství, ale především se týkalo Josepha Smithe a jeho nejbližších. Bylo ale zrušeno roku 1890, poté co stát Utah vstoupil do Severoamerické unie (Vojtíšek, 1999, str. 39). Mormoni velmi podporují misie. Do světa vysílají mladé chlapce na roční misijní službu a dívky na osmnáctiměsíční. Každý mormon při zasvěcení dostává bílé spodní prádlo (garment), které nosí 24 hodin denně do konce svého života. (Novotný, T. - Vojtíšek, 1994)

Mormoné se v Čechách poprvé objevili v roce 1884, kdy přijel z Vídně první misionář. Pro své kázání byl však uvězněn a vykázan ze země. Další misionářská mise přišla o 45 let

později, nicméně jakmile začala 2. světová válka, misionáři byli ze země evakuováni. Po konci 2. světové války se misionáři v roce 1946 do naší republiky vrátili, ovšem brzy byla tato církev komunistickou vládou 6. dubna 1950 zakázána. Mormonská církev byla opět uznána až v roce 1990. V současné době má na území České republiky přibližně okolo 2200 členů. (Knotková, 2013, online)

2.1.2 Svědkové Jehovovi

Za zakladatele je považován Američan Charles Taze Russell, i když on sám ještě název Svědci Jehovovi nezavedl. V roce 1884 ustanovil společnost Strážná věž, stal se jejím prezidentem a následně vydal tzv. Studie v písmu, čímž položil základy teologie Svědků Jehovových. V roce 1916 se ujal moci druhý prezident Joseph F. Rutherford, který v roce 1931 zavedl její současný název „Svědkové Jehovovi“. Ve svém programu dal také podnět k návštěvám dům od domu. (Enroth, 1994: 88 - 89)

Doménou Svědků Jehovových je jejich výrazná publikační činnost. Údajně publikují ročně více výtisků než všechny ostatní sektářské skupiny na světě. Mezi jejich známé časopisy patří především časopis Strážná věž a Probud'te se!. Svědci Jehovovi jsou známí svými nespočetnými předpověďmi blížíícího se konce světa – armagedonu. Naposledy v roce 1975 tvrdili, že po armagedonu bude 144 tisíc Svědků věčně žít na nebesích. Výrazně se také staví proti křesťanskému učení o svaté trojici. Například tvrdí, že křesťané nevěří v jednoho Boha, ale v bohy tři. Oni sami věří v jednoho Boha, kterého nazývají „Jehova“. Tohoto Jehovu nepovažují za osobu Ježíše Krista, ten pro ně není nejvyšší autoritou. Jejich centrum je v Brooklinu, ze kterého vydávají do světa veškeré tištěné publikace. Svědci Jehovovi podnikají velkou misijní činnost, která je v současnosti nejčetnější v jejich dosavadních dějinách. Mezi hlavní znaky patří, že neslaví Vánoce, Velikonoce ani vlastní narozeniny, dále odmítají vojenskou službu a účast na volbách, popírají nesmrtelnost duše a odmítají existenci pekla. Ale asi nejhorším problémem je jejich odmítání transfuze. Věří, že transfuze krve není dovolena na základě „mnoha“ citátů z Bible. (Enroth, 1994; Blažek a kol., 2002)

U sebe nosí prohlášení: „*V žádném případě nechci, aby mi byly dávány krevní transfuze, a to ani v případě, že by to lékaři považovali za nezbytné k udržení mého života nebo mého zdraví. Souhlasím s infuzí bezkrevných přípravků... Tímto pokynem zprošťuji lékaře, anesteziology, nemocnice i jejich personál jakékoli odpovědnosti za škody, které by mohly být při správné lékařské péči přisuzovány tomu, že odmítám krevní transfuze*“. (Blažek a kol., 2002, str. 51-52) Jaké tradice nebo oslavy Svědci Jehovovi tedy dodržují? V literatuře jsem našel

pouze zmínku o svátku Nisanu, ve kterém si připomínají výročí Kristovy smrti. (Blažek a kol., 2002, str. 52)

2.1.3 Církev sjednocení – „moonisté“

Církev sjednocení byla založena v roce 1954 Sun Myung moonem z Koreje. Hlavní vizí církve sjednocení je naplnění ideálu pravé rodiny. Moon se svou manželkou Hak Ja Han se považují za bohem vyvolený pár a členové církve je musí přijmout za své pravé rodiče. Moon také vybírá partnery členům své církve pomocí fotografie a jeho „božského zření“. Partneri jsou často odlišné rasy či aspoň každý z jiného národa. (Blažek a kol., 2002, str. 84) Z rasově smíšených manželství má vzniknout nová vyšší rasa, která nastolí Království nebeské.

Základním kamenem jejich učení je spis Divine Princip. Píše se v něm o příchodu tří Adamů. Nejdříve Adam a Eva žili dokonalý život v ráji, pak ale Evu svedl Lucifer a měl s ní sexuální styk. Eva však poznala, že jejím pravým partnerem měl být Adam a co navázala sexuální poměr i s ním, cítila se provinile a následkem toho se oba začali stydět za svou nahotu. Tuto situaci měl rozřešit mesiáš Ježíš, který je chápaný jako druhý Adam. V principu se píše, že přibližně 400 let před Ježíšovým příchodem byl ke každému velkému národu poslán zvěstovatel, který jej měl připravit na Ježíšův příchod. K židům byl poslán Malachiáš, v Asii kázali Budha a Konfucius a helenistický svět připravoval Sokrates. S příchodem Ježíše měly být všechny národy a kultury sjednoceny. Došlo ovšem k tragickému zmaření, tím, že byl Ježíš ukřižován. Ježíš svým počínáním spasil lidstvo duchovně, nýbrž byl předurčen spasit lidstvo také tělesně a to tak, že měl založit dokonalou rodinu a zřídit na zemi Království nebeské. Třetí Adam neboli pán druhého příchodu má dokončit to, co neuskutečnil Ježíš, čili založit dokonalou rodinu. V principu není přesně napsáno, že touto osobou je Sun Moon, ale někteří členové a autoři se k tomu přiklánějí. (Enroth, 1994, str. 133-138)

Moonisté provádějí pestrou organizační činnost, na kterou často zvou politické, umělecké a vědecké autority. Jejich semináře a přednášky o populárních tématech lákají mladé lidi, často vysokoškoláky. Ti jsou potom odchyťováni a je jim postupně předkládána víra. U moonistů se výrazně projevuje tzv. bombardování láskou, kdy je nový jedinec zahrnován lichotkami, má pocit, že vše, co řekne je správné a za vše je pochválen. Takovýto člověk je poté daleko více ochotný naslouchat a věřit tomu, co je mu předkládáno. U nás působí organizace typu Federace žen za mír ve světě, Federace rodin za mír ve světě, Akademie profesorů za světový mír či studentská organizace CARP. (Vojtíšek, 1999, s. 41)

2.1.4 Rodina

Sekta byla založena roku 1969 Davidem Bergem. Původně se jmenovala Děti Boží, poté Rodina lásky a nakonec Rodina. Patří k tzv. eschatologickým sektám neboli k sektám, které odmítají tento svět a čekají jeho brzké zničení. Nejvýraznějším prvkem je jejich překroucený výklad citátů z Bible, ve kterých se hovoří o lásce, jako o sexu. Znamé jsou misionářské metody nazývané flirty-fishing, nebo-li v podstatě prostituce, které se týkaly převážně žen a dívek a to i neplnoletých. Zvláštností je také vyobrazení ducha svatého jako polonahé ženy. (Sekulární Františkánský řád, Sekta božie deti, online) V příručce pro ženy Mojžiš David (David Berg) ženám říká: „*Není důvodu, abyste neukazovaly to, čím vás Pán Bůh požehnal.... Nebojte se nosit krátké šaty s hlubokými výstřihy sahajícími až po pás anebo k břichu a průsvitné blůzky bez podprsenek. Ukažte jim, co máte, to je přiláká... Chci, aby úplně ztratili hlavu a zamilovali se do vás.*“ (Allan a kol., 1993: 78)

2.1.5 Scientologická církev

Zakladatelem scientologické církve byl L. Ronald Hubbard, který církev se sídlem v Los Angeles založil v roce 1954. Jako mladý byl Hubbard spisovatelem. Pokoušel se ovšem také o své vlastní teorie. Dílo, které ho z počátku nevíce proslavilo, byla kniha Dianetika, moderní věda o duševním zdraví.

Nejvyšším cílem Scientologů je dosáhnout tzv. duchovního stavu clear, kdy se jedinci osvobodí od veškerých negativních zkušeností svého života, dosáhnou tímto přerodem IQ minimálně 135, získají tvůrčí a řídicí schopnosti a schopnost hluboké relaxace. Aby se k tomuto stavu mohli přiblížit, snaží se předávat lidem poselství o existenci duchovních bytostí a reinkarnace. Také se snaží bránit kriminalitě a duševním nemocem. Za hlavní duchovní podstatu člověka považují Scientologové tzv. Thétana. Thétané jsou nesmrtelné duchovní bytosti, které kdysi sestoupili na Zemi a vstoupili do hmoty. Postupným převtělováním ovšem zapomněli na svůj původ, což je příčinou nemocí, válek a utrpení, která neustále sužují lidstvo. (Tycho, 2001: 186; Cowan, Bromley, 2013: 35)

Hubbard se věnoval psychoanalýze a především tomu, jak funguje lidská mysl. Vyvodil závěry, že mysl je komunikačním a řídicím systémem mezi Thétanem a jeho životním prostředím. Na základě tohoto pochopení rozdělil mysl na dvě hlavní části: analytickou a reaktivní. Analytická mysl představuje racionální, iniciativní a řídicí mechanismus, který je schopen pracovat s informacemi a řešit problémy. Není ovšem schopna zaznamenávat emocionální, duchovní ani fyzické zkušenosti. Reaktivní mysl naopak tyto zkušenosti zpracovává. Každý podnět vyvolá určitou odezvu, která se poté ukládá v reaktivní mysli jako

duševní obraz nazývaný engram. Thétan si díky reaktivní mysli pamatuje veškeré negativní zkušenosti nashromážděné za mnohé jeho životy. Ty jsou poté příčinou veškerého strachu, únavy a duševních a psychosomatických nemocí. Když se člověk v konkrétním životě setká s nějakou negativní situací, která je podobná situaci, kterou již zažil ve svém životě minulém, v jeho reaktivní mysli se aktivuje engram a začíná negativně působit na jeho život. (Cowan, Bromley, 2013: 36)

Scientologové pořádají duchovní poradenství, tzv. auditingy. Nováčci, kteří jsou v zajetí své reaktivní mysli a engramů začínají na úrovni preclear. Pomocí řady kurzů a auditingů se snaží dosáhnout úrovně clear, což může trvat i několik let. Poté se jedinec může zúčastnit patnácti navazujících úrovní, známých jako operující Thétan. Hlavním cílem těchto kurzů je zvýšit duchovní a duševní uvědomění prostřednictvím toho, že praktikující znovu získá přirozené schopnosti Thétana. (Cowan, Bromley, 2013: 37 - 38)

Scientologie je postavena na přísně řízené hierarchii. Úvodní kurzy mohou stát méně než 50 dolarů, další auditingy ovšem mohou vyjít až na stovky dolarů týdně. Čím vyšší je úroveň kurzů, tím jsou kurzy dražší. Hlavním cílem je rozvinutí intelektuálních schopností a sebepoznání člověka. Každý člověk má podle dianetiky určitou měřitelnou „potenciální hodnotu“ tvořenou inteligencí, dynamikou a „osvíceností“. Tato hodnota je měřitelná „elektrometrem“, který se využívá při auditingu. Hubbard vynalezl také Oxfordský test schopností, který na rozdíl od jeho elektrometru dosáhl uznání jak u odborníků, tak u veřejnosti.

Velké množství organizací existuje také mimo oficiální scientologickou církev. Jedná se hlavně o Světový institut scientologických podnikatelů, centrum pro individuální a efektivní učení (ZIEL), Asociace pro lepší život a výchovu (ABLE), Občanská komise za lidská práva (CCHR). Mezi nejznámější aktivity však patří síť protialkoholických a protidrogových středisek NARCONON. Scientologie v Československu byla zaregistrována v roce 1990 jako „společnost pro užitou filosofii“. Prvním představitelem byl psychotronik ing. Andrej Dragomirecký. Souběžně vzniklo dianetické centrum v Praze a pobočka v Českých Budějovicích. Mezi členy nebo příznivce Scientologické církve novináři řadí takové hvězdy showbusinessu, jako je Kristine Alleyová, Chick Corea, Tom Cruise nebo John Travolta. (Tycho, 2001: 194 - 196)

2.2 Sekty vycházející z východních duchovních tradic

2.2.1 Hnutí Hare Krišna

Hnutí Hare Krišna vychází z hinduistické tradice. Jejím zakladatelem je Svámí Prabhupáda, který zasvětil celý svůj život védskému poznání a v 70 letech se rozhodl vycestovat do Ameriky, kde v roce 1966 založil Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny (ISKCON). Postupně získával na oblibě, a to především mezi přívrženci hippies. (Život Šríly Prabhupády, 2007, online) Stoupenci hnutí věří v reinkarnaci a karmický zákon. Naučnou literaturou jsou kromě Bhagavadgíty, Mahabharáty a Ramajány, které jsou důležitými spisy také v hinduistické tradici, Šrímad-Bhágavatamy, knihy sepsané Svámí Prabhupádou. Asi veřejnosti nejznámější duchovní praktikou hnutí je odříkávání tzv. mahá-mantry, ta se skládá ze sanskrtských slov Hare Kršna, Hare Kršna, Kršna Kršna, Hare Hare, Hare Ráma, Hare Ráma, Ráma Ráma, Hare Hare. Tato mantra slouží k vyloučení vědomě řízených myšlenek a k navození změněného stavu vědomí. (Enroth, 1994, s. 84) Součástí hnutí je také dodržování 4 usměrňujících zásad, kterými jsou: zákaz jezení masa, nezákonného sexu, intoxikace omamnými látkami a hazardu. Tyto zásady jsou protipólem zbožného života: milostivosti, čistotnosti, odříkání a pravdomluvnosti. (Čtyři usměrňující zásady, 2007, online) Život v chrámu vypadá, jak to popisuje Allan a kol. (1993: 96) asi takto: *„Kršnovi stoupenci žijí v chrámech a musí se zcela podřídit svému vůdci, 'prezidentovi' chrámu. Sochy bohů, rozestavěné v chrámu, jsou považovány za Kršnovo vtělení do hmotné podoby. Každé ráno je oprašují, oblíkají a krmí. Věřící koupají sochy v tekutině sestávající z růžové vody, mléka a malého množství kravské moči. Vypít po obřadě tekutinu se považuje za čest.“*

2.2.2 Transcendentální meditace

Zakladatelem je Maharishi Manesh Yogi, který poté co 2 roky praktikoval jógu v himalájské jeskyni, si stanovil za cíl rozšířit jógické techniky a transcendentální meditaci do západního světa. Z počátku měl potíže prosadit své učení, to se ovšem změnilo roku 1967, kdy se setkal s Georgem Harrisonem, který se zbytkem skupiny Beatles odcestoval do Indie. K Beatles se přidali také Rolling Stones, Beach Boys a pár dalších slavných osobností, které výrazně přispěli k popularizaci Maharishiho učení. Cílem praktik transcendentální meditace je dosáhnout čistého vědomí a překonat tři běžně prožívané stavy spánku, bdělosti a snění. (Vojtíšek, 1999, s. 83 – 84) Transcendentální meditaci nicméně zkritizoval americký psycholog Leon Otis, který napsal, že u velkého množství lidí, kteří meditovali nejméně rok a půl se vyvinul pocit strachu, deprese, fyzického a mentální napětí, či jiných průvodních jevů. (Allan a kol., 1993: 132)

2.2.3 Bahajismus

Bahajismus je nové náboženské hnutí, či přímo nové náboženství vzniklé z islámského učení. Roku 1844 se muž jménem Mirza Ali Muhammad prohlásil za „bránu“ (Bába), který zvěstoval příchod nového božího posla, který se měl v brzké době zjevit. Roku 1863 se bohatý Iráčan Baha u'lláh prohlásil za mesiáše a oficiálně založil víru Baha'í. Podle bahaistického učení jsou všechna náboženství obsažena v Bahajismu, ten je sjednocuje. Bahajismus zdůrazňuje jednotu lidstva, mír, všeobecnou spravedlnost a rasovou snášenlivost. Podporuje možnost vzdělání a rovnost pohlaví. Jeho stoupenci vyznávají vysoké morální hodnoty. Nehrají hazardní hry, nepomlouvají, neužívají drogy a nepijí alkohol. Manželství pokládají za celoživotní duchovní a fyzické spojení. Víra Bahaistů v posmrtný život je založena na evoluci. Každý člověk během svého života na sobě musí pracovat, jelikož po smrti zemřelí odejdou do vyššího světa, a pokud na to nebudou vnitřně připraveni, narodí se s určitým defektem. Bahajismus, jelikož vnikl na území Íránu, je do značné míry ovlivněn islámem. Bahaisté, stejně jako muslimové se musí v určité denní doby modlit a alespoň jedenkrát za život vykonat pouť do Mekky. Oproti Islámu však kladou například velký důraz na emancipaci žen, což je také jeden z důvodů, proč jsou pronásledováni a zatýkáni. Jedním ze zvláštností víry je, že se jejich kalendář skládá z 19 měsíců po 19 dnech. (Novotný, Vojtíšek, 1994: 26 – 27; Allan a kol., 1993: 117 - 118)

2.3 Sekty a náboženská hnutí se znaky západního esoterismu

2.3.1 New Age

New Age netvoří jednotnou organizaci. Pojícím prvkem je spíše jednotné naladění lidí, kteří věří, že žijeme v přelomové době, která otevírá nové možnosti pro rozvoj duchovního vědomí. Snahou New Age není na rozdíl od většiny sekt a uznávaných církevních společností zavádět nové zákony a obecná pravidla, jak by se lidé měli chovat, nýbrž se snaží změnit vědomí lidí, čímž se člověk poté stane citlivějším a vnímavějším vůči svým potřebám, potřebám druhých lidí a přírodě jako celku. (Vojtíšek, 1999, s. 90) Vlastimil Marek, jeden z hlavních propagátorů hnutí New Age u nás, vidí jako největší rozdíl mezi uznávanými církvemi a filosofií Nového věku ten, že u náboženství je pro styk s božskou sférou zapotřebí kněze, zatímco hnutí New Age povzbuzuje každého jedince, aby si našel svou vlastní cestu k božskému a uskutečnil změnu myšlení ve své hlavě. (Marek.blog, 2007, online)

New Age reaguje na změny ve společnosti. Společenské naladění ke konci 20. století již nepovažuje vědu a rozum za nejdůležitější prostředky poznávání, tak jako tomu bylo ještě v polovině 20. století. Přílišný důraz na vědu je chápán jako kořistnický vůči přírodě a je

příčinou odlidštění civilizace. Dochází také ke krizi materialismu a konzumního způsobu života. Výsadou generace, která zažila druhou světovou válku, byla její snaha zabezpečit své rodiny. V dnešní západní společnosti je většina lidí dobře materiálně zajištěná, nicméně to samo jim ještě mnohdy nezajišťuje pocity štěstí a životního naplnění. Proto čím dál více lidí touží po duchovních zážitcích s přesahem vlastní existence. Dnešní věk je věkem informačním. To znamená, že vše je daleko dostupnější než dříve. Od člověka se očekává, že se stane světoobčanem s rozhledem a vědomím celistvosti a vzájemné propojenosti všech jevů na planetě Zemi. Takovýto člověk je pak mnohem více schopen nadhledu, porozumění a soucitu s druhými lidmi a tím má větší šance přispívat k vytváření nerozděleného a nesoupeřícího světa. (Vojtíšek, 1999, s. 90 - 91)

Ideou nového věku je očekávání kvalitativně vyšší epochy. Ta se asi nejvíce projevuje v astrologii, kde je spojena s takzvaným přechodem z věku Ryb do věku Vodnáře. Každých 2160 let se Země posunu během jedné periody o jedno znamení zvěrokruhu zpět. Period je celkem 12 a každá představuje jeden měsíc tzv. platonského roku, během něhož oběhne světový pól kolem pólu ekliptiky. Věk ryb je spojován se symbolikou křesťanství, které je v současnosti již na ústupu. Věk vodnáře se má vyznačovat celkovým produhovňováním všech společenských struktur a přechodu k holistickému pohledu na skutečnost. (Wolf, 2000: 16 – 17)

Duchovní směr New Age vznikl v USA v 60. letech 20. století. Do Evropy dorazil koncem 80. let. Obecně je považovaný za liberální a nábožensky tolerantní učení. Vychází z předpokladu, že všechna náboženství jsou ve své podstatě správná a shodná. Každý jedinec si pak může z libovolného náboženství či učení vybrat svoji vlastní cestu. Spojuje v sobě jak východní, tak západní náboženství doplněné o nové prvky jako třeba: holotropní dýchání, transpersonalismus, channeling atd. Americký filosof Allan Watts říká: „*Cest k jedinému je tolik, kolik je lidských životů*“. (Tycho, 2001: 73) Filosofii nového věku je, že veškeré projevy duálního světa forem, jsou pouhou iluzí, a že ve skutečnosti je vše ve stavu harmonie, přirozenosti a jednotnosti. Nejčastějším vyjádřením podstaty jsoucna je pojem energie. Podstatou člověka je božské Já, které se pouze převtěluje, a to na základě karmického zákona. Zajímavý je výklad druhého příchodu Krista, který oproti Křesťanům, kteří očekávají reálný, fyzický příchod Ježíš Krista na zemi, je v New Age vykládán nutnou prací člověka na sobě a rozvinutím svého božského Já, nebo-li také Kristova vědomí, které je na Zemi přítomno od příchodu Ježíše, a které v sobě lidé sami musí rozvinout a objevit. (New Age, 1994, online)

Oproti ostatním náboženským hnutím jednotlivé proudy v hnutí Nového věku nabízejí nezávazné kurzy, semináře a jiné akce, které netvoří žádný ucelený systém. Charakteristickým znakem hnutí je také synkretismus čili směšování vzájemně si odporujících nauk a názorů. S tímto přístupem je velmi obtížné nalézt kritérium pravdy, které by bylo v nějakém měřítku objektivní. S tím souvisí také všeobecná kritika rozumu. Rozum je pak často vystaven kritice jako orgán, který analyzuje, rozděluje a vytváří chaos, zatímco cit a intuice vede k žádané harmonii a jednotě. Kromě citu je kritériem pravdy také zkušenost, ale především zda daná metoda či technika funguje a přináší užitek. (Vojtíšek, 1999, s. 96 – 97)

Významné myšlenky New Age, kterými jsou holismus, kritika racionalismu, feminismus, environmentalismus, alternativa a další, se zakořenily v mnoha současných vědních oborech a bezpochyby ovlivnily celý věk postmodernismu. Na druhou stranu společenské nadšení a začleňování se jednotlivých alternativních nábožensko-filosofických proudů do systému New Age postupně upadá. (New Age a novopohanství, 2007, online)

V hnutí Nového věku se snad ve všech vědních oborech objevují autority, které z tohoto učení vychází a rozvíjí ho. Tak je tomu například u fyzika Fritjofa Capry, autora populárně vědeckých knih „Tao fyziky“ (1975) a „Bod obratu“ (1982), který nachází paralely mezi východní mystikou a moderní fyzikou. *„Přivádí-li nás dnes fyzika k pohledu, který je v zásadě mystický, navrácí se ke svým počátkům před dvěma a půl tisíciletími. Je zajímavé sledovat, jak vývoj západního myšlení probíhá podél spirály, která začíná u mystických filosofů ve starém Řecku, roste a rozvíjí se v monumentálním rozvoji racionálního myšlení, které se neustále odvrací od svého mystického původu, až se z něho vyvine pohled na svět, který je v ostrém protikladu k pohledu Dálného východu. A v nejnovějším stadiu západní věda zase tento pohled překonává a navrácí se k pohledu starého Řecku a filosofů Východu. Avšak tento pohled není už založen jen na intuici, ale i na přesných výsledcích rafinovaných pokusů a na exaktním a konzistentním matematickém formalismu.“* (Capra, 2003: 24)

Oblíbeným termínem hnutí Nového věku jsou změněné stavy vědomí. Tyto stavy zkoumal již Carl Gustav Jung, Abraham Maslow a také Stanislav Grof, zakladatel transpersonální psychologie. Grof na terapiích pracoval s LSD, které klientům pomáhalo dosáhnout kosmické jednoty. Využíval také metodu holotropního dýchání, kdy pomocí intenzivního dýchání se silně okysličuje mozek a člověk se pak pod vlivem sugestivní hudby dostává do stavu transu. Významným představitelem na poli antropologie byl Carlos Castaneda. Ten se zabýval magií mexických indiánů kmene Yaqui. *„Představa smrti má tedy v životě čaroděje obrovskou důležitost. Ukázal jsem ti nespočet věcí, týkajících se smrti, abych tě*

přesvědčil, že když víme o svém číhajícím a nevyhnutelném konci, dává nám to střízlivost. Chyba, která nás jako průměrné lidi stojí nejvíce, je v tom, že se oddáváme pocitu nesmrtelnosti. Je to, jako kdybychom věřili, že když nebudeme myslet na smrt, můžeme se před ní uchránit.“
(Castaneda, 1987: 96)

O popularizaci myšlenek Nového věku se kromě vědců do velké míry postarali i spisovatelé a novináři, např. Marilyn Fergusonová (Spiknutí Vodnáře), herečka Shirley MacLaineová (Tančit ve světle) či Edgar Cayce (Spící prorok). U nás podobnou roli popularizátora myšlenek hnutí Nového věku hraje hudebník Vlastimil Marek. (Vojtíšek, 1999: 101)

3. Hlavní identifikační znaky

3.1 Znak autoritářský

Asi nejvýraznějším znakem sekt je, že jejich soudržnost je držena výraznou charismatickou osobností vůdce. Vůdce si povětšinou své postavení hájí tím, že se prohlašuje za mesiáše či autoritu, které byl zjevený jakýsi božský řád, který pro ostatní členy není možné postřehnout. To má za následek to, že členové sekt musí vůdcovy příkazy poslouchat. Jakákoliv debata, spekulace či logická argumentace je nekompromisně odsunuta stranou. S tím souvisí systém sankcí, jak uvádí Enroth (1994: 18) „*Extrémnější sekty pravidelně manipulují svými členy strachem, zastrašováním a obviňováním. Často je členům vštěpován strach, že kdyby někdy skupinu opustili, stalo by se jim nebo jejich rodině a přátelům něco hrozného... Některé sekty nutí své členy k podepisování smluv a přísah věrnosti.*“

3.2 Znak opoziční

Sekty se staví do opozice vůči náboženství, rodině a společenským institucím. Vymezují se především vůči svému mateřskému náboženství, jehož poselství zjednodušují a činí ho přitažlivějším pro zájemce. Jejich pohled na svět může být označován jako fundamentalistický čili-že členové věří, v doslovný překlad autoritativních textů. Co se týče interní kultury sekt, tak ta se staví do protikladu ke většinové kultuře společnosti. Vyjadřují tím protest vůči společenskému pořádku, což vábí lidi, kteří v rámci norem společnosti mají problémy „být úspěšní“. Vojtíšek (2009: 58) uvádí, že se členové mohou například vzájemně odrazovat od četby jiné literatury než té, která je v hnutí schválena, od sledování televize, získávání informací z internetu nebo i o komunikování o náboženských otázkách s těmi, kteří nejsou v jejich společenství.

3.3 Znak výlučnosti

Každá sekta považuje svoje učení za to jediné pravdivé, které umožňuje člověku jeho vlastní spasení. (Enroth, 1994: 15) Podle Vojtíška (2009: 54) je výlučnost sekty daná její posvátnou literaturou, popřípadě spisy zakladatele či vedoucích. Dále uvádí, že se nová náboženská hnutí snaží především nejvíce vymezit vůči svému mateřskému náboženství. Také musí vysvětlit, proč je idea zvěstována právě nyní. Výjimečnost poselství sekty a nutnosti informovat o něm okolí je dána různými způsoby. Jedná se například o čas konce před závěrečnou katastrofou lidstva či světa, čas výjimečně příznivý pro duchovní osvícení jednotlivců nebo celého lidstva, čas příchodu mesiáše, proroka či jiné náboženské postavy, čas, kdy je lidstvu kontakt s božskou sférou mimořádně odepřen nebo čas konce a začátku nové kosmické epochy.

3.4 Znak ezoterický

Většina sekt jsou pro potenciální zájemce přitažlivé tím, že působí tajemně a mysticky. Samotné praktiky uvnitř společenství mají častokrát jinou podobu, než tu která je předkládána veřejnosti. Takzvaná vnitřní skutečnost je pak výsadou autorit či zasvěcenců. (Enroth, 1994: 18)

3.5 Znak soběstačnosti skupiny

Dalším znakem sekty je podle Abgralla (2000: 67) zásada soběstačnosti skupiny, která vymezuje hranice mezi sektou a vnějším světem, která podporuje izolaci sektářské skupiny a jejímž vyústěním je názorově sterilní prostředí uvnitř sekty, bez narušování sektářské logiky a myšlenek lidmi z vnějšku. S tímto souvisí také jasné rozdělení toho, že co je uvnitř sekty, je prochnuté životní dynamikou a prožíváno jako pozitivní. Namísto toho, vše vnějškové je vyjádřením negativního a nežádoucího.

4. Organizace sekt

4.1 Pyramidová struktura

Pyramidová struktura představuje nejčastěji se vyskytující typ struktury. Je postavena na hierarchizaci vědění, moci a výsad. Čím výše se jedinec v dané struktuře nachází, tím vyšší má pravomoc a tím menší je potřeba jej z vnějšku donucovat ke konformitě se skupinou. Jedinec se k informacím dostává pouze prostřednictvím přímého nadřízeného. Za poslušnost jedinec pomalu postupuje nahoru, v opačném případě hrozí tresty a deklasování. Motivace je mnohdy umocněna také materiálními výhodami, které mohou být v případě stoupenčova pochybení opět odebrány. Systém je zaměřen na udržování jedince pod tlakem. Dále je zde snaha zavázat si jedince také po stránce finanční. V takovém případě je už pro jedince sektu velmi obtížné opustit. Pyramidová struktura je oblíbená také v tom, že podporuje soutěžení. Jedinec může být hrdý na to, že v hierarchii postupuje směrem nahoru a tím se posílí jeho pocit sounáležitosti a závislosti. Pro mnohé je přitažlivé rozklíčovat nová mystéria, které se jedinci odkrývají postupně, právě s postupem v dané hierarchii. (Abgrall, 2000: 63 – 65)

4.2 Struktura v podobě pavučiny

Struktura v podobě pavučiny představuje několik vzájemně propletených pyramidových struktur, které mají různé funkce. Jedinec může postupovat v rámci jedné pyramidy, ale v druhé může stagnovat. Vždy je však závislý na hierarchii, ať je stupeň jeho povýšení jakýkoliv. Elita, která se pohybuje okolo hlavního učitele je jako jediná schopna se pohybu v bludném kruhu vyhnout. Pro ostatní členy je to prakticky nemožné. Příkladem může být Scientologie. (Abrall, 2000: 65 – 66)

4.3 Struktura ve tvaru hvězdy

Tato struktura se používá u malých nebo začínajících sekt. Umožňuje oboustrannou komunikaci mezi vůdcem a ostatními členy sekty. Příkladem mohou být spiritistické, modlitební a uzdravovací skupiny. Hvězdicovitá struktura je z počátku rozjezdu sekty výhodná; čím méně je stoupenců, tím větší potřebují motivaci a přesvědčení, aby se rozhodli v sektě zůstat. Toho se nejlépe dosáhne přímo od Gurua. Jakmile skupina roste, oboustranná komunikace pro gurua již přestává být výhodná. Je těžší udržet si absolutní kontrolu moci.

4.4 Sférická struktura

Je charakteristická pro katarzní skupiny. Neumožňuje efektivní kontrolu skupiny. I když se může integrovat do klasičtější sekty, nese s sebou riziko nestability. Většinou představují

tyto skupiny prozatímní etapu, než je přetransformována do složitější pavučinové struktury.
(Abgrall, 2000: 66)

5. Psychická manipulace

Podstatou psychické manipulace je vytvořit závislost a potlačovat samostatnost v rozhodování a individualitu. Vzniká v důsledku určitého společenského tlaku, který je na jedince vyvíjen. Tímto tlakem se rozpadá jedincova původní identita a jedinec přijímá identitu novou. Tato proměna se projevuje radikální změnou osobnosti a radikální změnou dosavadního způsobu života. Podstatou manipulace je snaha manipulátora usměrňovat chování manipulované osoby podle svých představ, aniž by si toho manipulovaná osoba byla vědoma. To je ulehčeno tím, že se manipulátor falešně vydává za přítele a snaží se navodit důvěru a získat od manipulované osoby soukromé informace. Tyto informace mohou být v případě budoucí „neposlušnosti“ manipulované osoby kdykoli použity v její neprospěch. Psychická manipulace v podstatě nevyžaduje žádné násilí. Jejím dalším negativním důsledkem je ovšem efekt indoktrinace, kdy jedinec slepě přijímá určité názory a nauky, bez vlastního kritického zhodnocení. (Hassan, 1994: 86 – 87)

Psychická manipulace se mnohdy nesprávně považuje za synonymum k termínu vymývání mozku. Vymývání mozků je považováno za donucovací prostředek, o kterém jedinec vědomě ví již od začátku, že je na něho uplatňován. „Vymývání mozku je rčení, které v roce 1951 používal novinář Edward Hunter, když popisoval, jak američtí vojáci zajatí v korejské válce měnili náhle své názory a loajalitu a přiznávali se k smyšleným válečným zločinům.“ (Hassan, 1994: 88)

5.1 Kontrola vědomí členů sekty

Vědomí členů sekt musí být postupně přetvářeno tak, aby bylo schopno plně přijmout dogma dané skupiny i proti své původní vůli. Výčet těchto metod uvádí Christine McGuire ve své knize Dokonalá oběť, kde popisuje 16 způsobů, jak lze ovládnout lidskou duši. Tyto metody jsou základem brain-washingu. Jedná se o:

1. únos, izolace, ponižování
2. fyzické a sex. týrání, kulminace pocitu zranitelnosti
3. odstranění schématu střídání dne a noci
4. zničení pocitu soukromí jedince
5. řízení jídla a pití
6. trestání bez důvodu

7. vyžadování prošení o dovolení čehokoli
8. ustanovení schématu týrání
9. totální izolace (hlad po informacích, jediný zdroj informací je únosce)
10. stanovení cíle budoucího chování, jímž bude možno vládce potěšit
11. hrozba pro rodinu
12. hrozba, že zajatec může být prodán horšímu pánovi
13. týrání v nepravidelných intervalech
14. k věci nepatřící shovívavost
15. podpisy dokumentů (písemná forma uznání postavení)
16. inkorporace cílů nového chování (Šafránek, 2007: 21 – 22)

5.2 Tři složky psychické manipulace

K tomu abychom zjistili, jak funguje psychická manipulace, nám poslouží tzv. teorie kognitivní disonance vypracovaná psychologem Leonem Festingerem. Ta popisuje tři složky osobnosti, které jsou vzájemně propojené a mají tu vlastnost, že pokud se jedna z nich změní, změní se i zbývající. Jedná se o řízené chování, řízené myšlení a řízené cítění. (Hassan, 1994: 92)

5.2.1 Řízené chování

Sektářské společnosti se snaží potírat individualitu jednotlivce, který by se měl naučit chovat tak, jak by se chovala skupina jako celek. Řízené chování zahrnuje kontrolu prostředí – místa, kde člověk žije, oblečení, které nosí, jídla, spánku, práce, rituálů a volnočasových aktivit. K takovému to usměrnění chování přispívá velmi tuhý režim společenství, různé rituály, mnohdy i finanční závislost a pochopitelně systém sankcí a trestů. Členové jsou veřejně chváleni za „dobré“ chování, které slouží jako vzor pro ostatní, a naopak kárání za chování „špatné“, kterého by se měli druzí vyvarovat. (Hassan, 1994: 94)

5.2.2 Řízené myšlení

Cílem řízeného myšlení je rozvoj sebekázně, důkladné indoktrinace členů, tak aby uměli zmanipulovat sami sebe. Smyslem je vysloveně dostat pod kůži nauku sekty, osvojit si nový způsob uvažování a zabránit svobodnému myšlení jejich členů. V sektách se hojně uplatňují tzv. rituály brzdící myšlení, kdy se členové učí blokovat negativní myšlenky, které jim vytanou na mysl, pomocí modliteb, meditací či zpěvu. Takovéto metody sami od sebe rozhodně nejsou

škodlivé, ale v tomto kontextu je sekty využívají k tomu, aby v jedincích potlačili určité pochybnosti, nejistoty, strachu či svědomí. Takováto myšlenková blokáda je nejjistějším způsobem, jak znemožnit poznání skutečnosti. Lidem takto uvažujícím v podstatě není možné pomoci. (Hassan, 1994: 95 – 96)

5.2.3 Řízené emoce

Členové sekt jsou vychováni tak, aby upřednostňovali potřeby skupiny před svými vlastními. Nesmějí projevit negativní emoce k ostatním členům, natož pak k vůdci. Jelikož je jim vtoukáno do hlavy, že společenství je dokonalé, pak vůči projevům jakéhokoliv diskomfortu musí vinit jenom sami sebe. Proto jsou vina a strach účinnými prostředky, jak řídit emoce u druhých. Další metodou ovlivňování emocí je udržování v nejistotě, kdy jedinci jsou v jednu chvíli pochváleni, ale hned na to přichází pokárání. V neposlední řadě je účinnou manipulační technikou vyznání hříchů. Mnoho sekt požaduje po svých členech vyznat se ze svých hříchů, mnohdy i veřejně, aby jim mohlo být odpuštěno. Jenomže v momentě, kdy jedinec „vybočí“ z řady, starý přestupek se mu připomíná, čímž dochází opět k citové manipulaci. (Hassan, 1994: 97 – 98)

6. Adolescenti a sekty

Období adolescence následuje po pubescenci a předchází období mladé dospělosti. Vyznačuje se ukončením fyzického vývoje, a tedy i pohlavní zralosti. Je to období přibližně od 15 do 20 let.

S obdobím adolescence je spojeno několik významných proměn, mezi které patří první pohlavní styk, ekonomická samostatnost (kromě vysokoškoláků) a v neposlední řadě dosažení plnoletosti – člověk je dle současného práva dospělý v 18 letech a tím pádem plně zodpovědný za své jednání. Nicméně se mnohdy adolescentům přechod do dospělosti jeví příliš náročný nebo málo přitažlivý, a proto se jej snaží odložit. V takovémto případě hovoříme o tzv. psychosociálním moratoriu. (Vágnerová, 1999: 195)

S obdobím adolescence úzce souvisí hledání osobní životní filozofie. Jejich osobnost je jakoby rozdvojená. Cítí se odlišně mezi vrstevníky a jinak doma v rodinném prostředí. Přesto, že se jejich fyzický vývoj dovršuje, sociálně a mravně bývají nevyzrálí. Nebezpečí představují především tzv. „mezistupňová stádia“ přechodu mezi střední a vysokou školou a mezi školou a zaměstnáním, nebo třeba změna bydliště. Jejich osobnost by měla směřovat od vnitřní desintegrace k integraci a harmonizaci, od egoismu k nadosobním ideálům a od nejasného vědomí smyslu vlastní existence k určitému životnímu poslání. Nicméně se adolescenti často cítí prázdní a ztracení a jako by toužili po nalezení. (Dokumenty katolické církve, 1997: 86; Čačka, 2000: 225)

7. Nábor stoupců

Sekty běžně nepatří mezi organizace, které by lidé sami aktivně vyhledávali. Proto kladou velký důraz na postup získávání si svých stoupců. Aby výsledný efekt byl účinný, musí zaujmout kognitivní, emoční a konativní psychické procesy člověka. Abgrall (2000: 81) ve své knize Mechanismus sekt popisuje 3 fáze oslovení adepta. Jsou jimi okouzlení, přesvědčení a fascinování. Cílem je, aby vznikla určitá forma intelektuální a afektivní závislosti na sektách.

7.1 Vábení

Člověka z počátku nepřesvědčí nejvíce apel na rozum, ale na city. Sekty nabízejí útočiště, pozitivní ocenění a bezvýhradné přijetí, které má člověka naladit k tomu, aby se stal členem skupiny. Cílem je člověka okouzlit a najít společná témata, která umožní směřovat rozhovor k potenciálnímu společnému prožitku. Velmi důležitá je v tomto procesu empatie. Velký důraz je také kladen na místo náboru. Jsou upřednostňována frekventovaná místa velkých náměstí, obchodních center či univerzitních městeček, co možná nejbliže sídlu sekty. (Abgrall, 2000, 81)

7.2 Přesvědčování

Přesvědčování probíhá mezi dvěma aktéry: mezi tím, kdo vysílá, a tím, kdo přijímá. Poselství jako takové je včleněno do rétoriky sekty, přenášené „přesvědčovatelem“. Proces přesvědčování je znám pod anglickou zkratkou ELM (Elaboration likelihood model), která zahrnuje různé etapy v procesu přesvědčování, kterými jsou: pozornost, pochopení, zformování, integraci poselství, přijetí poselství, změnu myšlení či chování. Přesvědčovatel je jak mystifikátor, tak herec, který ovšem přesvědčuje nejednoznačnou a dvojsmyslnou rétorikou. Jeho argumentace není založena na logice, ale na pocitech. Nedokazuje, ale dojíhá. Neodpovídá, ale ohromuje. A co je nejhorší a nejzrádnější je, že se veškerý svůj úmysl indoktrinovat snaží co nejlépe zamaskovat. (Abgrall, 2000: 84 – 86)

7.3 Fascinace

Fascinace představuje závěrečný krok k dovršení závislosti adepta na sektě. Fascinace stoupenice je založena na symbolické projekci do gurua, nadaného nadpřirozenou, až božskou mocí. V tomto stádiu se začíná svobodná vůle verbovaného měnit pod doktrinálním tlakem, který je na něho vykonáván. Jeho definitivní konverze bude záviset na tom, jaká rovnováha se vytvoří mezi silou nátlaku ze strany sekty a pevností vazeb, pojících stoupenice se společností. Vztah se pomalu odděluje od reality a ustaluje se v symbolickém světě posvátného a božského.

Od této chvíle je jedinec plně v moci sekty, a to v podstatě již z vlastní vůle. (Abgrall, 2000, 87
– 88)

8. Atraktivnost sekt a příčiny vstupu do nich

V této části práce se budeme zabývat různorodými důvody, proč lidé vstupují do sekt. Profil vhodných adeptů je podmíněn jak ze strany členů sekty, tak psychickými vlastnostmi potenciálních obětí a jejich sociálním zázemím.

Velké množství sekt se zaměřuje na verbování lidí ve věku od 18 do 25 let. Je to dáno především tím, že mladí lidé nastupují na vysoké školy, odcházejí z domovů a začínají se osamostatňovat. To je spojené s určitou nejistotou a rozkolísaností těchto lidí, kteří s přechodem do dospělosti hledají jak svou vlastní identitu, tak společenskou pozici.

Dalším náročným obdobím v životě člověka je tzv. krize středního věku. Je to období zhruba mezi 40 a 60 lety, kdy člověk začíná již pociťovat známky stárnutí. Objevují se první šediny, vrásky a ženám končí období plodnosti. Lidé musí následkem věku zmírnit životní tempo, děti také odchází rodičům z domovů. Vědomí dočasnosti všeho navrácí lidské přemýšlení opět k sobě samému. Mnoho žen okolo 50 let vyhledává různé alternativní kurzy seberozvoje. (Porterfieldová, 1997: 48)

Posledním významným mezníkem je stáří. Skončení pracovní produktivity a nástup do důchodu je spojen zřejmě také s velkou změnou. Staří lidé jsou často terčem sekt, a to z důvodu jejich finančních zásob. (Porterfieldová, 1997: 49)

Dále si představíme ostatní důvody vstupu do sekt trochu podrobněji.

8.1 Dysfunkční rodina

Rodina je základní a nejdůležitější společenská skupina, která zajišťuje mnoho funkcí. Nejdůležitější z nich je funkce emocionální, kterou nemůže dostatečně saturovat žádná jiná instituce. Pokud je dítě citově zanedbáváno ať už vlivem alkoholismu rodičů, fyzického či psychického násilí, či pohlavního zneužívání snadno vejde do spáru nějaké sekty, která mu bude rodinu nahrazovat.

„Děti z dysfunkčních rodin se za sebe obvykle stydí a velice brzy se chytí do osidel snahy být lepším člověkem, aby je rodiče nemuseli trestat. Pokud rodiče dětem nepomohou, aby získaly pocit sebejistoty, děti z problému viní sebe a nenaučí se být se sebou spokojeni. Místo aby se cítili dobře uvnitř a předávali to ven, potřebují získávat jistotu z okolí. Některé děti získávají pocit uspokojení pouze z komunikace s jinými dětmi, jiné ze školních úspěchů nebo sportu.“ (Porterfieldová, 1997: 51)

8.2 Hledání duchovna a smyslu

Asi každý si někdy už položil otázku „Kdo jsem, jaký je smysl mého života?“ Uspokojivé odpovědi na takovéto otázky se v dnešní době špatně shání. Na světě je mnoho protikladných názorů a zastávat ten „správný“ je velmi těžké. Naštěstí sekty dávají pocit, že jejich duchovní vize je dokonalá. Jsme také zahlceni veskrze negativními zprávami ze všech koutů světa, které se nás bezprostředně netýkají a nebýt médií nemuseli bychom je „řešit“. Mnoho podob nenávisti, bolesti a nemocí může mít pro citlivé jedince za následek, že mohou zvažovat, zda vůbec má cenu žít v tak „špatném“ světě. Je Bůh dobrý a pokud ano, proč chce abychom trpěli?

8.3 Transcendentní zakotvení života

Lidé hledají něco trvalé, něco, co by jim mohlo sloužit jako životní opora. Transcendentní smysl života je obsažen i v učeních tradičních církví, ale ty často postrádají misijní zápal nebo přitažlivost pro mladé lidi. Jsou součástí establishmentu, historická zkušenost je odnaučila slibovat snadná řešení a blízkou spásu. Neposílají do ulic své agitátory, a tak potenciální zájemce osloví spíše příslušníci sekty. (Vágnerová, 1999: 381)

8.4 Potřeba jistoty a řádu

Mnozí lidé pocítují zvýšenou potřebu jistoty a řádu. Jistota umožňuje rozlišovat, co je žádoucí a co nežádoucí. Náboženské sekty tuto potřebu uspokojují svým věčně platným a nezpochybnitelným učením, obsahujícím velice striktní pravidla a poskytující jednoznačnou jistotu – i když mnohdy na úkor uspokojení mnoha dalších potřeb. Nabízejí jednoduchá řešení a jednoduché odpovědi. (Hassan, 1994: 82)

8.5 Potřeba autority

Mnozí mladí lidé se touží osamostatnit, ale zatím na to nejsou připraveni, tak jen utečou od rodičovské autority k mnohdy striktnější autoritě vůdce sekty. Pokud budou v sektě poslušní a respektovat normy a požadavky skupin, dostane se jim odměny v podobě přijetí a skupinové identity. (Vágnerová, 1999: 381)

8.6 Protest

Pro mladé lidi učení sekty jako takové nemusí být až tak zajímavé, jako fakt, že je většinovou společností odmítána. Pokud se stanou členem zakázané nebo nežádoucí skupiny, vyjádří tím své odmítnutí konformní společnosti. (Vágnerová, 2004: 706)

9. Odchod ze sekty

Odejít ze sekty není vždy jednoduché. Život v sektě je možné hodnotit jako dlouhodobou zátěž, kde je kombinován stres s nerovnoměrným uspokojováním různých potřeb, jak psychických jako je potřeba soukromí, citového vztahu, seberealizace apod., tak i fyzických – nedostatek jídla a vyčerpání. Sekta může svému členovi bránit v odchodu násilím nebo v podobě nátlaku, kterým může být zavržení, prokletí, telefonické, písemné či ústní vyhrožování atd. Odchod ze skupiny ovšem neznamená samo o sobě zbavení se problému. Potíže mohou být různého druhu. Časté jsou poruchy emočního prožívání projevující se depresemi, úzkostí, strachem, pocity prázdnoty nebo viny a hanby. Občas se objevují tzv. flashbacky, návraty emočních vzpomínek a pocitů ze života v sektě. Mezi další poruchy patří neschopnost kriticky uvažovat, samostatně se rozhodovat, pocity odcizení, dezorientace, obtížnost spontánního reagování, potíže v sociálním kontaktu – pocity izolace a osamělosti a v neposlední řadě i zdravotními potížemi. Ty jsou způsobeny především dlouhodobým stresem. Časté jsou poruchy spánku, vyčerpanost, podvýživa či poruchy imunity. (Vágnerová, 2004: 720 – 723)

Existují tři možné způsoby, jak se vzdát členství v sektě a opustit ji. Jsou jimi: odchod, vyhnání, anebo vyvedení.

Odchod z vlastního rozhodnutí je nejsnazší na počátku členství, dokud je kontakt se sektou ještě relativně volný. „*Většina pozorovatelů tvrdí, že členové odcházejí zhruba po roce působení ve společenství*“. (Porterfieldová, 1997: 127) Lidé ze sekty většinou odchází na doporučení své rodiny, kamarádů či partnerů. Je proto příznačné, že se sekty vehementně snaží přerušit kontakty svých členů s vnějším světem. Ostatní důvody pro odchod z vlastní iniciativy vesměs apelují na svědomí jedince, kdy se u lidí dostávají pocity viny a úzkosti nad nemorálním děním uvnitř společenství.

Naprosto odlišnou zkušenost představuje vyhnání ze sekty. K vyhnání dochází především z vůle sekty, nikoliv z vůle jedince. Takovýmto lidem se říká odpadlíci. Sekta se většinou zbavuje těch lidí, kteří kladou příliš mnoho otázek, porušují zákony sekty, jsou nemocní nebo nejsou schopni pro sektu vydělávat peníze. Mohou to být také lidé, kteří jsou schopni chodit do sekty ohrožit, například vyzrazením nějakého tajemství. Vyhnání se odehrává většinou před ostatními členy, kteří se potom bojí podobného osudu a poslouchají o to více. Vyloučení lidé jsou naprosto zdrceni. Pro sektu obětovali svůj majetek, svoji práci, rodinu, přátele... Jelikož

se tito lidé za svou životní zkušenost velmi stydí, jejich osudy nejsou příliš známy, ale nezdá se stává, že ve své zdrcenosti si sáhnou i na svůj vlastní život. (Porterfieldová, 1997: 124)

Další způsob, vyvedení, bývá uskutečňováno pomocí někoho dalšího, a to nejčastěji rodinného příslušníka, kterému se podaří získat důvěru člena a přesvědčit jej k odchodu.

10. Prevence před vlivem náboženských sekt

Preventivní aktivity se snaží zabránit rozvoji konkrétního negativního jevu. Rozlišují se tři druhy prevencí: primární, sekundární a terciální. V oblasti sektářských skupin se jedná především o osvětu široké veřejnosti v rámci primární prevence, která je nejdůležitější. Je potřeba u obyvatelstva rozvíjet kritický rozum, aby byli lidé odolnější vůči psychické manipulaci. Prostřednictvím např. masmédií věcně a průběžně seznamovat obyvatelstvo s tím, co jsou sekty, jak se mohou projevovat, jak může vzniknout závislost a jakým způsobem tyto skupiny pracují. V České republice chybí pravidelně prováděné, systematické a kvalifikované informování široké veřejnosti o existenci náboženských sekt a jejich případných negativních praktikách. Tato prevence v osvětové rovině zatím chybí to i u pravděpodobně nejohroženější skupiny, kterou je dospívající mládež. Do boje proti škodlivosti sekt by měli být zapojeni také psychologové, kteří by měli upozorňovat na nebezpečí manipulativních technik na lidskou psychiku. (Knotková, 2013, online)

Prevenci v oblasti sekt lze uskutečňovat prostřednictvím různých složek společnosti, kterými jsou stát, instituce, odborníci, rodina, přátelé, ale největší roli hraje samozřejmě úloha jednotlivce.

10.1 Stát

Politika boje proti náboženskému extremismu je v ČR zabezpečována na dvou úrovních – státní a nestátní. Mezi státní aktéry řadíme zákonodárné orgány – legislativu, Ministerstvo vnitra a Policie ČR a Ministerstvo kultury. Do nestátních aktérů řadíme nevládní organizace.

Česká legislativa týkající se problematiky sekt je okrajově vymezena v zákoně č. 3/2002 Sb., O svobodě náboženského vyznání, postavení církví a náboženských společností. Stát tedy garantuje svobodu náboženského vyznání, zároveň ovšem chrání občany před náboženskými subjekty, které by ohrožovaly veřejnou bezpečnost a pořádek, zdraví, mravnost nebo práva a svobody druhých. Ministerstvo vnitra zabezpečuje monitorování náboženského extremismu pomocí Policie České republiky. V České republice neexistuje samostatné pracoviště či vyčleněná skupina zabývající se problematikou sekt a jejich potencionálních hrozeb. Pokud se vyskytnou nějaké problémy, řeší je policie daného regionu či kriminální policie. Ministerstvo kultury umožňuje legální registraci náboženských společností. Požadavkem pro splnění podmínek registrace je respektování ústavního pořádku, suverenity a právního řádu České republiky. Tento akt sám o sobě ovšem nemusí být zárukou kvality a nezávadnosti společenství,

jelikož ministerstvo kultury nemá ve své kompetenci sledovat činnost neregistrovaných náboženských skupin. (Ondráčková, 2010: 10 – 15)

10.2 Média

Média jsou pro lidi největším zprostředkovatelem informací o sektách. Přesto je jejich přínos velmi mizivý. Měla by se snažit o sektách informovat především věcně, objektivně, průběžně a opakovaně. Ve spolupráci se specializovanými institucemi a odborníky pak mohou plnit primární úlohu na poli prevence.

10.3 Rodina a přátelé

Dobré mezilidské vztahy jsou nejlepší prevencí proti jakýmkoliv nežádoucím jevům. Ať již proti braní drog, konzumování alkoholu či kriminálnímu jednání, tak také proti negativnímu a manipulativnímu působení nebezpečných sekt.

Ze strany nejbližších lze uplatnit několik hlavních zásad prevence: umět si získat důvěru člověka, naučit se naslouchat, zajímat se, otevřeně hovořit o problémech, být vnímavý, předcházet nudě vytvářením vhodných aktivit, být pro člověka vzorem pozitivním přístupem k životu. Dále chránit a posilovat jeho sebevědomí či podporovat zdravé kritické myšlení apod. (Kubáčková, 2010: 35)

10.4 Úloha jednotlivce

Nejdůležitější prevencí proti sektám je nakonec jednotlivec samotný. Důležitá je schopnost prožívání svobody a přijetí vlastní zodpovědnosti za svůj život. Je důležité mít na vědomí, že při vstupu do sekty nerozhoduje intelekt jedince nebo jeho vzdělání, ale především psychosociální situace člověka. Prevencí je žít bohatý a smysluplný život, udržovat dobré mezilidské vztahy, mít důvěru a porozumění k nejbližším, mluvit o svých starostech a řešit je s druhými a také uznávat nějaké duchovní hodnoty a v neposlední řadě být informován o nebezpečnosti sekt. (Kubáčková, 2010: 36)

11. Výzkumné šetření

11.1 Cíle výzkumného šetření

Cílem orientačního výzkumného šetření je zjistit míru informovanosti mládeže na středních školách o problematice sekt. Soustředím se především na postoje studentů k sektám, znalost hlavních českých a světových sekt a rizika vstupu do nich. Zaměřuji se na zjištění rozdílných názorů mezi studenty gymnázií, středních odborných škol a učňovských oborů a dále na rozdílné názory v závislosti na velikosti města ze kterého pochází, respektive, ve kterém žáci studují. Výzkum byl proveden v Hradci Králové, v Jaroměři a v Novém Městě nad Metují s tím, že mírné rozdíly očekávám mezi krajským městem Hradcem Králové a menšími městy Jaroměří a Novým Městem nad Metují. Ostatní kritéria jsou spíše doplňující a budou uvedena dále.

11.2 Metoda výzkumu

Bakalářská práce byla zkoumána kvantitativním výzkumem pomocí dotazníku. Každou školu jsem osobně navštívil a byl přítomen při rozdávání a vyplňování dotazníků. Studenti se mě tak mohli kdykoli zeptat na cokoli, co jim nebylo jasné. Díky tomu jsem při vyhodnocování narazil na minimum nesrovnalostí a do celkového výzkumu jsem tak mohl zařadit téměř všechny dotazníky.

11.3 Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkum byl prováděn v průběhu měsíce ledna 2018 na šesti středních školách v Hradci Králové, Jaroměři a v Novém Městě nad Metují. Věkové rozmezí dotazovaných bylo od 15 do 18 let. Oslovil jsem tedy žáky prvních, druhých a třetích ročníků, abych rovnoměrně pokryl celou věkovou stupnici. Přičemž žáci gymnázií z Hradce Králové a Jaroměře jsou žáky prvních ročníků (věk 15 – 16 let), žáci středních odborných škol v Hradci Králové a v Novém městě nad Metují jsou žáci druhých ročníků (věk 16 – 17 let) a žáci učňovských oborů z Hradce Králové a Jaroměře jsou žáci třetích ročníků (věk 17 – 18 let). (viz tabulka č. 26)

11.4 Důvod výběru skupiny

Tyto školy jsem si vybral, abych zjistil, zda studenti budou odpovídat odlišně v závislosti na tom, zda studují ve větším či menším městě a jaký typ školy studují. Já osobně pocházím z Jaroměře, a proto jsem dotazníky rozdával nejdříve v Jaroměři na Gymnázium Jaroslava Žáka a na Střední škole řemeslné. Bohužel v našem městě není střední odborná škola. Z toho důvodu jsem se rozhodl vyhledat jednu z nejbližších středních odborných škol, a to školu v Novém

Městě nad Metují. Tímto jsem pokryl veškeré tři typy středních škol v „malých městech“. Jako „velké“ město jsem si vybral krajské město Hradec Králové, protože v něm studuji a co se týče vzdálenosti je nejbližší. V Hradci Králové jsem oslovil dvě školy: Gymnázium Boženy Němcové a Střední hotelovou školu, ve které jsem dotazníky rozdával ve dvou třídách – v učňovském oboru kadeřnice a v odborném oboru hotelnictví.

11.5 Hypotézy

Hypotéza č. 1: Nejméně 30 % středoškolské mládeže v rámci tohoto průzkumu bylo kontaktováno vyslanci sekt a jsou tedy ohroženi jejich činnostmi.

Hypotéza č. 2: Středoškolská mládež nemá dostatečné povědomí a znalosti o sektách a o tom, jak se sekty prezentují.

Hypotéza č. 3: Více než 50 % studentů má negativní a odmítavý postoj vůči sektářským organizacím.

Hypotéza č. 4: Více než 30 % dotazovaných by bylo potenciálně náchylných vůči psychické manipulaci sektářskými skupinami.

Hypotéza č. 5: Více než 50 % studentů věří v „duchovní dimenzi bytí“.

11.6 Vyhodnocení a prezentace výsledků výzkumu

Většina otázek je uspořádána do grafů s následným komentářem. Grafy byly zpracovány v programu Excel. U některých otázek uvádím „podotázky“, kde rozepisují konkrétní otázku v rámci nějakého kritéria. Celkem do práce zahrnuji až 7 kritérií. V těchto otázkách jsou uváděna následující kritéria: rodinné zázemí, množství kamarádů, místo školy, typ školy, víra v Boha, věk a pohlaví. U těchto otázek uvádím výčet odpovědí v procentech. Ostatní otázky jsou pouze statistického charakteru. U takových jsou do grafu zaznamenány pouze počty odpovědí respondentů s tím, že procentuální výčet je uveden vždy v tabulce pod grafem.

Na první otázku, zda byli studenti někdy osloveni členem sekty odpovědělo 53 studentů (39,26 %), že ano a 82 (60,74 %), že osloveni nebyli (graf č.1 a tabulka č.1). Z toho vyplývá, že v dalších otázkách je nutné brát v úvahu fakt, že většina studentů si vytváří názor na tuto problematiku na základě jiného (vnějšího) faktoru, než je jejich vlastní zkušenost.

Druhá otázka zjišťovala, na jakých místech jsou studenti nejčastěji kontaktováni členy sekt (graf č. 2). Pokud pomineme, že 82 studentů (60,74 %) nebylo nikdy kontaktováno, tak z těch, kteří kontaktováni byli, nejvíce studentů 41 - (30,37 %) uvedlo, že byli kontaktováni na

ulici, ve městě či v parku a 7 studentů uvedlo, že byli kontaktováni doma (5,19 %). Ostatní odpovědi jsou „zanedbatelné“ a jsou uvedeny v příloze (tabulka č. 2).

V otázce č. 3 měli studenti napsat komu, se se nejčastěji svěřují s tím, že byli kontaktováni členem sekty. Nejvíce studentů, kteří přišli do kontaktu se členy sekty, se svěřovali rodičům - 23 (17,03 %), dále kamarádům 14 - (10,37 %) a 12 studentů (8,89 %) uvedlo, že se nesvěřili nikomu. V této otázce také 3 studenti (2,22 %) využili možnost „Jiné“, kde všichni shodně dopsali, že se svěřili některému z prarodičů (graf č. 3, tabulka č. 3).

Ve třetí otázce jsem se pokusil zjistit, komu se studenti spíše svěřují v závislosti na tom, z jakého rodinného zázemí pochází. Z grafu je patrné, že studenti pocházející z úplných rodin (tabulka č. 3.1) se v mnohem větší míře svěřují rodičům (43,84 %) než studenti, kteří pochází z rodin neúplných (18,18 %) (tabulka č. 3.2) Naproti tomu studenti, kteří pochází z neúplných rodin se spíše svěřují kamarádům (45,45 %) a ve větší míře se také nesvěřují nikomu (27,27 %). Z toho vyplývá, že pro studenty, kteří pochází z neúplných rodin je mnohem obtížnější najít někoho, komu se mohou svěřit. Normálně by to měli být do hranice dospělosti převážně stále rodiče, ti ovšem nefungují, a proto se jejich úlohu snaží zastat kamarádi. To samo o sobě nikdy dle mého mínění nemůže být dostatečné, nehledě na to, že se takovíto studenti mohou chytnout „špatné party“. V případě, že žáci nemají ani několik dobrých kamarádů, opět to zvyšuje riziko ovlivnitelnosti nějakými negativními vlivy, například právě sektami (graf č. 3.1).

V otázce č. 4 měli studenti zodpovědět přibližně před jakou dobou byli naposledy osloveni členem nějaké sekty. Nejvíce studentů uvádělo, že byli oslovováni během posledního roku (22 – 16,30 %) či posledních tří let. (23 – 17,04 %) Nikdo neuvedl, že by byl osloven během posledního týdne (graf č. 4, tabulka č. 4).

V otázce č. 5 měli studenti, kteří se dostali do kontaktu s členem sekty, označit odpověď, jaká byla zpravidla jejich reakce. Nejvíce studentů reagovalo při setkání s členem sekty velmi odmítavě. Pouze jeden student uvedl, že si člena sekty vyslechl, přijal jeho pozvání a dostavil se. U varianty „Jiné“ (3 – 2,22 %) by někteří studenti sektáře ignorovali, jiní by se mu jeho přesvědčení snažili vymluvit. Z výsledků této otázky vyplývá, že většina studentů má a priori negativní stanovisko vůči sektářským skupinám (graf č. 5, tabulka č. 5).

Otázka č. 6 byla první čistě hypotetická a přístupná i pro ty, kteří se do kontaktu s žádnou sektou nedostali. Odpovědi jsou velmi podobné otázce č. 5. Většina studentů by se do bližšího kontaktu vůbec nepouštěla 49 - (36,30 %), ti slušnější by si pouze vzali informační leták 58 -

(42,96 %) a někteří by si osobu ze zvědavosti vyslechli 17 - (12,59 %). U varianty „Jiné“ 4 studenti odpovídali buď vulgaritami, nebo že by je hrubě poslali pryč (graf č. 6, tabulka č. 6).

V otázce č. 7 studenti nejčastěji odpovídali, že nikoho, kdo je členem sekty, neznají - 94 (69,63 %). Z těch, kteří znají, studenti nejčastěji uvedli, že je to jejich spolužák 20 - (14,81%) nebo známý 13 - (9,63%) (graf č. 7, tabulka č. 7).

V otázce č. 8 měli studenti označit ty sekty, které znají alespoň podle názvu. Mohli tedy označit více odpovědí. Nejznámějšími sektami dle studentů jsou s výraznou převahou Svědkové Jehovovi 88 - (24,31 %) a Satanisté 70 - (19,34 %). Ostatní sekty v povědomí studentů silně zaostávají. Na třetím místě skončili Mormoné - 22 (6,01%). Zbylé sekty znalo méně než 5 % lidí. Z nabídky zde uvedených sekt byly také 3 sekty, které neznal vůbec nikdo. Jedná se o sektu: Bhagaván Šrí Radžniš, Sahaja joga a Sri Chinmoy (graf č. 8, tabulka č. 8).

V osmé otázce jsem se také pokoušel zjistit, jestli existují rozdíly v odpovědích na znalosti sekt v závislosti na tom, v jakém městě studenti bydlí nebo studují. Tento graf poukazuje na rozdílné odpovědi studentů z Hradce Králové oproti studentům z menších měst Jaroměř a Nového Města nad Metují co se týče jejich znalosti sekt. Do grafu jsem zařadil pouze některé, „významnější“ sekty. Vzhledem k tomu že jak jsem se dozvěděl na většině škol, se v rámci občanské nauky o sektách neučí, znamená to, že studenti povědomí o nich získali buď z vlastní zkušenosti, od kamarádů, z internetu nebo z jiných zdrojů. Největším rozdílem dle předpokladů je znalost sekty Mormonů. 17 studentů z Hradce Králové (10,69 %) uvedla, že Mormony zná, oproti pouhým 5 studentům (3,50 %) z Jaroměř a Nového Města nad Metují. Osobně mě překvapilo, že sektu Hare Krišna zná přibližně stejný počet studentů jak z Hradce Králové 8 - (5,03 %), tak z Jaroměř a Nového Města nad Metují 7 - (4,90 %). Vzhledem k tomu, že na Hare Krišna je možné narazit téměř výhradně v Hradci Králové či ostatních velkých, převážně krajských městech, byl jsem překvapen, že ji znají také studenti z měst menších. Poměr znalostí sekt Svědků Jehovových a Satanistů je přibližně nezávislý na tom, z jak velkého města studenti pocházejí. Mezi ostatní významné odchylky mohu zařadit rozdíly ve znalosti sekt Imanuelitů a Rodiny (Božích Děti). Obě tyto sekty znají studenti z menších měst přibližně ve dvakrát větší míře než studenti z Hradce Králové. Z této otázky vyplývá, že studenti z Hradce Králové znají více sekt na základě toho, že s nimi přijdou osobně do kontaktu než studenti z měst menších. Naproti tomu u sekt, které jsou v povědomí studentů známé také mediálně, toto kritérium, zdá se, již neplatí, jak je možno vidět u sekt Svědků Jehovových, Satanistů nebo třeba Imanuelitů (graf č. 8.1, tabulka č. 8.1 a 8.2).

V rámci osmé otázky jsem se také pokoušel zjistit, zda existují rozdíly v odpovědích na znalosti sekt v závislosti na typu školy. První signifikantní rozdíl se týká znalosti sekty Hare Krišna. Tuto sektu studenti z gymnázií téměř neznají. Pouze 1,85 % studentů z Gymnázia Jaroslava Žáka a pouze 1,47 % studentů z Gymnázia Boženy Němcové uvedlo, že ji znají. To je 3 až 5 x méně než co uváděli studenti z ostatních typů škol. Důvod takového výsledku může být, že by členové Hare Krišna oslovovali spíše studenty starší, jelikož všichni studenti gymnázií v našem průzkumu jsou studenty prvních ročníků a je jim tedy 15 či 16 let. Toto je pouze má domněnka. Naproti tomu, co se týká znalostí sekty New Age, tu znají studenti z gymnázií až 3x více než studenti Hotelové školy v Hradci Králové a 2x více než studenti z Nového Města nad Metují. V tomto případě se může jednat o to, že studenti gymnázií mají přirozený zájem se sami vzdělávat a vyhledávat nové informace. Sekta New Age totiž nemá striktní, jednotnou nauku, ale zahrnuje v sobě různé alternativní způsoby nahlížení reality a možnosti, jak na sobě pracovat. Stejný znalostní poměr jako studenti z gymnázií vykazují ovšem také studenti ze Střední školy řemeslné v Jaroměři. Další zajímavý rozdíl vykazuje sekta Hnutí víry. Že zná tuto sektu uvedlo 9,26 % žáků z Gymnázia Jaroslava Žáka, což je téměř 2x více než na ostatních školách. Ve škole v Novém Městě nad Metují tuto sektu nezná vůbec nikdo a stejně tak je tomu také na učňovském oboru kadeřnic v Hradci Králové. Domnívám se, že je to způsobené tím, že ve třídě na Gymnáziu Jaroslava Žáka je spolužák, který do této sekty dochází. Usuzuji také z toho, že při vyhodnocování dotazníků téměř všichni studenti z této třídy uvedli, že znají spolužáka, který je členem sekty. Co se týče znalostí sekty Mormonů, podle očekávání vysoké procento z Gymnázia Boženy Němcové a z Hotelové školy oboru kadeřnic uvedlo, že tuto sektu znají. Překvapilo mě, že studenti z Hotelové školy oboru hotelnictví tuto sektu téměř neznají, přestože pochází z Hradce Králové. Sektu Satanistů a Svědků Jehovových znají studenti napříč všemi obory přibližně ve stejné míře (graf č. 8.2, tabulky č. 8.3,4,5,6,7).

V otázce č. 9 měli studenti napsat jeden charakteristický rys sekty. Otázka byla otevřená, což přispělo k tomu, že odpovědi na ni byly velmi rozmanité. Vyskytovalo se velké množství odpovědí, které byly uvedeny pouze jedenkrát a dvakrát. Ty v grafu uvedeny nejsou (graf č. 9). jako nejčastější znak sekt studenti uváděli manipulaci - 16 (12,90%), dále pak uzavřenost 7 - (5,65%). Některé odpovědi odkazovaly na určitý specifický rys konkrétní sekty, např. „odmítání transfuze, hraní na bubny či pentagram“. 50 studentů (40,32 %) tuto otázku nevyplnilo. Dalo by se tedy říci, že studenti mají vcelku představu o tom, jak se sekty prezentují (tabulka č. 9).

V otázce č. 10 měli studenti uvést svou domněnku, proč lidé vstupují do sekt. Studenti opět mohli označit více odpovědí. Nejčastější odpovědí bylo, že lidé vstupují do sekt, protože hledají sama sebe a chtějí na sobě pracovat 54 - (23,98 %) (graf č. 10, tabulka č. 10).

Otázka č. 10 měla podotázku ptající se, zda existuje rozdíl v tom, z jakých příčin lidé vstupují do sekt v závislosti na osobní víře či nevěře v Boha. Z tohoto grafu je poznat, že existuje signifikantní rozdíl mezi studenty, kteří v jedné z otázek označili, že v Boha nevěří a těmi, kteří označili, že věří v něco, co je přesahuje, přičemž zároveň ovšem nejsou členy oficiálních církví. Ti, kteří nevěří v Boha méně často vidí jako příčinu ke vstupu do sekt, že lidé hledají sami sebe (18,1 %), chtějí zlepšit svět (7,76 %) a že mají osobní potřebu duchovního vedení (13,79 %). Oproti tomu u těch, kteří v „osobního“ Boha (tím mám na mysli pouze, ti kteří nejsou členy církví) věří, jsem zaznamenal vyšší četnost odpovědí právě na tyto tři otázky. (27,78 %, 11,11 % a 17,59 %). Na druhé straně tito lidé vykazují menší četnost výpovědí v otázkách: „nesouhlasí s názory většinové společnosti (12,04 %), cítí se osamocení (13,89 %) a cítí se v životě nejistí (8,33 %)“, oproti 20,69 %, 18,10% a 11,21 % studentů, kteří v Boha nevěří (dle stejného pořadí odpovědí). Z toho by se dalo odvodit, že studenti, kteří věří v „osobního“ Boha mají spíše tendenci vidět na sektách to pozitivní. Na druhé straně studenti, kteří v „osobního“ Boha nevěří, se spíše k této otázce staví kriticky a vnímají ji v negativním světle (graf č. 10.1, tabulka č. 10.1,10.2).

V otázce č. 11 měli studenti zodpovědět, jaké pocity u nich vyvolává pojem sekta. Studenti opět mohli vybrat více než jednu odpověď. Nejčastějšími odpověďmi byly „Nezájem“ 54 - (29,51%) a „Tajemno“ 48 - (26,23%). U varianty „Jiné“ 3 studenti uvedli, že „nevědí“. Z této otázky vyplývá, že jedna část studentů o sekty nejeví téměř žádný zájem, u druhé části studentů sekty vyvolávají pocity tajemna, záhad apod.

V otázce č. 11 je stanovena také podotázka, která se ptá, zda existuje vzájemná souvislost mezi tím, jaké pocity u studentů slovo sekta vyvolává a tím, zda dle jejich mínění mají nebo nemají dostatek přátel. Graf poměrně hezky vykazuje odchylky mezi oběma tábory (graf č. 11.1). Ti, kteří označili, že mají dostatek přátel, vykazují vyšší četnost odpovědí na otázky: Antipatie (17,01 %), Nezájem (31,29 %) a Nebezpečí (19,73 %). Ti, kteří označili, že dostatek přátel nemají, naopak častěji označovali odpovědi: Sympatie (2,86 %), Zvědavost (20,00 %) a Tajemno (31,43 %). Z tohoto zjištění vyplývá, že studenti, kteří mají dostatek přátel, se necítí osamocení, a tudíž nemají potřebu hledat nová společenství. Naproti tomu studenti, kteří dostatek přátel nemají, jsou otevřenější vůči tomu, aby byli organizováni v nějaké skupině a

hledali si přátele tam. Tak se to jeví podle jejich častějších výpovědí typu: Zvědavost, tajemno a sympatie (tabulka č. 11.1, 11.2).

V otázce č. 12 měli studenti uvést, jaká sekta je napadne jako první. Za nejrozšířenější sektu označili studenti s obrovskou převahou Svědky Jehovovy - 59 (43,70%), dále pak Satanismus - 17 (12,59%). 44 studentů (32,59 %) na tuto otázku neodpovědělo. Vyskytly se i zajímavé odpovědi názvů skupin, které mezi sekty nepatří. Například: Děti země nebo Vikingové. Tyto příklady opět jenom potvrzují, že studenti o této problematice nemají velký přehled (graf č. 12, tabulka č. 12).

V otázce č. 13 měli studenti odpovědět, zda si myslí, že v ČR působí velké množství sekt. Většina studentů na tuto problematiku nemá názor - 57 (42,22 %) nebo se nedomnívá, že v ČR působí velké množství sekt 56 - (41,48 %). Pouhých 20 studentů (14,81 %) je přesvědčeno o opaku. Varianta „Jiné“ není nikterak významná. Navíc studenti u ní neuvedli ani vlastní odpověď (graf. č. 13, tabulka č. 13).

V podotázce č. 13 bylo cílem zjistit, jestli studenti mají odlišné názory na množství sekt v ČR v závislosti na jejich věku. V grafu č. 13.1 je vidět, že 15 ti a 16 ti letí studenti si spíše myslí, že v ČR působí poměrně velké množství sekt. Oproti tomu 17 ti a 18 ti letí studenti o tom v takové míře přesvědčení již nejsou. Také se u nich zvyšuje četnost odpovědí: „Nemám názor“. Opět bych se spíše přikláněl ke stanovisku, že studenti o této problematice nemají velký přehled a v převážné míře odpověď spíše odhadují. Usuzuji také z toho, že se většina studentů vyhýbá krajním odpovědím – variantám: „Ano“ a „Ne“ a volí více varianty „Spíše Ano“ a „Spíše Ne“ (graf č. 13.1, tabulky č. 13.1,2,3,4).

V otázce č. 14 se ptám studentů, jestli by zakázali činnosti veškerých sekt. Studenti většinou neví, zda by byli pro zakázání činnosti sekt obecně 55 - (40,74 %). 44 studentů je proti zakázání (32,59 %) a pro zakázání je 28 studentů (20,74 %). 8 studentů zvolilo variantu „Jiné“, ve které studenti uváděli: „že by zakázali pouze některé, jenom ty nebezpečné nebo by nesměli vnucovat své názory druhým“ (graf č. 14, tabulka č.15).

V otázce č. 15 se táži studentů, jestli si myslí, že je tématu sekt věnováno dostatečné množství času. Graf u této otázky vypovídá za vše (graf č.15). 95 studentů (70,37 %) odpovědělo, že ve škole není tématu sekt věnováno dostatečné množství času! Z toho vyplývá, že studenti své znalosti o sektách, jak jsem už u jiné otázky naznačil, musí čerpat z jiných zdrojů než ze školního vyučování (tabulka č. 15).

Otázka č. 16 se tázala studentů na to, zda si myslí, že jsou sekty nebezpečné. Z této otázky je vidět, že studenti vlastně neví, jestli sekty jsou nebo nejsou nebezpečné. Pravděpodobně to souvisí s nízkou informovaností a zájmem studentů o sekty obecně. Počty odpovědí u variant „Ano“ a „Ne“ jsou téměř shodné. U varianty „Jiné“ studenti odpovídali, že nebezpečnost sekty se odvíjí především od jejího vůdce, dále mohou být nebezpečné pro slabé a méně inteligentní či naivní lidi apod. (graf č. 16, tabulka č. 16).

Podotázka č. 16.1 se snaží zjistit, zda existuje nějaká souvislost s tím, jak studenti odpovídají na předchozí otázku v závislosti na tom, zda věří či nevěří v Boha. Ti, co uvedli, že v Boha nevěří, častěji tvrdí, že považují sekty za nebezpečné 15 - (22,39 %). Ti, kteří uvedli, že v Boha (nebo v něco) věří 10 - (15,87 %). Obě skupiny nicméně s podobnou mírou odpovídali, že tuto otázku nedokáží posoudit (okolo 40 %). Z toho vyplývá, že většina studentů si spojuje sekty s nábožensko-duchovním charakterem a podle svého naladění usuzuje, zda jim je takového smýšlení blízké či nikoliv (graf. č. 16.1, tabulky č. 16.1 a 16.2).

V otázce č. 17 měli studenti sami sebe ohodnotit, jaká je jejich průměrná míra úzkostnosti. Je vidět, že výsledky jsou veskrze pozitivní. Největší četnost výskytu (modus) má hned stupeň 1, značící nejnížší možnou míru úzkosti 29 - (21,48 %). Dále se četnost lineárně snižuje až k polovičnímu stupni 5. Stupeň 6 označili pouze 2 studenti (1,48 %). Stupně 7 a 8 vykazují poměrně vysokou četnost; stupeň 7 (13 studentů, 9,63 %) a stupeň 8 (14 studentů, 10,37 %). Stupně 9 a 10 byly stejně jako stupeň 6 zaškrťovány vzácně. Průměrná hodnota úzkostnosti (medián) činí 4,07 (graf č. 17, tabulka č. 17).

V podotázce č. 17.1 uvádím četnosti úzkostnosti rozepsané podle jednotlivých škol. Rád bych se pozastavil nad některými významnými odchylkami a pokusil se zjistit, proč k nim došlo. Asi nejviditelnější odchylku ukazuje míra úzkostnosti na stupni 1 u studentů Hotelové školy v Hradci Králové oboru hotelnictví, kteří udávali tuto míru v 40,91 %, což je 2x více než u studentů z ostatních škol. Nevím, zda se jedná pouze o náhodu nebo do výsledku vstupují faktory jako: obtížnost školy, dobré rodinné zázemí, dostatek kamarádů apod. O tom můžeme pouze spekulovat, ale pokud je výsledek skutečně relevantní, tak tito studenti by měli být sebevědomější a vykazovat vyšší míru odolnosti vůči negativním společenským skupinám, a tudíž i sektám.

Pokud bych měl okomentovat škálu z druhé strany stupnice, například míry úzkostnosti stupně 9 a 10, vychází opět nejlépe Hotelová škola, Hradec Králové, obor Hotelnictví, kde ani jeden student takto vysokou míru úzkostnosti nevedl. Dále Gymnázium Jaroslava Žáka, Boženy Němcové a Průmyslová škola v Novém Městě nad Metují vykazují míry úzkostnosti

okolo 5 %. Studenti ze Střední školy řemeslné vykazují míru okolo 9 % a nejvíce „úzkostní“ jsou pak studenti z Hotelové školy, Hradec Králové, obor Hotelnictví, kteří vykazují míru více než 18 %. Z toho vyplývá, že mladší studenti (15, 16 let) častěji vykazují nižší míru úzkostnosti než studenti starší. (17, 18let) Dále pak z průzkumu vyplývá, že dívky mohou být úzkostnější než chlapci, jelikož nejvyšší četnost vykazují studenti z oboru kadeřnic, kde je většina dívek (graf č. 17.1, tabulka č. 17.1,2,3,4,5,6).

V otázce č. 18 se ptám, s kým studenti nejčastěji řeší své problémy. Studenti v této otázce mohli zaznamenat i více odpovědí najednou. Teenageři své problémy řeší nejčastěji buď se svými rodiči 55 - (30,90 %) nebo, ještě častěji, se svými kamarády 72 - (40,45 %). 20 studentů řeší své problémy s partnerem či partnerkou (11,24 %). 14 studentů bohužel své problémy nemá s kým řešit (7,87 %). Právě takovíto mladí lidé pak mohou být náchylnějšími vůči manipulativnímu působení sektářských skupin, stejně tak jako 11 studentů (6,18 %), kteří uvedli, že „žádné problémy nemají“. Do varianty „Jiné“ studenti zahrnuli vesměs ostatní členy rodiny (prarodiče, tety, strýce, sourozence atd.) Tato otázka má v první řadě poukazovat na důležitost toho, aby se mladí lidé v adolescentním věku měli komu svěřit. Mnohdy to sice samu problémovou situaci nevyřeší, ale může to alespoň dodat odvalu nebo inspiraci, jak s danou situací bojovat (graf č. 18, tabulka č. 18).

V 19. otázce zjišťuji, jak často studenti dávají u druhých lidí na první dojem. 73 studentů (54,07%) odpovídá kladně, oproti 62 studentům (45,93%), kteří odpovídají, že na první dojem nedávají. Lidé, kteří mají tendenci posuzovat druhé hned podle prvního dojmu, mohou být náchylnější k psychické manipulaci členem sekty. Členové sekt se většinou snaží zalíbit a udělat velmi dobrý první dojem. Při prvním setkání nebudou přemlouvat racionálními argumenty, ale spíše apelem na emoční prožívání. Snaží se člověka zaujmout, nadchnout, pobavit atd. (graf č. 19, tabulka č. 19).

20. otázka zjišťuje, jak moc jsou studenti důvěřiví k lidem, kteří jim lichotí. Výsledky ukazují, že většina studentů k lidem, kteří jim lichotí důvěřivá není (104 studentů, 77,04 %). Toto je dobrý výsledek, protože sektářské skupiny v počátečních fázích vábení a lákání lidem direktivně neříkají, co je „správné a co ne“. Místo toho je chválí a lichotí jim, aby si získali jejich důvěru a později jimi mohli snáze manipulovat (graf č. 20, tabulka č. 20).

V podotázce č. 20.1 se snažím zjistit, zda jsou dívky důvěřivější než chlapci. Je vidět, že dívky jsou o trochu důvěřivější k lidem než chlapci (19,7% důvěřivost u chlapců oproti 28,99% důvěřivosti u dívek). Z toho lze usuzovat, že podle tohoto kritéria jsou dívky náchylnější také vůči manipulativním praktikám sekt (graf č. 20.1, tabulky č. 20.1 a 20.2).

Otázka č. 21 se ptá studentů, zda má jejich život řád. Na tuto otázku studenti odpověděli z 15,56 %, že ano, z 54,81 % spíše ano, 24,44 % spíše ne a 5,19 % odpovědělo že nemá. Výsledek této otázky je opět poměrně dobrý. Sektářské skupiny totiž mohou být lákavé právě pro ty lidi, kteří nejsou schopni sami od sebe dodržovat pravidla a najít v životě řád a rytmus (graf č. 21, tabulka č. 21).

Následujících 5 otázek se týká takzvaně „věcí mezi nebem a zemí“ (tabulky č. 22.1,2,3,4,5,6. Byl jsem vcelku překvapen, že je více mladých lidí, kteří v něco takového věří. Ač je mi osobně takovéto smýšlení blízké, skýtá v sobě nejedno nebezpečí. Mladí lidé prochází spletitým obdobím. Na své cestě životem hledají ideály a jistoty. Příliš snadno se člověk v dnešním světě ztratí a může pak uvěřit, že je svět zkažený a neperspektivní. Také z těchto důvodů mohou mladí, idealisticky zaměření lidé být otevření vůči mnohým metafyzickým alternativám, které je mohou snáze přiblížit do spárů nějaké sekty.

Otázka č. 23 se zobrazila již v rámci kritérií u dvou otázek předchozích. Rozepisovali jsme poměry mezi studenty, kteří uvedli, že v Boha nevěří, a studenty, kteří uvedli, že v „něco věří“. Nicméně tato samostatná otázka nabízela ještě třetí variantu, a to odpověď pro ty, kteří jsou věřící dle církevních a společenských norem. Takovýchto studentů bylo minimum, konkrétně pouze 5 (3,70 %), což v celkovém součtu činí zanedbatelný výsledek. Z této otázky vyplývá, že mezi mladými lidmi je přibližně stejný poměr lidí, kteří věří v Boha nebo duchovní svět atd. a lidí, kteří v tuto „vyšší“ dimenzi bytí nevěří. Lidé, kteří v nic „vyššího“ nevěří, žijí, dle mého názoru, „chudý“ život. Na druhou stranu lidé, kteří v „něco věří“ podléhají zároveň vyššímu riziku, že při hledání na své cestě životem mohou narazit i na sekty, či jim podobné skupiny (graf č. 22, tabulka č. 23).

Poslední dvě otázky jsou zjišťovací a slouží převážně jako doplňující otázky v rámci kritérií u otázek jiných.

Otázka č. 24 se ptá studentů na jejich rodinné zázemí. 97 studentů (71,85 %) žije v úplné rodině, 31 (22,96 %) žije pouze s matkou a 7 studentů (5,19 %) s otcem. Tato otázka slouží jako dobré kritérium, je předpokladem toho, že studenti pocházející z neúplných rodin budou více ohroženi negativním působením manipulativních skupin (tabulka č. 24).

Poslední otázka č. 25 se ptá studentů, zda mají dostatek přátel, kterým se mohou svěřit. 108 studentů (80,00 %) odpovídá, že ano, oproti 27 (20,00 %), kteří dostatek přátel nemají. Z toho vyplývá, že většina studentů má aspoň nějaké vrstevníky, s kterými se mohou otevřeně

a upřímně bavit. To je zejména v adolescenci velmi důležité, protože vliv rodiny již ustupuje do pozadí (tabulka č. 25).

11.7 Vyhodnocení hypotéz

Provedeným výzkumem jsem potvrzoval platnost hypotéz:

Hypotéza č. 1: Nejméně 30 % středoškolské mládeže v rámci tohoto průzkumu bylo kontaktováno vyslanci sekt a jsou tedy ohroženi jejich činnostmi.

První hypotéza se vztahuje k souboru otázek týkajících se na osobní zkušenosti studentů se sektami. Vyhodnocením první otázky jsem zjistil, že 39,26 % studentů z tohoto průzkumu bylo alespoň jedenkrát ve svém životě kontaktováno členem sekty. Z toho usuzuji, že středoškolští studenti jsou činnostmi sekt ohroženi. Riziko je o to vyšší, že studenti jsou častěji oslovováni venku, mimo svůj domov, a že nemají ani potřebu se s takovými zkušenostmi svěřovat svým rodičům. Hypotéza č. 1 byla potvrzena.

Hypotéza č. 2: Středoškolská mládež nemá dostatečné povědomí a znalosti o sektách a o tom, jak se sekty prezentují.

Druhá hypotéza se vztahuje k souboru otázek týkajících se na faktické znalosti a vědomosti, které studenti o sektách mají. Studenti měli v rámci otázky č. 8 ze seznamu se sektami označit ty, které znají alespoň podle názvu. Zjistilo se, že studenti znají hlavně sektu Svědků Jehovových a Satanistů. Tyto 2 sekty dohromady uvedlo 51,57 % studentů. Ostatní sekty znají v podstatně menší míře, některé neznají vůbec. Na druhou stranu studenti v otázce č. 9, kde měli napsat 1 charakteristický znak sekty, odpovídali poměrně pestře a ve většině případů správně. Z toho usuzuji, že studenti si pod pojmem sekta umí představit charakteristické rysy těchto skupin, ale neumí již jednotlivé skupiny od sebe odlišit. Je ještě potřeba zmínit, že problematice sekt je ve školní výuce věnováno velmi málo času. To také dokládá otázka č. 15, ve které studenti ze 70 % tvrdí, že ve škole není tématu sekt věnováno dostatečné množství času. Hypotéza č. 2 byla tedy potvrzena pouze částečně.

Hypotéza č. 3: Více než 50 % studentů má negativní a odmítavý postoj vůči sektářským organizacím.

Třetí hypotéza se vztahuje k souboru otázek týkajících se studentů na jejich osobní názory na sektářské skupiny. V otázce č. 11 studenti ze 62,84 % uváděli, že pojem „sekta“ v nich evokuje negativní pocity jako antipatii, nezájem nebo nebezpečí. V otázce č. 14, zda by studenti zakázali činnost sekt, pro zakázání se vyjádřilo 20,74 % studentů. V otázce č. 16 považuje 31,85

% studentů sekty za nebezpečné. Průměrný kladný výsledek na výše uvedené otázce činí 38,48 %. Je potřeba ještě zmínit, že ve všech třech otázkách bylo velké množství odpovědí, které vyjadřovaly, že studenti nemají na danou problematiku vlastní názor. Tyto odpovědi tedy výsledný procentuální výčet snižovaly. Nicméně hypotéza č. 3 se nám nepotvrdila.

Hypotéza č. 4: Více než 30 % dotazovaných by bylo potenciálně náchylných vůči psychické manipulaci sektářskými skupinami.

Hypotéza č. 4 se vztahuje k souboru tzv. „projektivních otázek“, které nepřímou formou zjišťují, zda by studenti byli náchylní vůči manipulativnímu působení sekt a sektářů. V otázce č. 17 zjišťuji, že 28,14 % studentů uvádělo vyšší míry četností na škále úzkostnosti (hodnoty: 6,7,8,9 a 10). V otázce č. 18 18,52 % studentů uvádí, že nemá žádné problémy nebo je nemá s kým řešit. V otázce č. 19 54,07 % studentů uvádí, že při poznávání druhých lidí dá na první dojem. V otázce č. 20 22,96 % studentů se vyjádřilo, že je důvěřivých k lidem, kteří jim lichotí. V otázce č. 21 29,63 % studentů uvedlo, že jejich život „nemá řád“ nebo „spíše nemá řád“. Průměrný výsledek na výše uvedené otázce činí 30,66 %. Hypotéza č. 4 byla tímto potvrzena.

Hypotéza č. 5: Více než 50 % studentů věří v „duchovní dimenzi bytí“.

Pátá hypotéza se vztahuje k souboru otázek zjišťujících, zda studenti věří v duchovní dimenzi bytí. V otázce č. 22.1 54,07 % studentů uvedlo, že je zajímaví konspirační teorie. Dále v otázce č. 22.2 54,81 % studentů uvedlo, že věří v nadpřirozené síly. V otázce č. 22.3 57,04 % studentů uvedlo, že věří v minulé životy. V otázce č. 22.4 63,70 % studentů uvedlo, že věří v existenci mimozemského života a v otázce č. 22.5 53,33 % studentů uvedlo, že věří v duchovní moudrost starověkých civilizací. Průměrný výsledek na tyto otázky činí 56,59 %. Hypotéza č. 5 tímto byla potvrzena.

11.8 Diskuze

V praktické části jsem na základě dotazníkového šetření provedl statistickou analýzu zpracovaných dotazníků. Dále jsem odpověděl na 5 výše stanovených hypotéz. Z výzkumu prováděného na Hradecku a Jaroměřsku vyplývá, že dotazovaní středoškolští studenti nemají o sektách přehled ani o ně nemají příliš velký zájem. Domnívám se, že důvodem je především to, že na školách se uvedené téma vyučuje pouze v minimální míře nebo vůbec. Na druhou stranu je vidět, že přibližně u třetiny z nich je riziko, že mohou sektářské manipulaci podlehnout. Možná by bylo dobré uvést, proč jsem se zaměřil právě na skupinu středoškoláků. Středoškoláci jsou mladí lidé, kteří ještě nejsou zcela psychicky vyzrálí, a proto hledají vlastní životní jistoty a filosofii. Období adolescence, jak se tato životní etapa ve vývojové psychologii označuje, je

pro takovéto chování typická. Toto období je samo o sobě pro mladého člověka velmi náročné. Je tedy dobré, když se mladý člověk se svými problémy má na koho obrátit. Z tohoto důvodu role rodiny a přátel hraje prioritní úlohu. Proto jsem také do dotazníkového šetření zařadil otázky zjišťující, z jakých rodin studenti pocházejí a zda mají dle jejich mínění dostatek přátel.

Tato dvě kritéria ovšem nejsou jedinými, která jsou použita v této práci. Dalším výrazným jevem, souvisejícím jak se sektami, tak s adolescencí, je hledání duchovna a smyslu života. V rámci tohoto kritéria se dostáváme již do metafyzické roviny, ve které nehraje roli, zda lidé mají dostatek přátel a pochází z dobrých rodin či ne. K výsledkům na tyto otázky jsem se již vyjádřil v oddíle Presentace výsledků výzkumu. Rád bych k tomu přeci jenom ještě napsal pár řádků. Věřím, že každý v sobě máme bytostně zakořeněnou touhu hledat něco, co nás přesahuje. Ten, kdo na toto volání nereaguje, se bohužel stává pouze reaktivní bytostí a loutkou vnějších vlivů. Kdo hledá, kdo se snaží nahlédnout za záclonu všednosti, tomu je vnuknut tvůrčí duch. Tento tvůrčí duch, jak věřím, se projevuje bytostnou radostí, která nemusí být nutně podmiňována neustálým uspokojováním smyslů a soupeřením ega. Nechci se zde pouštět do hlubších filosofických úvah, protože by tato práce mohla lehce změnit směr a upozadit to, co si vytyčila jako svůj cíl. Chtěl bych v rámci těchto otázek zkonstatovat, že mě na jednu stranu těší, že mladí lidé ve velké míře věří, že existuje něco vyššího, neviditelného, magického, z čehož možná vyvstává právě to, co pro nás viditelné je a udává tak této naší společné realitě určitý záměr a smysl. Na druhé straně je potřeba si uvědomit, že v této oblasti nemáme téměř žádné objektivní měřítko pravdivosti, či nepravdivosti. Odpovědi na takovéto otázky jsou otevřené a pravděpodobně se budou měnit a utvářet po celý život. A to je dle mého mínění správné. To musí mít mladý člověk ve své uspěchanosti a snaze mít ve všem jasno na paměti. V 18 letech, na prahu dospělosti, nemusí najít jasnou a definitivní odpověď na otázky takovéto problematiky.

Dalšími kritérii, která jsem v této práci použil, jsou kritéria dle místa a typu školy. Je pochopitelné, že studenti z Hradce Králové se budou setkávat s větší variabilitou různých sektářských skupin. Proto dle mého názoru jsou takovíto lidé oproti lidem z menších měst lehce znevýhodněni. Mimo několika sekt, které jsou v povědomí široké veřejnosti, ve větších městech často působí také sekty, o kterých „nikdo nikdy neslyšel“. Tyto skupiny jsou podle mého mínění nebezpečnější než sekty, které jsou známé. Na první pohled by člověk vůbec neřekl, že může jít vlastně o sektu. Lákají nové členy na zajímavé přednášky o psychologii, vědě a celospolečenských tématech a po skončení přednášky si „nahlodané“ zájemce odchyty a začnou jim klást osobní dotazy, otázky týkající se vztahů, až se postupně dostanou na svou úrodnou

půdu a začnou se ptát, v co člověk věří, zda věří v boha či ne atd. Naproti tomu v menších městech působí spíše sekty známé – Svědkové Jehovovi či Adventisté, apod. Tyto skupiny mají již dlouholetou tradici a ve společnosti o nich koluje všeobecné povědomí. Kdokoli by si o nich chtěl něco zjistit, tak na internetu najde spousty odkazů. Z toho důvodu jsou podle mě lidé z menších měst oproti lidem z větších ve výhodě a více chráněni.

Samotný typ školy by vlastně ani nijak zásadní názorový vliv na studenty mít nemusel. Protože jsme zjistili, že se na středních školách o problematice sekt téměř nevyučuje. Ale je potřeba si uvědomit, že studenti si vybírají školy podle určitých predispozic. Opravář zemědělských strojů či kadeřnice nebudou asi tak často ve svém volném čase vyhledávat informace z uvedené oblasti. O něco lepší výsledek by se dal očekávat na odborných a průmyslových školách, kde se předpokládá, že si studenti udělají maturitní zkoušku a jednou se nebudou živit čistě manuální prací, ale také svým rozumem a úsudkem. Nejlepšího výsledku o informovanosti o sektách by měli dosahovat pochopitelně studenti gymnázií. Zde je pravděpodobné, že většina půjde na vysokou školu a mnozí humanitně orientovaní mohou jednou na toto téma psát například bakalářskou práci, stejně jako tak činím já.

Poslední dvě kritéria, která jsem do této práce zahrnul, jsou věk a pohlaví. Začnu pohlavím. Toto kritérium jsem uvedl pouze u jedné otázky, a to; „Jsi důvěřivý k lidem, kteří ti lichotí?“. Zde, podle mého očekávání, vyšlo, že více důvěřivé jsou dívky. To určitě nahrává sektářům při jejich nábořech. Sledované kritérium by se ovšem dalo dobře použít i u ostatních otázek. Dá se předpokládat, že by se dívky spíše vyhýbali vyhraněným názorům a bylo by zajímavé zjistit, jaký by byl poměr odpovědí mezi dívkami a chlapci ve variantách „Ano, Ne“ a „Spíše Ano, Spíše Ne“. Dalo by se předpokládat, že by dívky více volily právě varianty nevyhraněné.

Úplně poslední kritérium pak představuje věk. Bylo použito u otázky „Myslíš si, že u nás působí hodně sekt?“. Osobně si myslím, že toto kritérium je ze všech výše uváděných nejméně významné, jelikož pro ujednocení jsou všichni žáci prvních ročníků žáky gymnázií, druhých ročníků žáci středních odborných škol a třetích ročníků žáci učilišť. Což nám výpovědní hodnotu věku do jisté míry snižuje, protože nejmladší studenti by zároveň měli být studenty „nejchytřejšími“ a naopak ti nejstarší, kteří by sice měli být nejvíce „vyspělí“ a za svůj život nashromáždili již více vědomostí a poznatků, jsou zároveň studenty „nejhloupějšími“.

Na závěr diskuze bych chtěl jenom poznamenat, že práce není zdaleka rozpracována tak, jak by rozpracována být mohla. Téměř ke každé otázce by se mohlo vztahovat minimálně jedno ze zde uvedených kritérií.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo teoreticky představit charakteristiky nejvýznamnějších a nejrozšířenějších sektářských hnutí, dále uvést vnitřní strukturu, organizaci a obecné způsoby fungování v těchto skupinách a také charakterizovat mládež jakožto rizikovou skupinu a jedince, kteří mají určité predispozice takovému uskupení vyhledávat.

V první kapitole teoretické části jsme se seznámili s definicemi pojmů sekta a nové náboženské hnutí. V práci pracuji výhradně s termínem sekta. Druhá kapitola byla zaměřena na klasifikaci sekt a představení nejvýznamnějších sektářských organizací s důrazem na hlavní charakteristiky a odlišnosti mezi nimi. Třetí kapitola se zabývala hlavními identifikačními znaky sekt, a to konkrétně znakem autoritářským, opozičním, výlučností, esoterickým a soběstačností skupiny. Ve čtvrté kapitole jsem se zmínil o způsobech, jakými mohou být sekty organizovány. Pátá kapitola se zabývala psychickou manipulací, jejími složkami a vším podstatným, co s ní v kontextu se sektami souvisí. Šestá kapitola popisuje věkovou skupinu adolescentů a zabývá se také souvislostí s riziky sektářství. V sedmé kapitole se zabývám procesem náboru stoupců do řad sekt, převážně s apelem na emoční prožívání – vábení, přesvědčování a fascinaci. Osmá kapitola se snaží odpovědět na otázky, z jakého důvodu mohou být sekty pro určité jedince ve společnosti přitažlivé. V deváté kapitole popisují, jakými způsoby může probíhat odchod ze sekty. A v desáté kapitole se zabývám možnostmi prevence před negativním působením sektářských skupin.

Z teoretické části a ze studia literatury, která se týká uvedeného problému, je zřejmé, že většina autorů je přesvědčena o škodlivosti sekt.

Pro empirickou část bakalářské práce byl stanoven obecný cíl mapující postoje a informovanost středoškolské mládeže o problematice sekt a sektářství. Tento cíl se dále rozvětvil do 5 dílčích cílů, které korelují s názvy jednotlivých hypotéz. Téměř 40 % středoškolských studentů se již dostalo do kontaktu se členem sekty. Více než 50 % studentů nemá dostatečné povědomí o jednotlivých sektách, zároveň 70 % studentů má na sekty již vytvořený názor, a to v převážné míře negativní. Téměř 40 % studentů zaujímá vůči sektám negativní a odmítavý postoj. Přesto by však více než 30 % studentů bylo potenciálně náchylných k riziku psychické manipulace ze strany sekt. V tomto věku již více jak 50 % středoškolských studentů začíná uvažovat nad otázkami víry a duchovního rozměru.

Je nutno podotknout, že středoškolská mládež je zajisté sektami ohrožena, ale dle mého mínění nepatří sekty pro středoškoláky mezi nejvíce ohrožující patologické jevy dnešní

společnosti. Tato práce zkoumala studenty ve věkovém rozmezí 15 až 18 let. V tomto období se studenti stále vyvíjejí tělesně a psychicky a nemají ještě takovou potřebu hledat odpovědi na otázky o smyslu lidského bytí. Domnívám se, že nejohroženější skupinou jsou lidé ve věku 18 až 21 let, kteří jednak ukončují středoškolské vzdělání, někteří poprvé odcházejí z domu na vysoké školy, jednak jsou již tělesně a psychicky dozrálejší a mají tedy „čas“ hledat svoji životní filosofii.

Ze závěrů vyplývajících z teoretické i praktické části je zřejmé, že prevence v oblasti působení proti činnostem sekt je v ČR nedostatečná a stále se jí nevěnuje potřebná pozornost. Jedním z důvodů může být fakt, že se o sektách na středních školách příliš nevyučuje. Mezi další negativní vlivy patří masmédiá, která se k problematice sekt vyjadřují velmi zřídka, a pokud ano, tak se zaměřují na zachycení senzací a kuriozit s tímto tématem spojených. Nesmíme však zapomenout, že nejdůležitější prevenci poskytuje rodina.

Tato bakalářská práce o problematice sekt a jejich působení na veřejnosti by mohla dát podnět k úvahám o dalším vývoji v oblasti ohrožení sektami, o situaci v naší republice i k tomu, jak se k působení sekt společnost postaví.

Seznam použité literatury

- ABGRALL, Jean-Marie. *Mechanismus sekt.* Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-774-7.
- ALLAN, John, John BUTTERWORTH a Myrtle LANGLEYOVÁ. *Víry a vyznání: [náboženství, sekty, paranormální jevy]*. Přeložil Alena BENEŠOVÁ. Bratislava: Slovart, c1993. ISBN 80-7145-011-1.
- CAPRA, Fritjof. *Tao fyziky I: paralely mezi moderní fyzikou a východní mystikou.* Praha: DharmaGaia, 2003, 364 s. Nové trendy. ISBN 80-7287-066-1.
- CASTANEDA, Carlos. *Síla ticha: další poučení dona Juana.* Přeložil Lily ČÍSAŘOVSKÁ. Praha: Volvox Globator, 1998. ISBN 80-7207-179-3.
- COWAN, Douglas E. a David G. BROMLEY, VOJTÍŠEK, Zdeněk, ed. *Sekty a nová náboženství.* Přeložil Jan AUSKÝ. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3163-6.
- ČAČKA, Otto. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace.* Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-060-0.
- DOKUMENTY KATOLICKÉ CÍRKVE (1986 – 1994). *Sekty a nová náboženská hnutí,* Praha: Zvon, 1997.
- ENROTH, Donald, *Průvodce sektami a novými náboženstvími*, 1. vydání, Praha: EELAC, 1994, 186 s., 80-85495-29-5.
- HASSAN, Steven. *Jak čelit psychické manipulaci zhoubných kultů.* Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 1994. ISBN 80-85880-03-2.
- KUBÁČKOVÁ, Barbora. *Vybrané organizace v ČR zabývající se prevencí a pomocí v otázce sekt a jejich působení [online].* Olomouc, 2010 [cit. 2018-04-18]. Available from: <<https://theses.cz/id/xztwwho/>>. Bachelor's thesis. Palacký University Olomouc, Cyrilometodějská teologická fakulta. Thesis supervisor Marta Cincialová.
- MÜHLPACHR, Pavel. *Kapitoly ze sociální patologie.* Brno: Institut mezioborových studií, 2003.
- NOVOTNÝ, Tomáš a VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Základní orientace v nových náboženských směrech.* [2. vyd.]. Praha: Oliva, 1994. 47 s. Přednášky, studie a texty Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů. ISBN 80-901634-4-0.

ONDRÁČKOVÁ, D., J. *Sekty clanek.pdf*. s. 10-15 [online] c2010, poslední revize 28. 3. 2010 [cit. 2010-04-08]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/sekty-a-nova-nabozenska-hnuti-bezpecnostni-hrozba.aspx>>.

BLAŽEK, Roman, POKORNÝ, Vratislav a TELCOVÁ, Jana. *Nebezpečí sekt.* 1. vyd. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2002. 239 s. ISBN 80-86568-07-5.

PORTERFIELD, Kay Marie. *O sektách.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997. Linka důvěry. ISBN 80-7106-233-2.

TYCHO, A. P. *Tak mnoho cest: příručka o náboženství, sektách, New Age a nových duchovních směrech.* Olomouc: Spolek moravských nakladatelů, 2001. ISBN 80-238-7253-2.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie.* 2. vyd. Praha: Karolinum, 1999, 353 s. ISBN 80-7184-803-4.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese / Marie Vágnerová.* Vyd. 3., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Netradiční náboženství u nás.* 2. vyd., (v Nakl. Gaudeamus 1. vyd.). Hradec Králové: Gaudeamus, 1999. Prométheus (Gaudeamus). ISBN 80-7041-099-X.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí.* Brno: L. Marek, 2009. Deus et gentes. ISBN 978-80-87127-21-6.

WOLF, Josef. *Kdo je - kdo není v hnutí Nového věku: svět náboženství a duchovních směrů na konci milénia.* Praha: Votobia, 2000. ISBN 80-7220-092-5.

Internetové zdroje

Co to je hnutí New Age? [online]. Economia., 2007 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: <https://marek.blog.respekt.cz/co-to-je-hnuti-new-age/>

Čtyři usměrňující zásady [online]. The Bhaktivedanta Book Trust International, 2007 [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: http://harekrsna.cz/cvs/menu/filozofie/ctyri_zasady

Děti Boží [online]. Sukulární Františkánský řád, 1997 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: <http://www.sfr.cz/clanek.aspx?a=2360>

Mormoni. *Reflex* [online]. CZECH NEWS CENTER, 2002 [cit. 2017-11-01]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/causy/74003/mormoni.html>

New Age a novopohanství. *Religionistika* [online]. 2007 [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: http://www.david-zbiral.cz/NewAge.htm#_Toc149637686

New Age [online]. 1994 [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <http://nkz.reformace.cz/docs/komentare/age.htm>

NOHEJL, Jaroslav. Sekty a sektářství - nebezpečí pro mladé lidi současné společnosti [online]. Brno, 2006 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <<https://is.muni.cz/th/z7bej/>>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Tomáš Dvořáček.

Sekta Božie deti [online]. [cit. 2017-11-11]. Dostupné z: <http://www.index.sk/michael/casopisy/archanjel/texty/397/sekta.htm>

Život Šríly Prabhupády [online]. The Bhaktivedanta Book Trust International, 2007 [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: http://www.harekrsna.cz/cvs/menu/filozofie/zakladatel_iskconu/zivot

Seznam příloh

Příloha A – Dotazník pro studenty

Dotazník: informovanost středoškolské mládeže o sektách

Dobrý den, jsem student Univerzity Hradec Králové oboru Sociální patologie a prevence a chtěl bych Vás poprosit o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma Informovanost středoškolské mládeže o sektách. Dotazník je samozřejmě anonymní. Děkuji

Poznámka:

Pokud vyberete v otázkách variantu „Jiné“, dopište vlastními slovy, co máte na mysli.

V některých otázkách je možno vybrat více odpovědí. Tato možnost je uvedena v závorce.

Muž: Žena:

Věk:

Ročník:

Název školy:

Místo školy: Hradec Králové Jaroměř

OTÁZKY:

1. Oslovil tě někdy člen některé sekty? (**Pokud odpovíte „Ne“, přeskočte na otázku č. 6**)
 - a. Ano
 - b. Ne
2. Na jakých místech tě nejčastěji členové sekt kontaktují? (**možnost vybrat více odpovědí**)
 - a. Na ulici, ve městě, v parku
 - b. Doma
 - c. Na společenské akci
 - d. Při sportu
 - e. Ve škole
 - f. Jiné?
 - g. Nikdy mě nekontaktovali
3. Pokud jsi byl kontaktován, svěřil jsi se někomu? (**možnost vybrat více odpovědí**)
 - a. Rodičům
 - b. Kamarádovi
 - c. Učiteli
 - d. Jiné?
 - e. Nesvěřil jsem se
 - f. Nebyl jsem kontaktován
4. Naposledy jsi byl osloven?
 - a. Během posledního týdne

- b. Během posledního měsíce
 - c. Během posledního roku
 - d. Během posledních 3 let
 - e. Nikdy
5. Jak jsi zpravidla reagoval?
- a. Hned poté co se představil, jsem ho zarazil a odmítl s ním dále komunikovat
 - b. Během rozmluvy jsem hovor přerušil a odešel pryč
 - c. Vyslechl jsem si ho a slušně odmítl jeho pozvání
 - d. Vyslechl jsem si ho, přijal pozvání, ale nedostavil se
 - e. Vyslechl jsem si ho, přijal pozvání a dostavil se jednou nebo opakovaně
 - f. Jiné?
6. Kdyby tě dnes oslovil člen sekty, jak bys asi reagoval?
- a. Ze slušnosti bych si vzal leták
 - b. Vůbec bych na rozhovor nepřistoupil
 - c. Ze zvědavosti bych osobu vyslechl a poté se rozhodl
 - d. Uvítal bych další osobní kontakt
 - e. Jiné?
7. Znáš někoho, kdo je členem nějaké sekty? **(možnost vybrat více odpovědí)**
- a. Je to můj příbuzný
 - b. Známy
 - c. Spolužák
 - d. Jiné?
 - e. Neznám
8. Které sekty či náboženská hnutí působící v ČR a v zahraničí znáš, byť jen podle názvu **(vyber z možností)**
- a. Antroposofie
 - b. Bhagaván Šrí Radžniš
 - c. Církev adventistů sedmého dne
 - d. Hnutí Grálu
 - e. Hnutí Hare Krišna
 - f. Hnutí New Age
 - g. Hnutí víry
 - h. Imanuelité
 - i. Jóga v denním životě
 - j. Moonovo hnutí
 - k. Mormonismus (Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů)
 - l. Nebeská brána
 - m. Óm šinrikjó
 - n. Osho
 - o. Rodina (Boží děti)
 - p. Řád chrámu slunce
 - q. Sahaja joga
 - r. Satanismus
 - s. Scientologická církev
 - t. Sri Chinmoy
 - u. Svatyně lidu
 - v. Svědkové Jehovovi

- w. Transcendentální meditace
 - x. Víra bahá'í
9. Napiš alespoň 1 charakteristický rys sekt, který tě napadne
- a. **Napiš:**.....
.....
10. Z jakého důvodu si myslíš, že lidé vstupují do sekt? (**možnost vybrat více odpovědí**)
- a. Hledají sebe sama, chtějí na sobě pracovat.
 - b. Nesouhlasí s názory většinové společnosti, vyjadřují tím nesouhlas a protest.
 - c. Cítí se osamocení a chtějí patřit do nějakého společenství.
 - d. Chtějí zlepšit svět.
 - e. Prožívají zrovna krizové období.
 - f. Mají potřebu duchovního vedení, autority.
 - g. Cítí se v životě nejistí, potřebují mít jistotu a řád.
 - h. Jiné?
11. Jaké pocity se u tebe projeví při vyslovení slova „sekta“? (**možnost vybrat více odpovědí**)
- a. Antipatie
 - b. Nezájem
 - c. Nebezpečí
 - d. Sympatie
 - e. Zvědavost
 - f. Tajemno
 - g. Jiné?
12. Kterou sektu považuješ za nejrozšířenější, která tě napadne jako první? (**napiš**)
- a.
13. Myslíš si, že jsou sekty nebezpečné?
- a. Ano
 - b. Spíše Ano
 - c. Spíše Ne
 - d. Ne
 - e. Nemám názor
 - f. Jiné?
14. Zakázal bys činnost sekt?
- a. Ano
 - b. Ne
 - c. Nemám názor
 - d. Jiné?
15. Je ve škole tématu sekt věnováno dost času?
- a. Ano
 - b. Ne
 - c. Nevím
 - d. Jiné?
16. Myslíš si, že jsou sekty nebezpečné?
- a. Ano
 - b. Ne
 - c. Nemám názor
 - d. Jiné?

17. Cítíš se osamoceny/á? Míváš stavy úzkosti a deprese?

Vyber míru své úzkosti na stupnici od 1 do 10. Nejnižší je stupeň 1 a nejvyšší stupeň 10 (**zakroužkuj**)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

18. S kým zpravidla řešíš své životní problémy? (možnost vybrat více odpovědí)

- a. S rodiči
- b. S kamarády
- c. S učitelem
- d. Nemám s kým
- e. Nemám žádné problémy
- f. Jiné?

19. Dáš často na první dojem u druhých lidí?

- a. Ano
- b. Ne

20. Jsi důvěřivý k lidem, kteří ti lichotí?

- a. Ano
- b. Ne

21. Má tvůj život řád?

- a. Ano
- b. Spíše ano
- c. Spíše ne
- d. Ne

22. Zajímají tě konspirační teorie?

- a. Ano
- b. Ne

23. Věříš v nadpřirozené síly – energie, prána, reiki, apod.?

- a. Ano
- b. Ne

24. Věříš v minulé životy – reinkarnaci?

- a. Ano
- b. Ne

25. Věříš v existenci mimozemského života?

- a. Ano
- b. Ne

26. Věříš v duchovní moudrost starověkých civilizací?

- a. Ano
- b. Ne

27. Věříš v Boha

- a. Nevěřím
- b. Jsem věřící – člen církve, náboženství
- c. Nejsem členem církve, náboženství, přesto věřím v Boha nebo nějakou vyšší sílu.

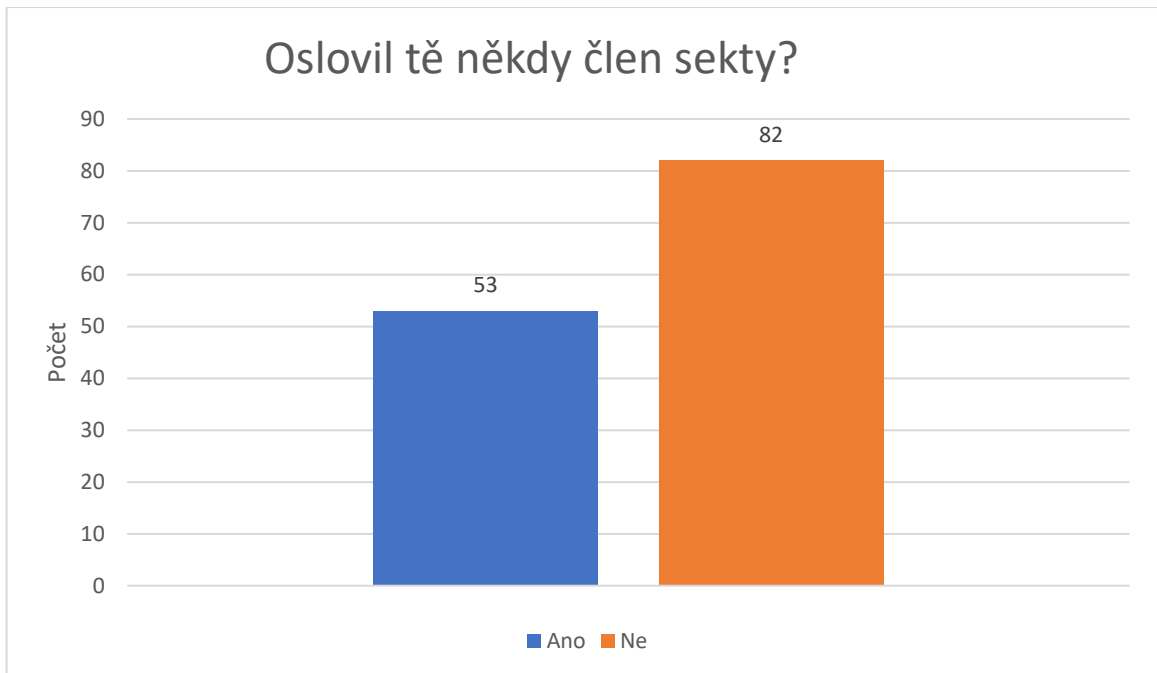
28. Označ:

- a. Žiji v úplné rodině
- b. Žiji s matkou

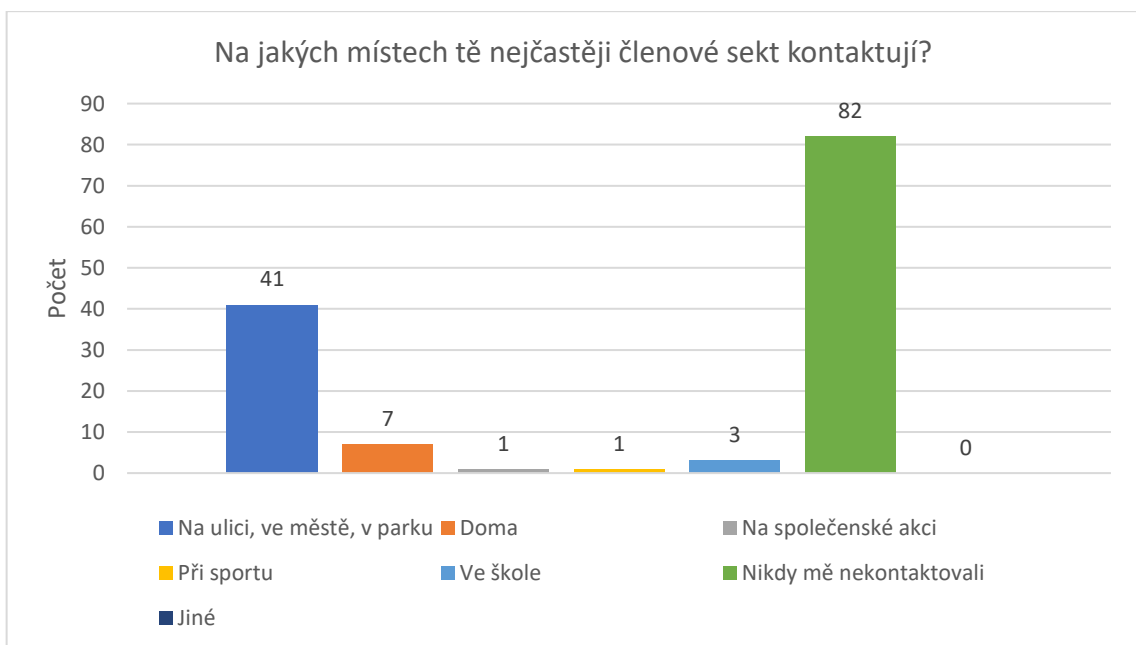
- c. Žiji s otcem
- 29.** Máš dostatek přátel, kterým se můžeš svěřit?
- a. Ano
 - b. Ne

Příloha B – Seznam grafů

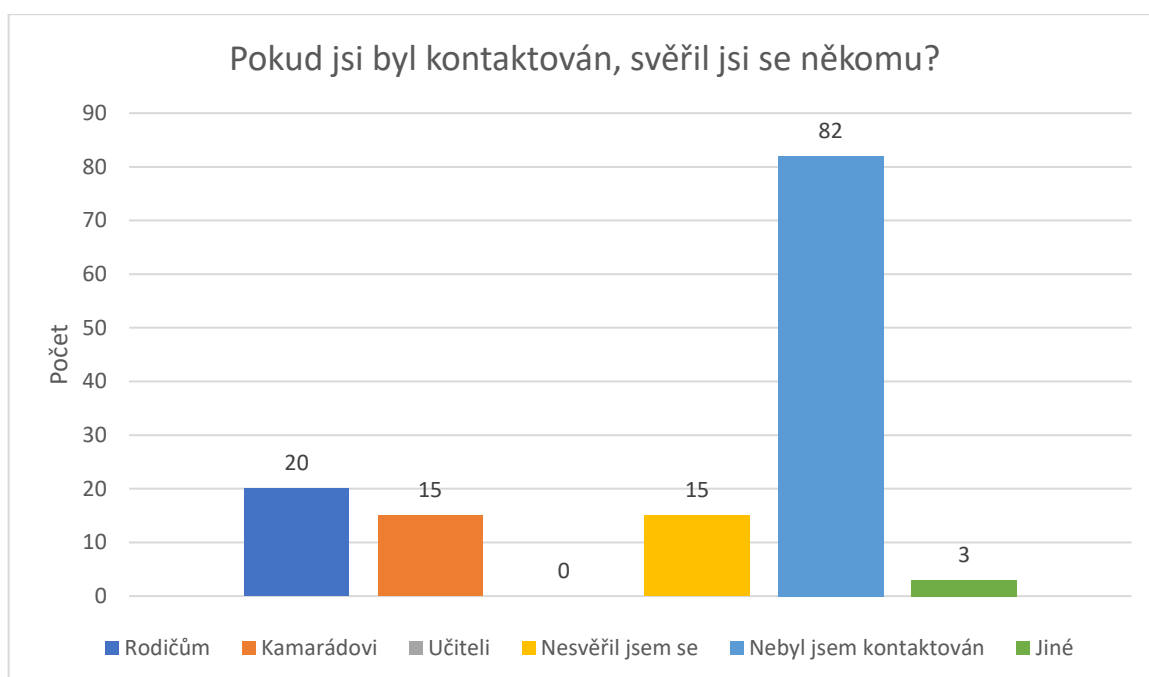
Graf č.1

Graf č. 2

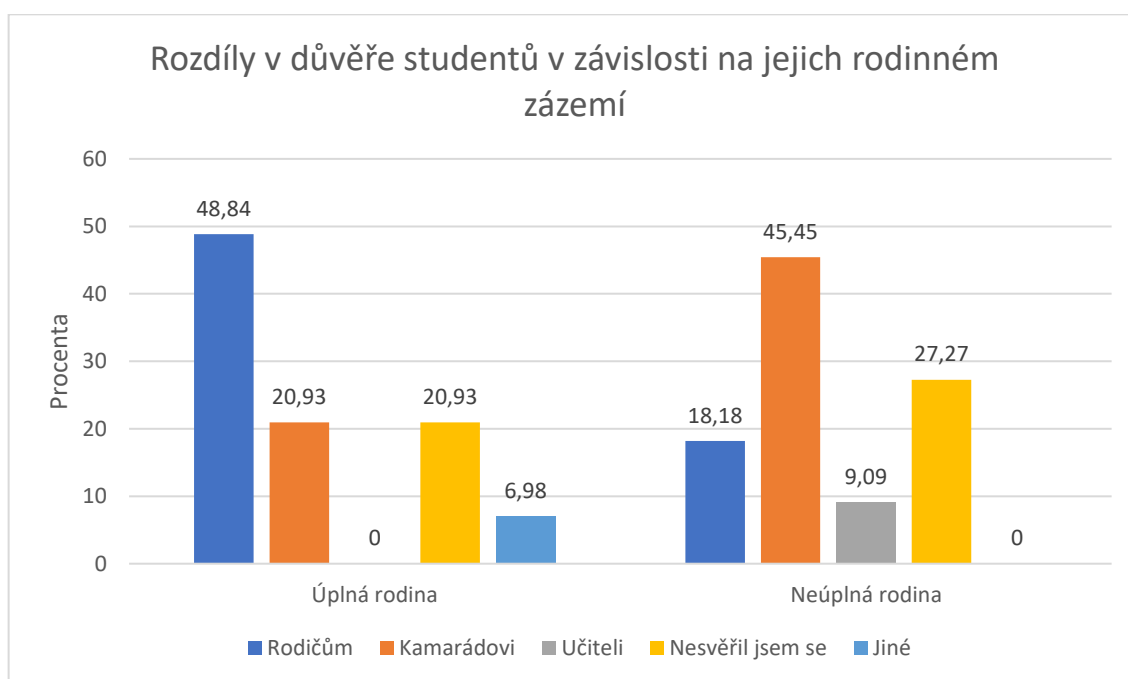

Graf č. 3

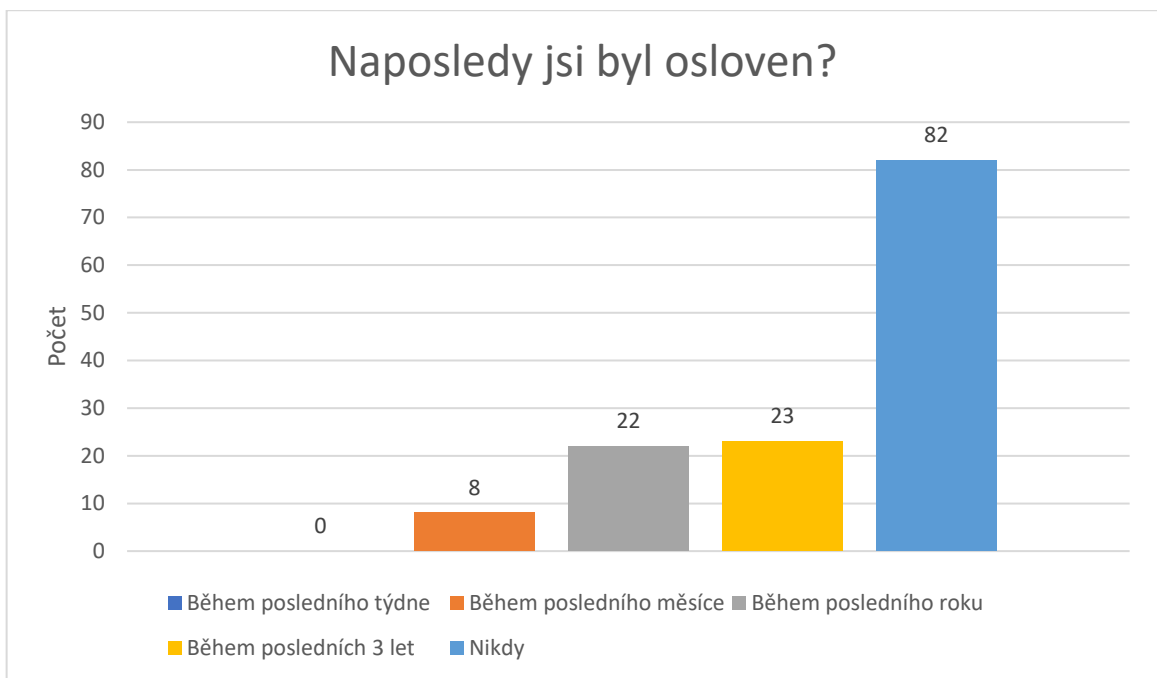

Graf č. 3.1

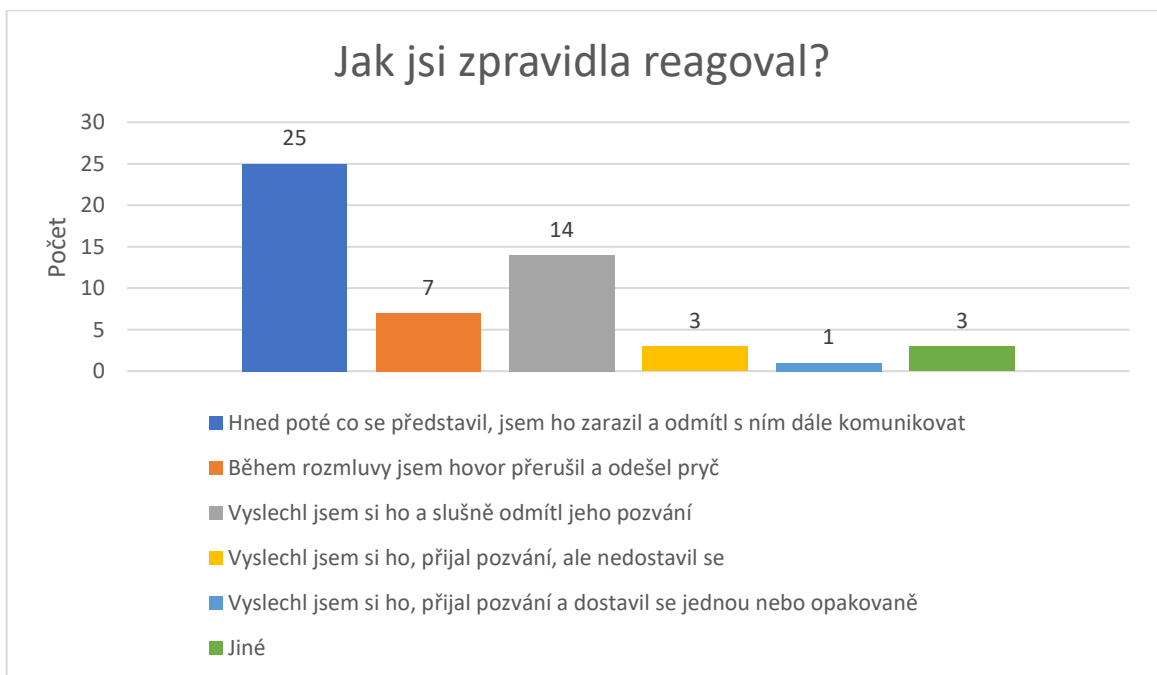
Do grafu jsou zahrnuti pouze studenti, kteří byli kontaktováni nějakým členem sekty.

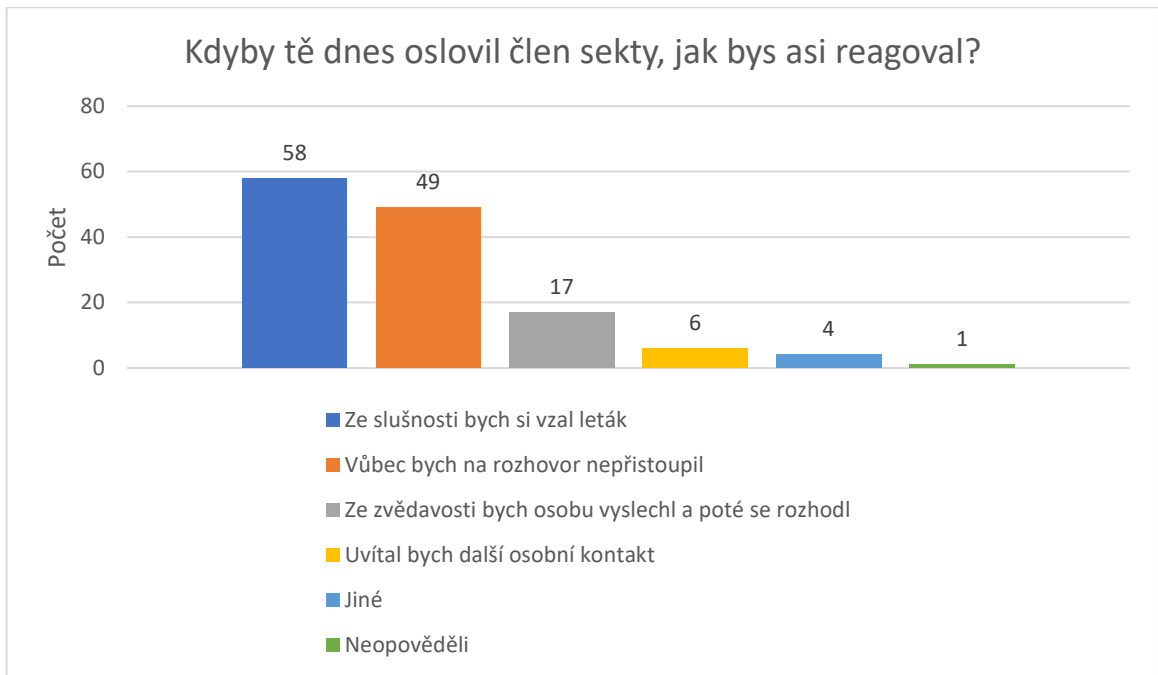
Graf č. 4

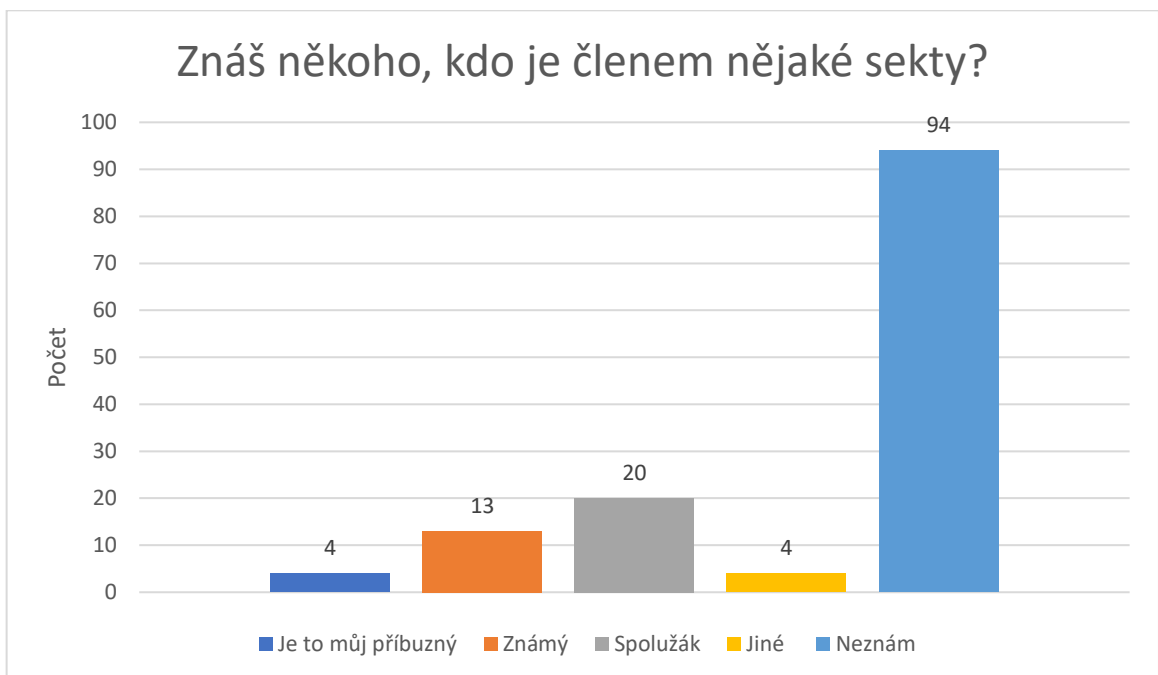
Graf č. 5

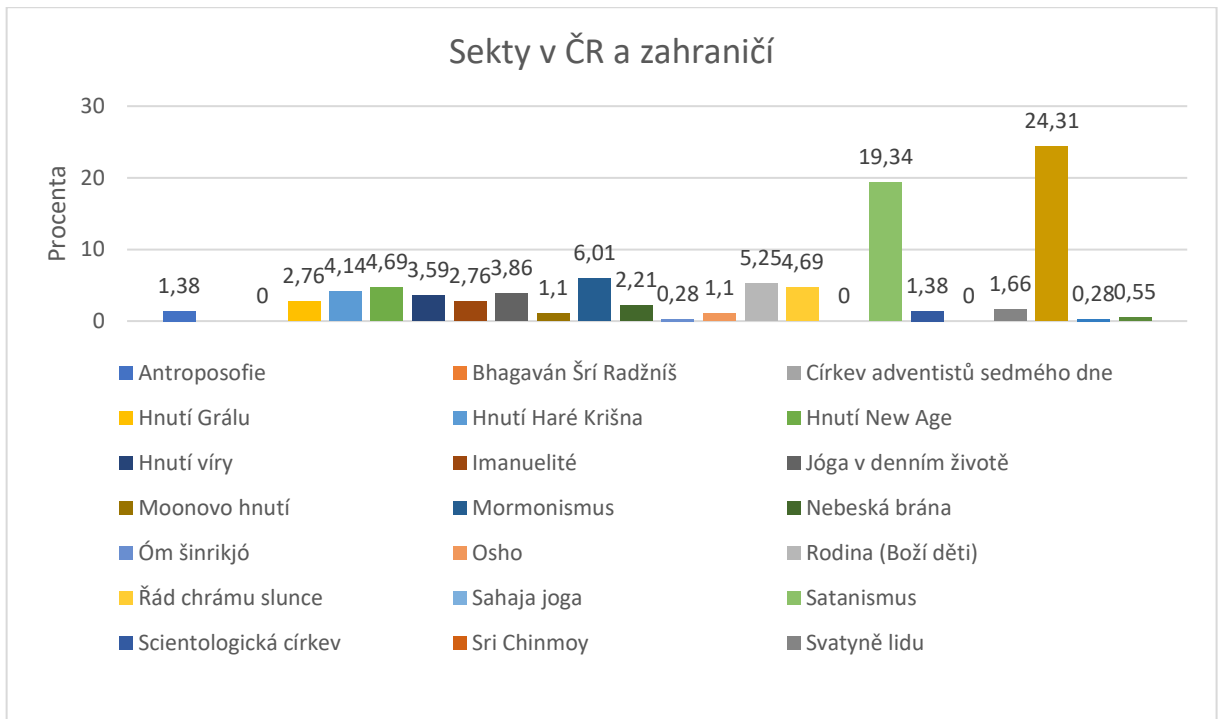
Graf č. 6

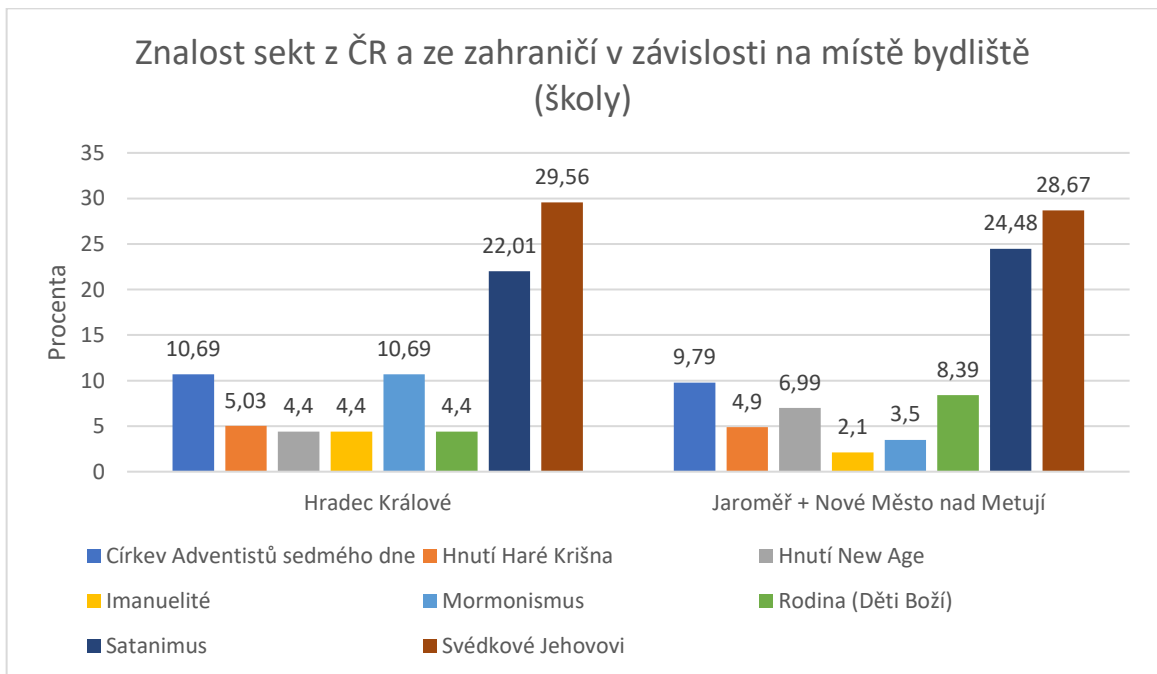
Graf č. 7

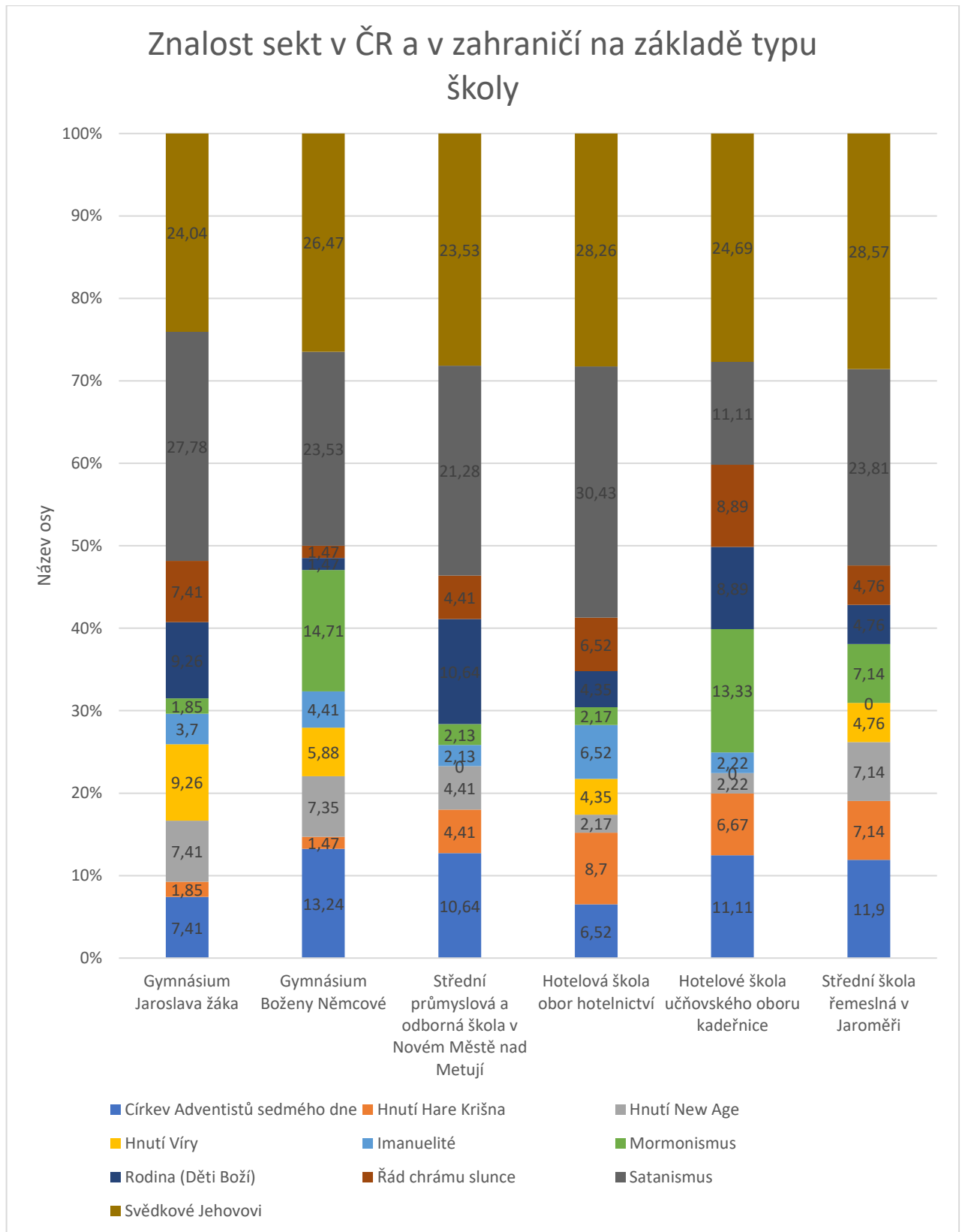
Graf č. 8

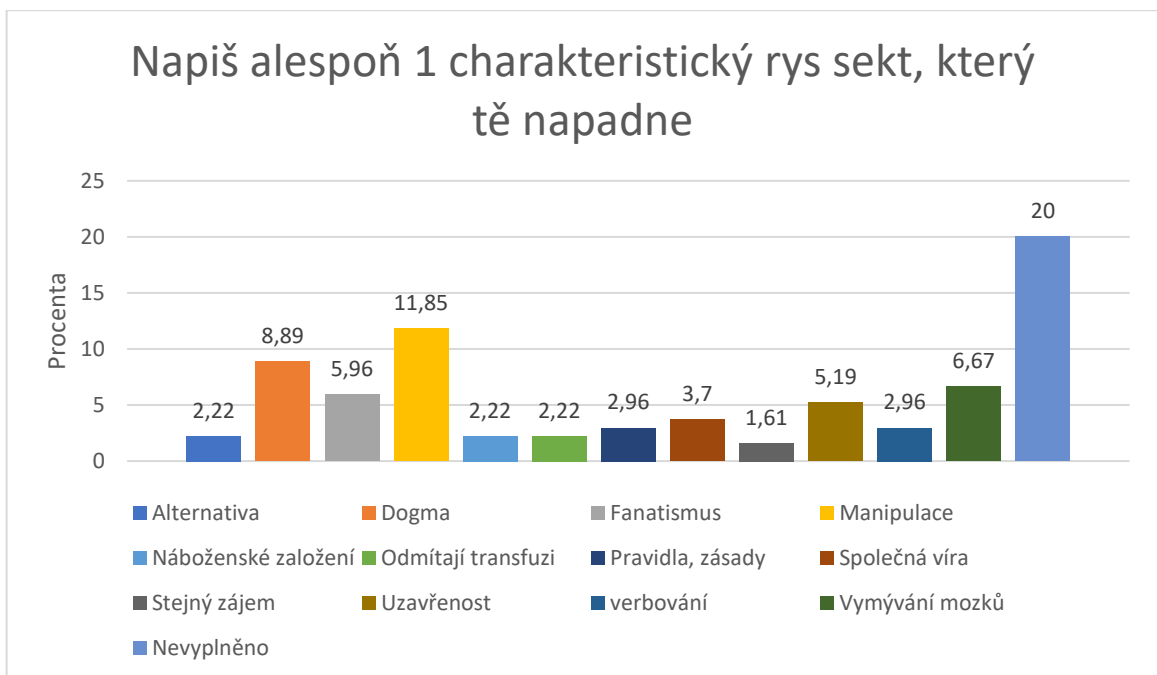
Graf č. 8.1

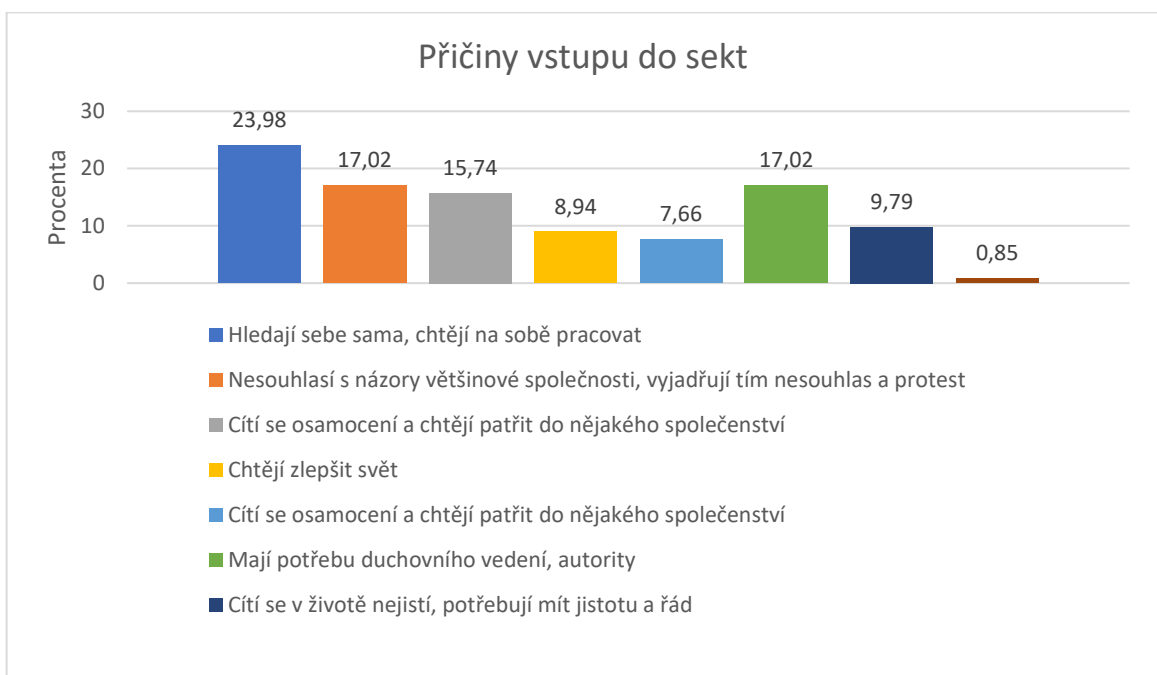
Graf č. 8.2

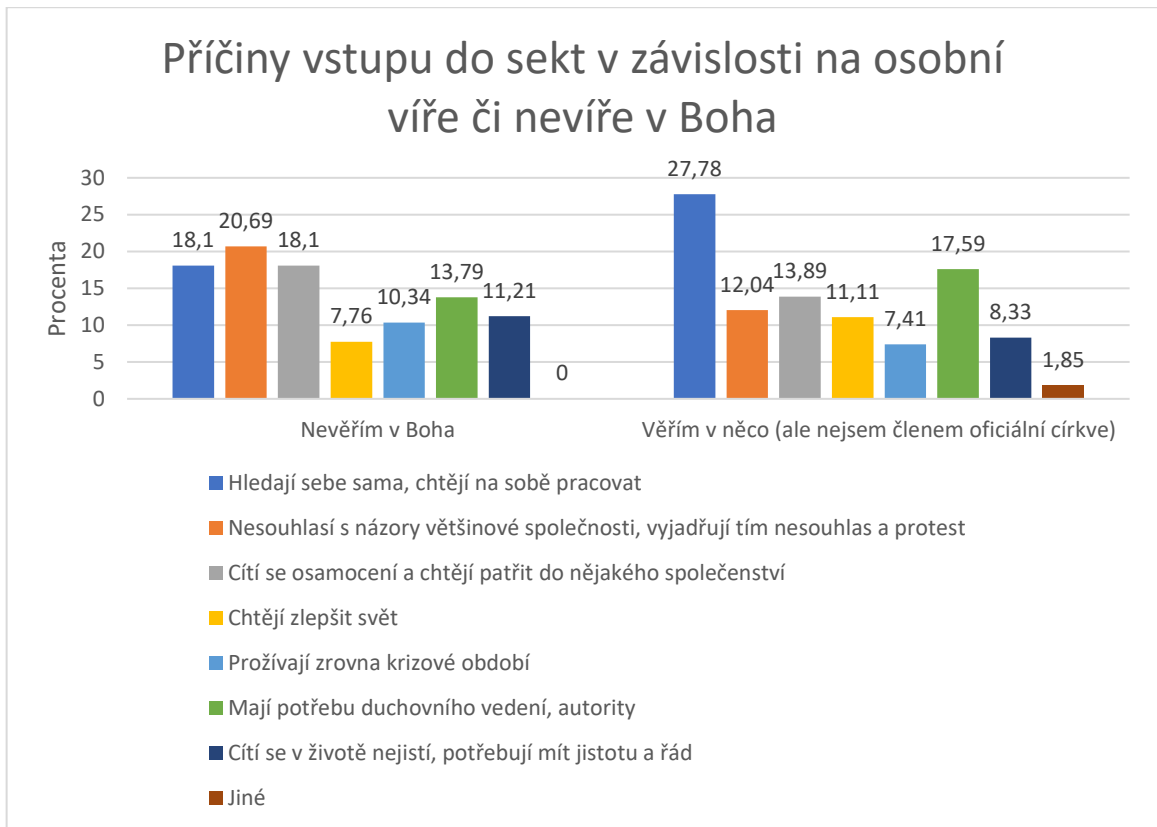
Graf č. 9

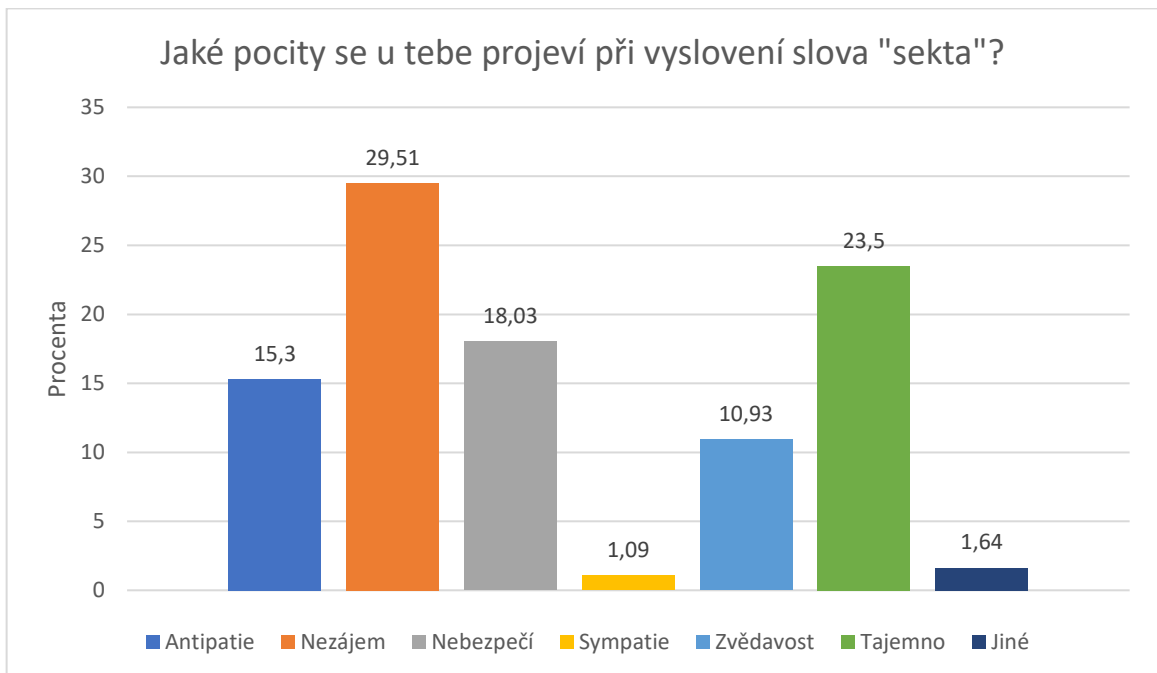
Graf č. 10

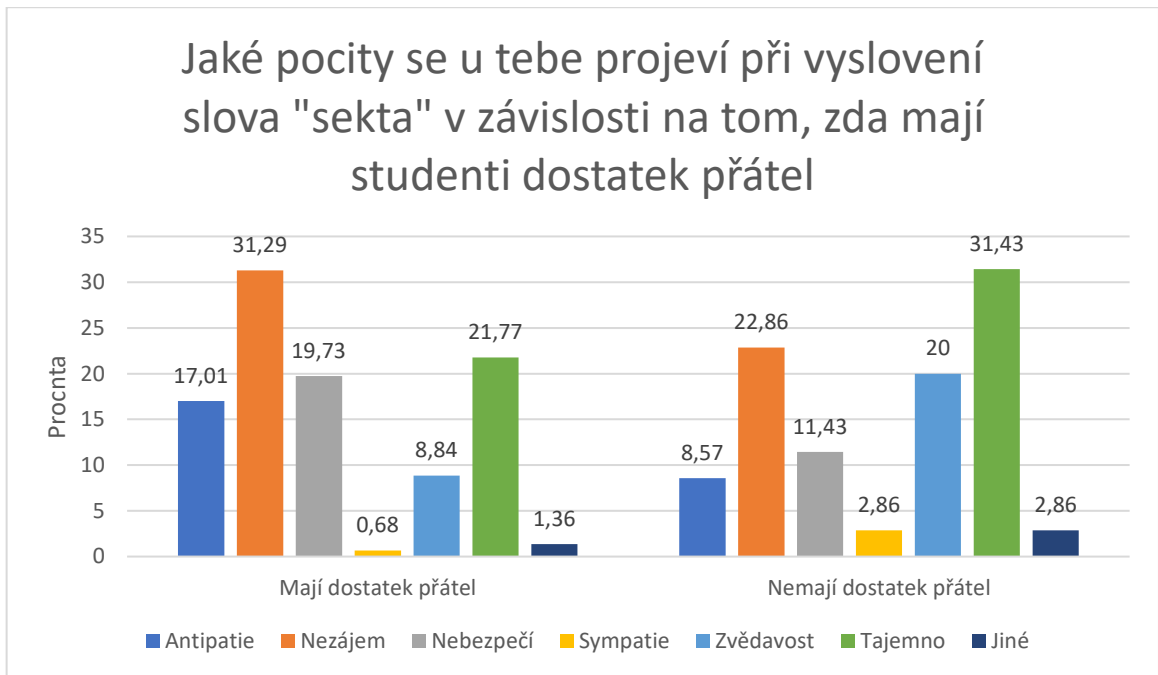
Graf č. 10.1

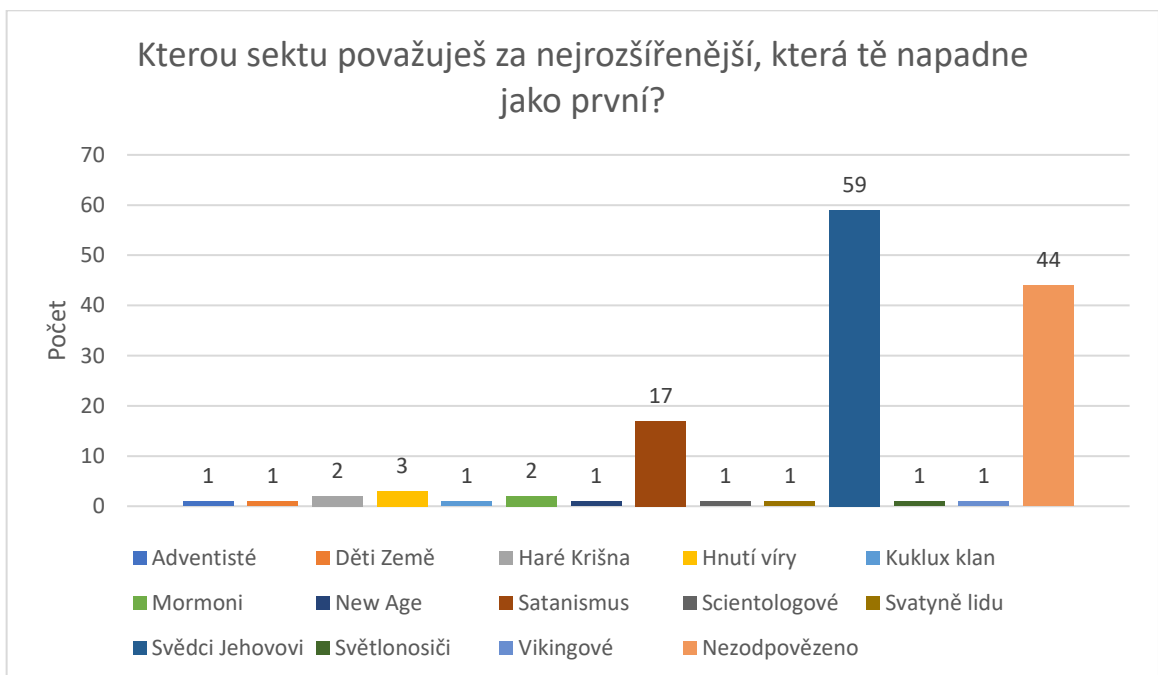
Graf č. 11

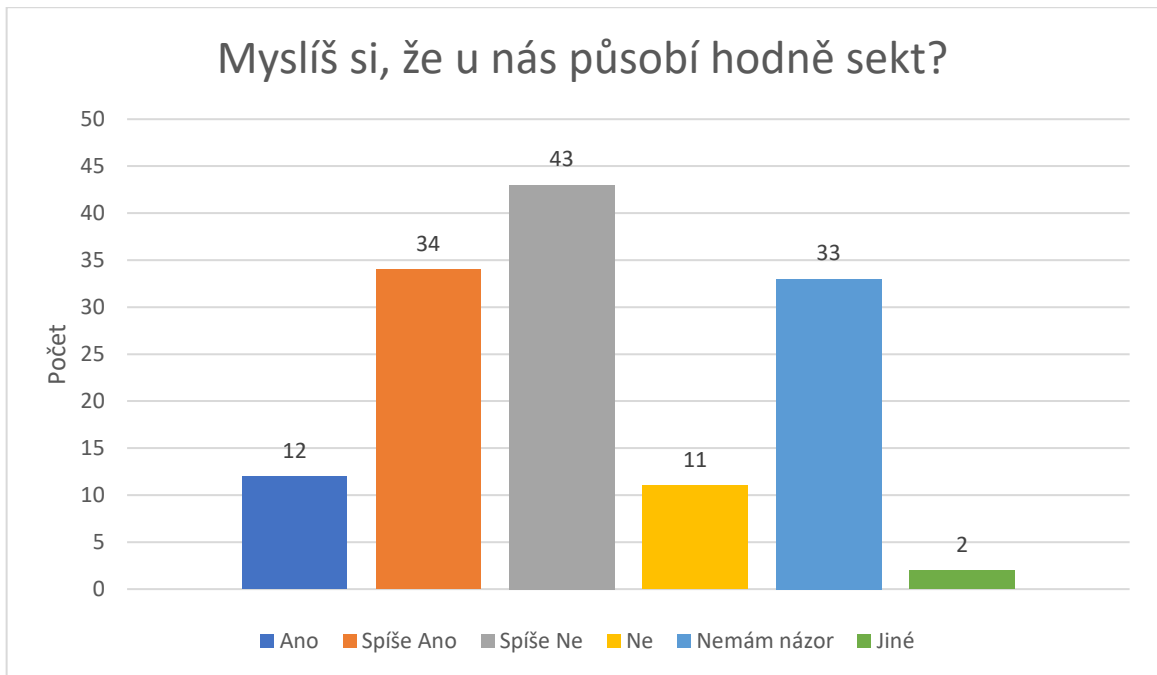
Graf č. 11.1

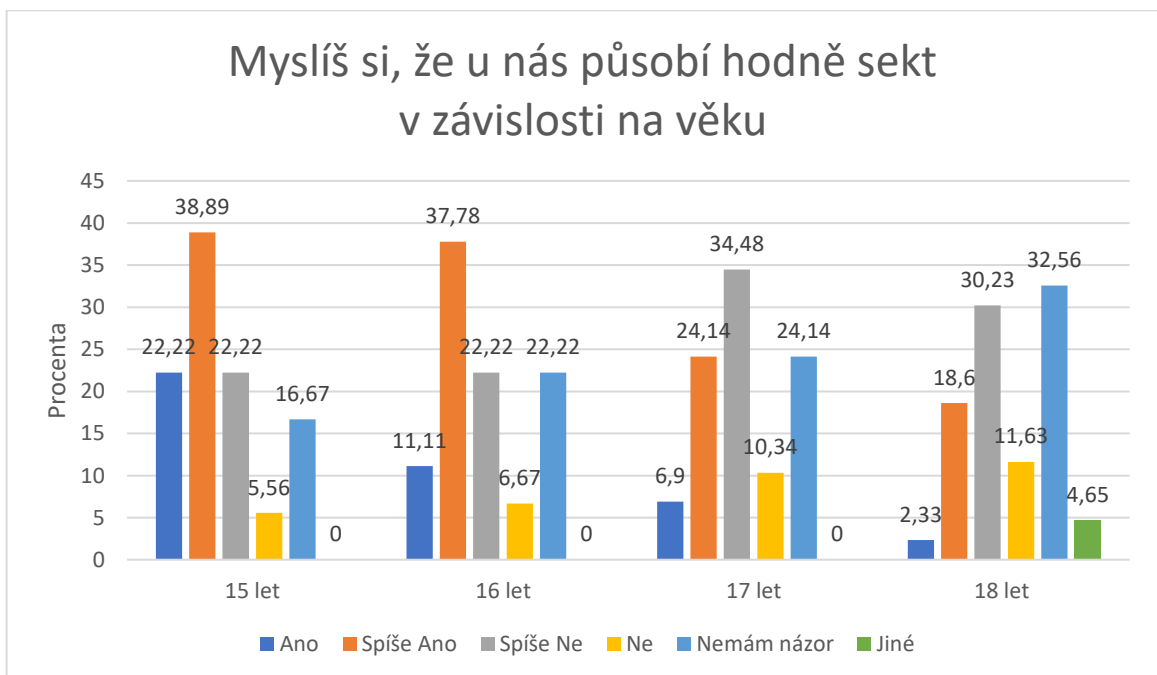
Graf č. 12

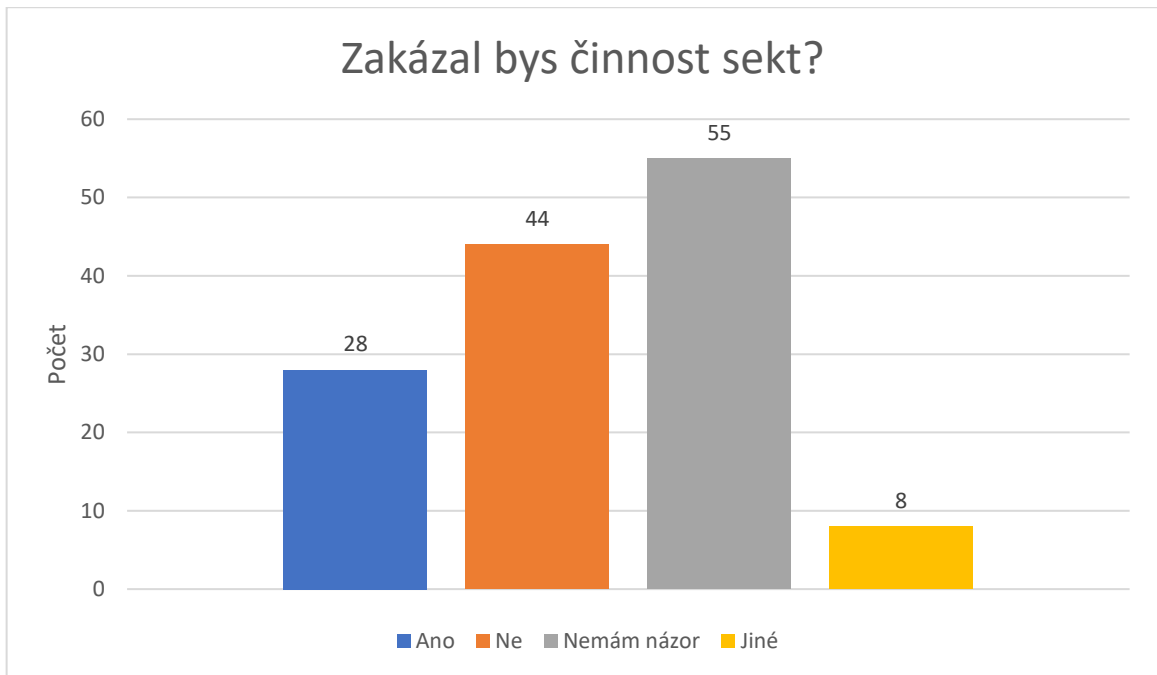
Graf č. 13

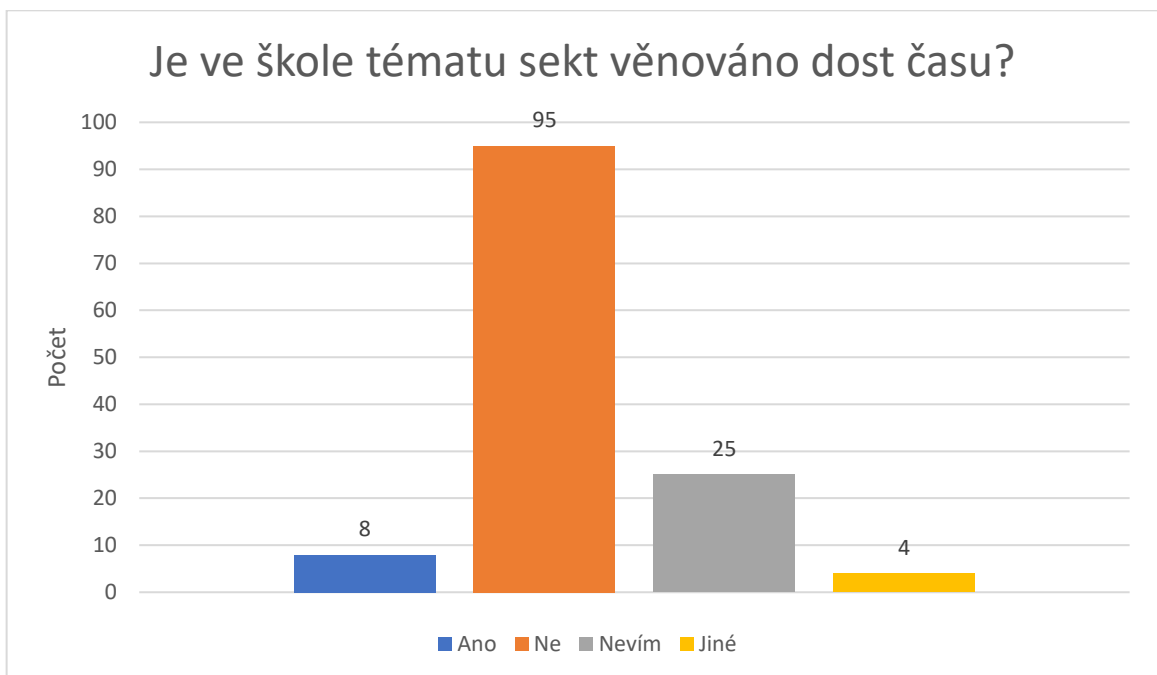
Graf č. 13.1

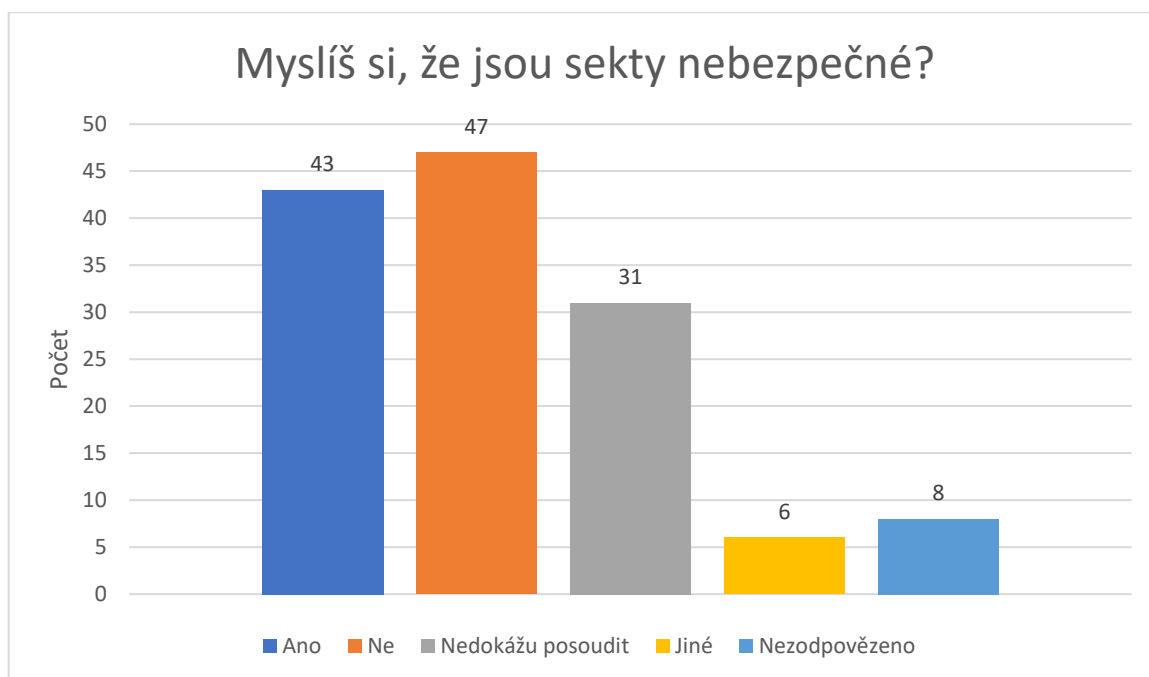
Graf č. 14

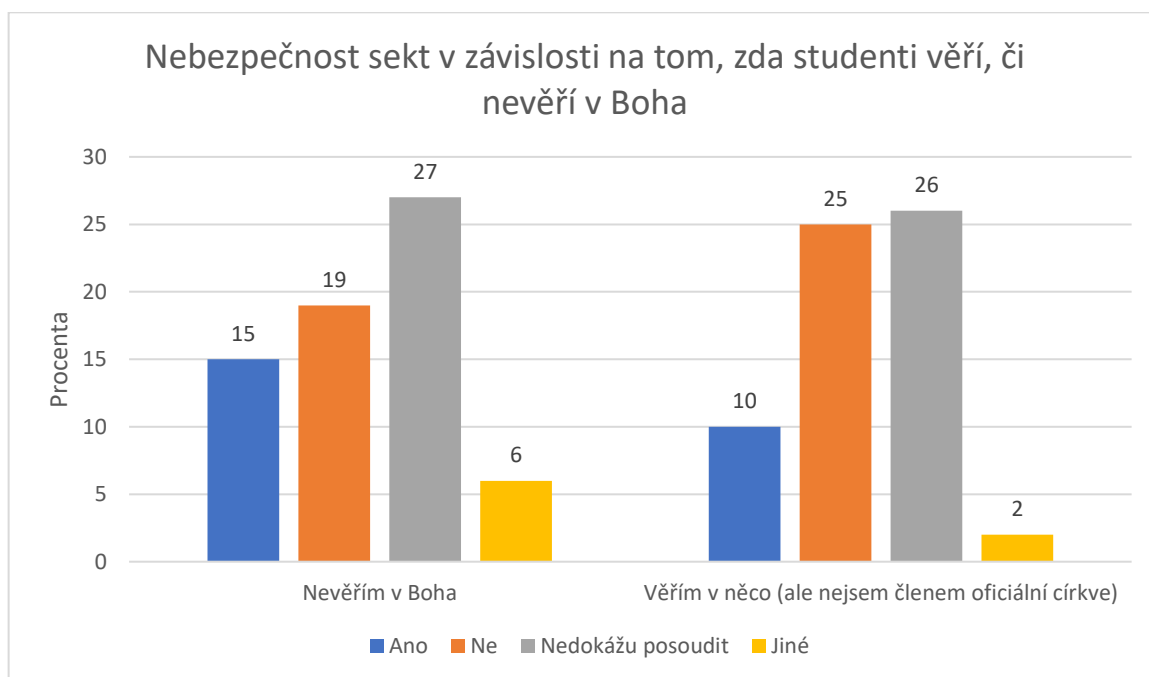
Graf č. 15

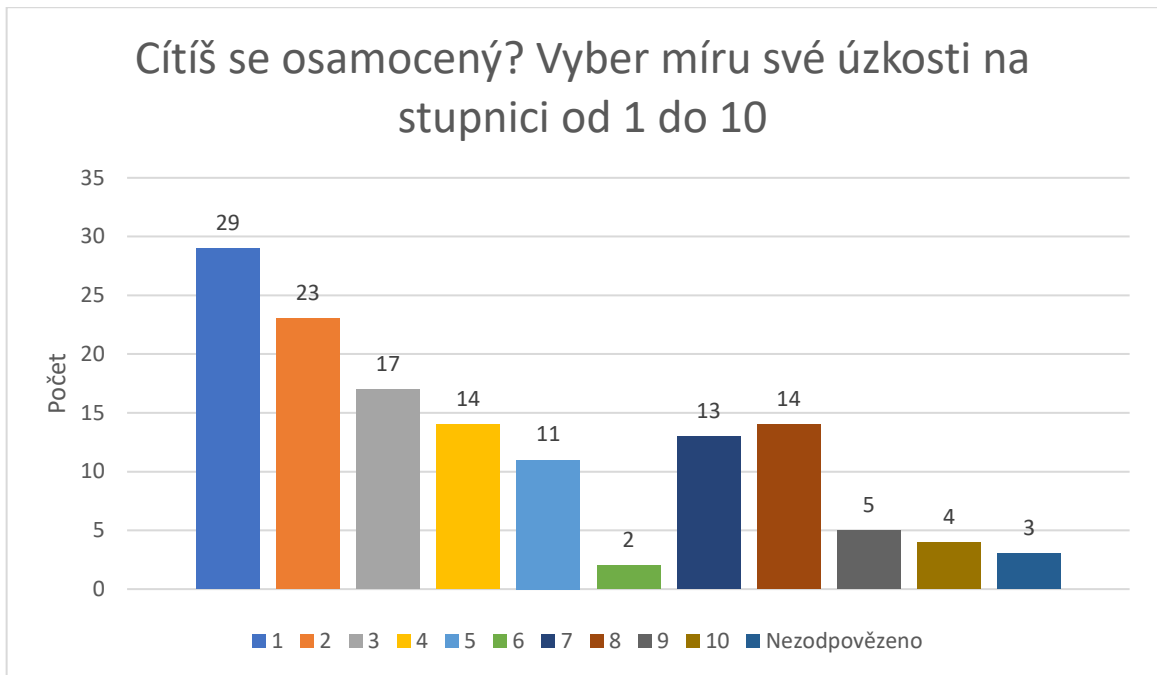
Graf č. 16

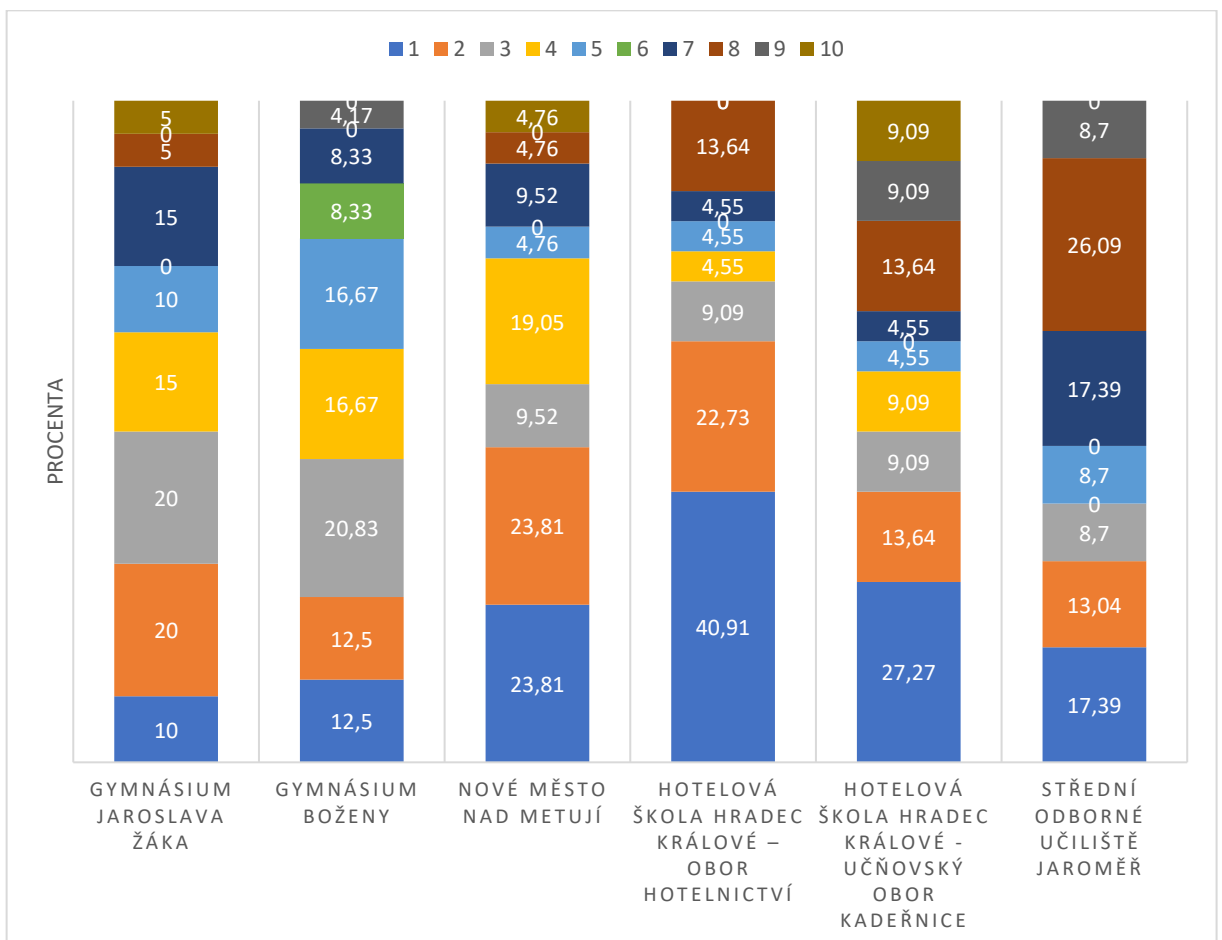
Graf č. 16.1

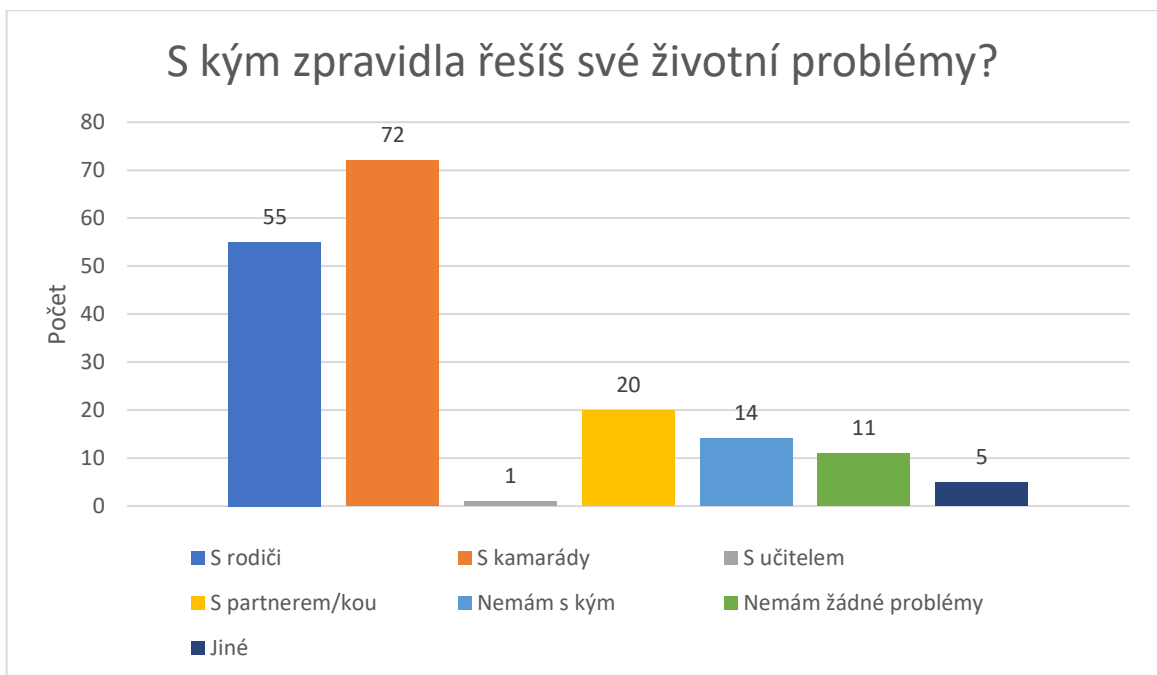
Graf č. 17

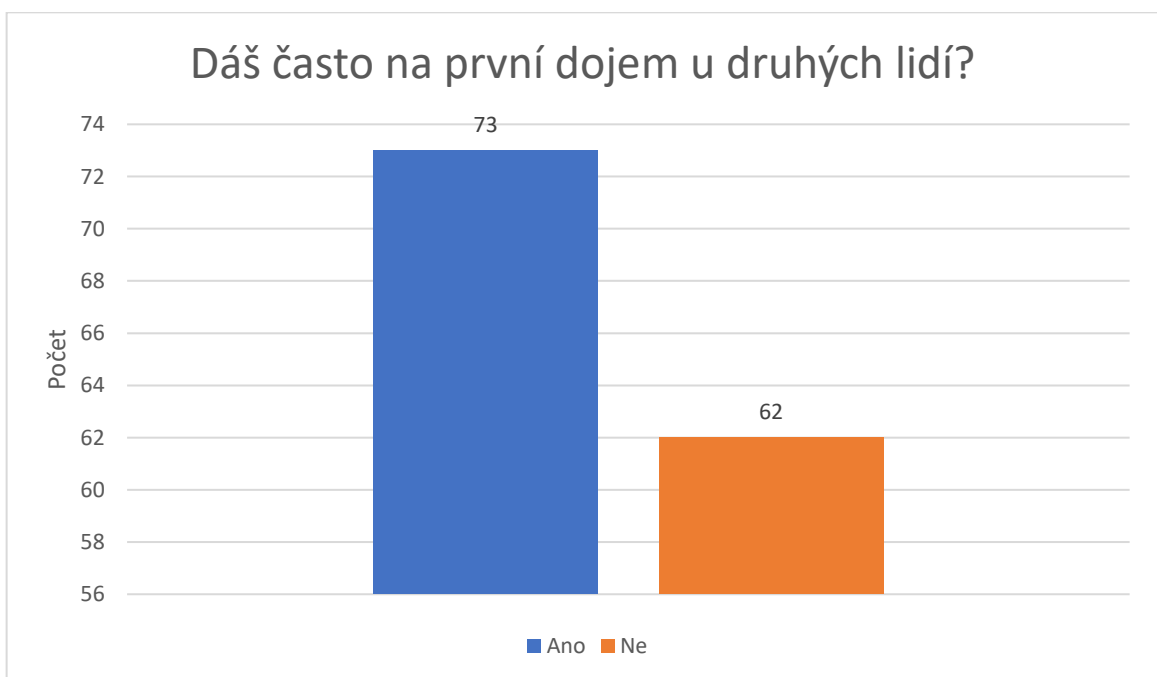
Graf č. 17: Míra úzkostnosti u studentů v závislosti na škole, ve které studují.

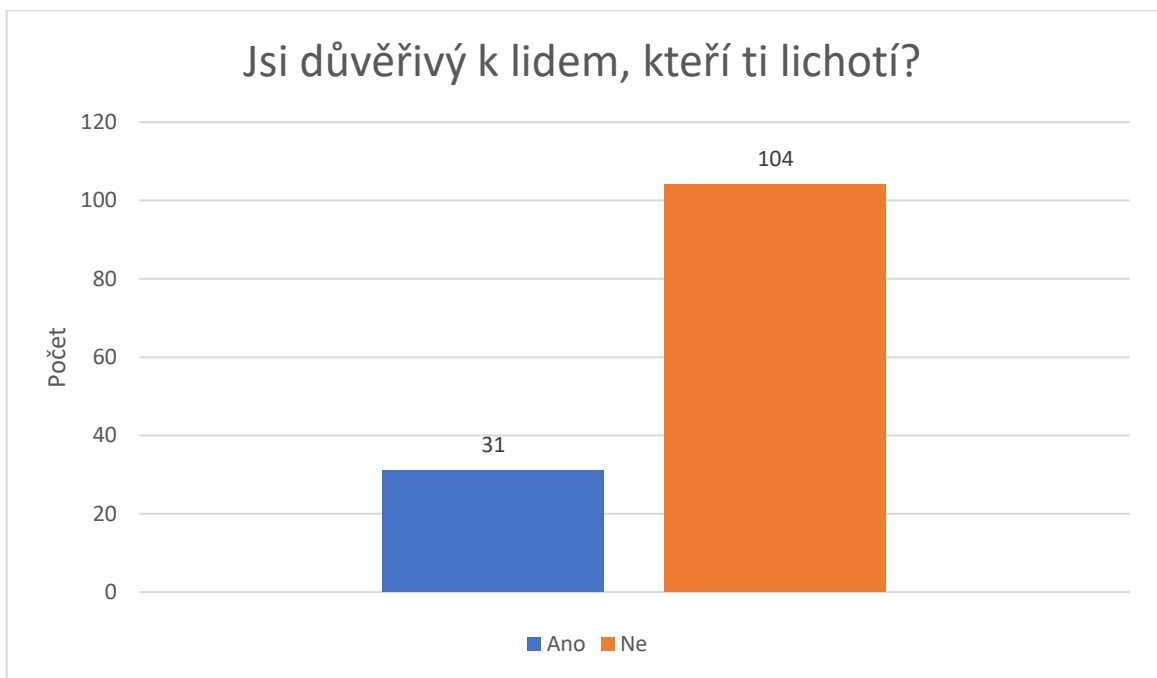
Graf č. 18

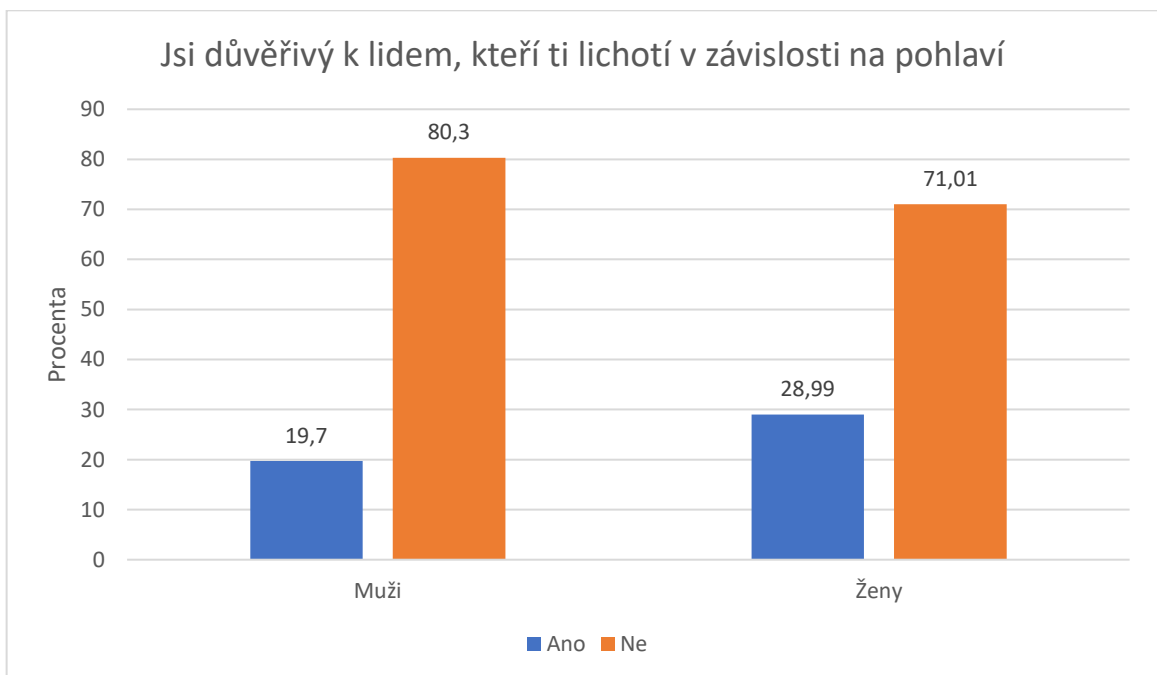
Graf č. 19

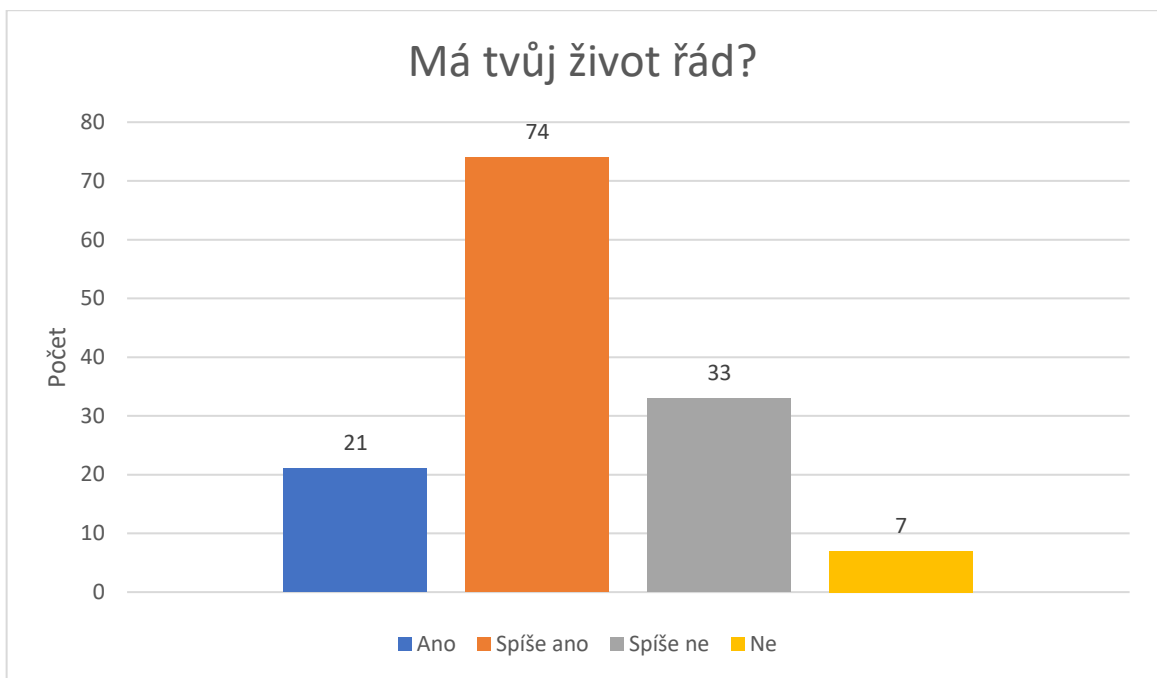
Graf č. 20

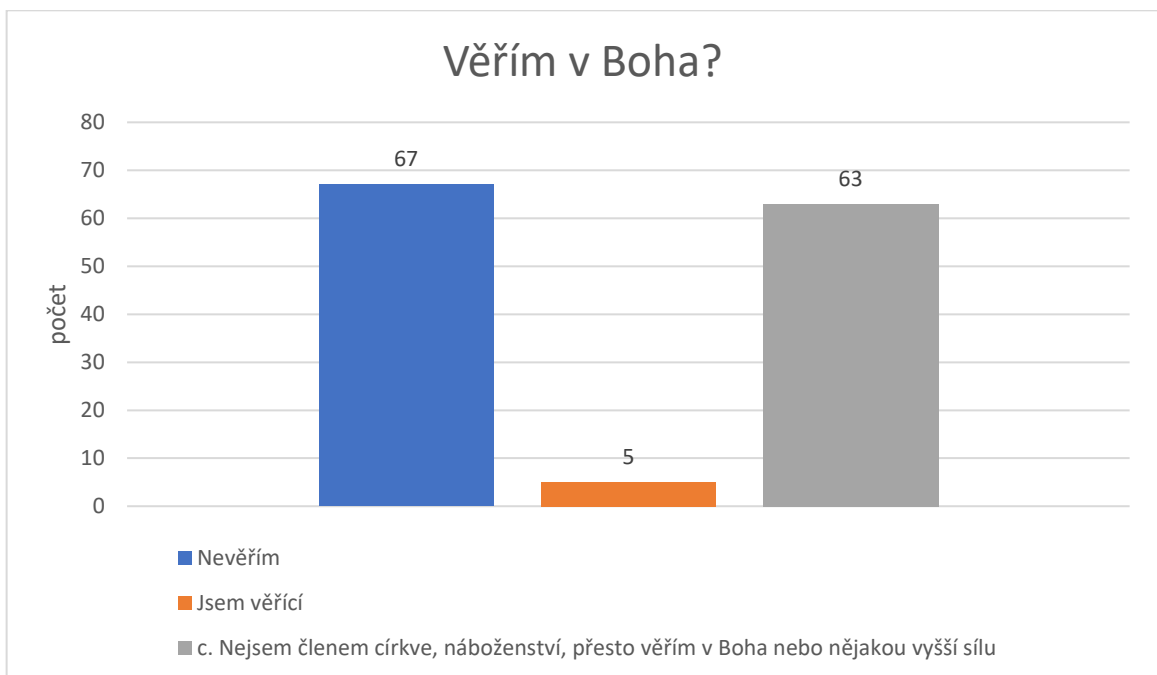
Graf č. 20.1

Graf č. 21

Graf č. 22

Příloha C – Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Oslovil tě někdy člen některé sekty?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	53	39,26 %
Ne	82	60,74 %

Tabulka č. 2: Na jakých místech tě nejčastěji členové sekt kontaktují?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Na ulici, ve městě, v parku	41	30,37 %
Doma	7	5,19 %
Na společenské akci	1	0,74 %
Při sportu	1	0,74 %
Ve škole	3	2,22 %
Jiné	0	0,00 %
Nikdy mě nekontaktovali	82	60,74 %

Tabulka č. 3: Pokud jsi byl kontaktován, svěřil jsi se někomu?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Rodičům	23	17,03 %
Učiteli	1	0,74 %

Nesvěřili se	12	8,89 %
Nebyli kontaktováni	82	60,74 %
Jiné	3	2,22 %

Tabulka č. 3.1: Rozdíly v důvěře studentů v závislosti na jejich rodinném zázemí.

Úplná rodina	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	43	100,00 %
Rodičům	21	48,84 %
Kamarádovi	9	20,93 %
Učiteli	0	0,00 %
Nesvěřili se	9	20,93 %
Jiné	3	6,98 %

Tabulka č. 3.2: Rozdíly v důvěře studentů v závislosti na jejich rodinném zázemí.

Neúplná rodina	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	11	100,00 %
Rodičům	2	18,18 %
Kamarádovi	5	45,45 %
Učiteli	1	9,09 %
Nesvěřili se	3	27,27 %
Jiné	0	0,00 %

Tabulka č. 4: Naposledy jsi byl osloven?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Během posledního týdne	0	0,00 %
Během posledního měsíce	8	5,93 %
Během posledního roku	22	16,30 %
Během posledních 3 let	23	17,04 %

Nikdy	82	60,74 %
--------------	----	---------

Tabulka č. 5: Jak jsi zpravidla reagoval?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Hned poté co se představil, jsem ho zarazil a odmítl s ním dále komunikovat	25	18,52 %
Během rozmluvy jsem hovor přerušil a odešel pryč	7	5,19 %
Vyslechl jsem si ho a slušně odmítl jeho pozvání	14	10,37 %
Vyslechl jsem si ho, přijal pozvání, ale nedostavil se	3	2,22 %
Vyslechl jsem si ho, přijal pozvání a dostavil se jednou nebo opakovaně	1	0,74 %
Jiné	3	2,22 %

Tabulka č. 6: Kdyby tě dnes oslovil člen sekty, jak bys asi reagoval?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,0 %
Ze slušnosti bych si vzal leták	58	42,96 %
Vůbec bych na rozhovor nepřistoupil	49	36,30 %
Ze zvědavosti bych osobu vyslechl a poté se rozhodl	17	12,59 %
Uvítal bych další osobní kontakt	6	4,44 %
Jiné	4	2,96 %
Neodpověděli	1	0,74 %

Tabulka č. 7: Znáš někoho, kdo je členem nějaké sekty?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Je to můj příbuzný	4	2,96 %
Znáмый	13	9,63 %
Spolužák	20	14,81 %
Jiné	4	2,96 %
Neznám	94	69,63 %

Tabulka č. 8: Sekty v ČR a zahraničí.

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	340	100,00 %
Antroposofie	5	1,38 %
Bhagaván Šrí Radžniš	0	0,00 %
Církev adventistů sedmého dne	31	8,56 %
Hnutí Grálu	10	2,76 %
Hnutí Hare Krišna	15	4,41 %
Hnutí New Age	17	4,69 %
Hnutí víry	13	3,59 %
Imanuelité	10	2,76 %
Jóga v denním životě	14	3,86 %
Moonovo hnutí	4	1,10 %
Mormonismus (Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů):	22	6,01 %

Nebeská brána	8	2,21 %
Óm šinrikjó	1	0,28 %
Osho	4	1,10 %
Rodina (Boží děti)	19	5,25 %
Řád chrámu slunce	17	4,69 %
Sahaja joga	0	0,00 %
Satanismus	70	19,34 %
Svědkové Jehovovi	88	24,31 %
Transcendentální meditace	1	0,28 %
Víra bahá'í	2	0,55 %

Tabulka č. 8.1: Znalost sekt z ČR a ze zahraničí v závislosti na místě bydliště (školy).

Hradec Králové	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	159	100,00 %
Církev Adventistů sedmého dne	17	10,69 %
Hnutí Hare Krišna	8	5,03 %
Hnutí New Age	7	4,40 %
Hnutí víry	6	3,77 %
Imanuelité	7	4,40 %
Mormonismus	17	10,69 %
Rodina (Děti Boží)	7	4,40 %
Řád chrámu slunce	8	5,03 %
Satanismus	35	22,01 %
Svědkové Jehovovi	47	29,56 %

Tabulka č. 8.2: Znalost sekt z ČR a ze zahraničí v závislosti na místě bydliště (školy).

Jaroměř a Nové Město nad Metují	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	143	100,00 %
Církev Adventistů sedmého dne	14	9,79 %
Hnutí Hare Krišna	7	4,90 %
Hnutí New Age	10	6,99 %
Hnutí víry	7	4,90 %
Imanuelité	3	2,10 %
Mormonismus	5	3,50 %
Rodina (Děti Boží)	12	8,39 %
Řád chrámu slunce	9	6,29 %
Satanismus	35	24,48 %
Svědkové Jehovovi	41	28,67 %

Tabulka č. 8.3: Znalost sekt v ČR a v zahraničí na základě typu školy.

Gymnásium Jaroslava Žáka, Jaroměř	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	54	100,00 %
Církev Adventistů sedmého dne	4	7,41 %
Hnutí Hare Krišna	1	1,85 %
Hnutí New Age	4	7,41 %
Hnutí víry	5	9,26 %
Imanuelité	2	3,70 %

Mormonismus	1	1,85 %
Rodina (Děti Boží)	5	9,26 %
Řád chrámu slunce	4	7,41 %
Satanismus	15	27,78 %
Svědkové Jehovovi	13	24,04 %

Tabulka č. 8.4: Znalost sekt v ČR a v zahraničí na základě typu školy.

Gymnásium Němcové, Králové	Boženy Hradec	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem		68	100,00 %
Církev sedmého dne	Adventistů	9	13,24 %
Hnutí Hare Krišna		1	1,47 %
Hnutí New Age		5	7,35 %
Hnutí víry		4	5,88 %
Imanuelité		3	4,41 %
Mormonismus		10	14,71 %
Rodina (Děti Boží)		1	1,47 %
Řád chrámu slunce		1	1,47 %
Satanismus		16	23,53 %
Svědkové Jehovovi		18	26,47 %

Tabulka č. 8.5: Znalost sekt v ČR a v zahraničí na základě typu školy.

Střední průmyslová škola, SOŠ a SOU, Nové Město nad Metují	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	47	100,00 %
Církev Adventistů sedmého dne	5	10,64 %
Hnutí Hare Krišna	3	4,41 %
Hnutí New Age	3	4,41 %
Hnutí víry	0	0,00 %
Imanuelité	1	2,13 %
Mormonismus	1	2,13 %
Rodina (Děti Boží)	5	10,64 %
Řád chrámu slunce	3	4,41 %
Satanismus	10	21,28 %
Svědkové Jehovovi	16	23,53 %

Tabulka č. 8.6: Znalost sekt v ČR a v zahraničí na základě typu školy.

Hotelová škola, Hradec Králové, obor hotelnictví	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	46	100,00 %
Církev Adventistů sedmého dne	3	6,52 %
Hnutí Hare Krišna	4	8,70 %
Hnutí New Age	1	2,17 %
Hnutí víry	2	4,35 %
Imanuelité	3	6,52 %

Mormonismus	1	2,17 %
Rodina (Děti Boží)	2	4,35 %
Řád chrámu slunce	3	6,52 %
Satanismus	14	30,43 %
Svědkové Jehovovi	13	28,26 %

Tabulka č. 8.7: Znalost sekt v ČR a v zahraničí na základě typu školy.

Hotelová škola, Hradec Králové, obor kadeřnice	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	45	100,00 %
Církev Adventistů sedmého dne	5	11,11 %
Hnutí Hare Krišna	3	6,67 %
Hnutí New Age	1	2,22 %
Hnutí víry	0	0,00 %
Imanuelité	1	2,22 %
Mormonismus	6	13,33 %
Rodina (Děti Boží)	4	8,89 %
Řád chrámu slunce	4	8,89 %
Satanismus	5	11,11 %
Svědkové Jehovovi	16	24,69 %

Tabulka č. 8.8: Znalost sekt v ČR a v zahraničí na základě typu školy.

Střední škola řemeslná, Jaroměř	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	42	100,00 %

Církev Adventistů sedmého dne	5	11,90 %
Hnutí Hare Krišna	3	7,14 %
Hnutí New Age	3	7,14 %
Hnutí víry	2	4,76 %
Imanuelité	0	0,00 %
Mormonismus	3	7,14 %
Rodina (Děti Boží)	2	4,76 %
Řád chrámu slunce	2	4,76 %
Satanismus	10	23,81 %
Svědkové Jehovovi	12	28,57 %

Tabulka č. 9: Napiš alespoň 1 charakteristický rys sekt, který tě napadne.

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Alternativa	3	2,22 %
Dogma	12	8,89 %
Fanastimus	8	5,93 %
Jednota	1	0,74 %
Hraní na bubny	2	1,48 %
Chtějí změnit svět	3	2,22 %
Lidi jako všichni ostatní	1	0,74 %
Manipulace	16	11,85 %
Náboženské založení	3	2,22 %
Násilnost	1	0,74 %
Odklon od náboženství	2	1,48 %

Odmítání cizí pomoci	1	0,74 %
Odmítání transfuze	3	2,22 %
Omezování	1	0,74 %
Otravnost	2	1,48 %
Pentagram	2	1,48 %
Pravidla, zásady	4	2,96 %
Rituály	1	0,74 %
Schůzky	1	0,74 %
Silný vůdce	3	2,22 %
Společná víra	5	3,70 %
Stejný zájem	2	1,48 %
Svoboda	1	0,74 %
Špatná čeština	1	0,74 %
Symboly	2	1,48 %
Tajný spolek	1	0,74 %
Touha po něčem	1	0,74 %
Tvrdohlavost	1	0,74 %
Uzavřenost	7	5,19 %
Verbování	4	2,96 %
Vlezlost	1	0,74 %
Vnucování se	2	1,48 %
Vymývání mozků	9	6,67 %
Vyvolávání duchů	1	0,74 %
Nevyplněno	27	20,00 %

Tabulka č. 10: Příčiny vstupu do sekt.

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	235	100,00 %
Hledají sebe sama, chtějí na sobě pracovat	54	23,98 %
Nesouhlasí s názory většinové společnosti, vyjadřují tím nesouhlas a protest	40	17,02 %
Cítí se osamocení a chtějí patřit do nějakého společenství	37	15,74 %
Chtějí zlepšit svět	21	8,94 %
Prožívají zrovna krizové období	18	7,66 %
Mají potřebu duchovního vedení, autority	40	17,02 %
Cítí se v životě nejistí, potřebují mít jistotu a řád	23	9,79 %
Jiné	2	0,85 %

Tabulka č. 10.1: Příčiny vstupu do sekt v závislosti na osobní víře či nevíře v Boha.

Nevěří v Boha	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	116	100,00 %
Hledají sebe sama, chtějí na sobě pracovat	21	18,10 %
Nesouhlasí s názory většinové společnosti,	24	20,69 %

vyjadřují tím nesouhlas a protest		
Cítí se osamocení a chtějí patřit do nějakého společenství	21	18,10 %
Chtějí zlepšit svět	9	7,76 %
Prožívají zrovna krizové období	12	10,34 %
Mají potřebu duchovního vedení, authority	16	13,79 %
Cítí se v životě nejistí, potřebují mít jistotu a řád	13	11,21 %
Jiné	0	0,00 %

Tabulka č. 10.2: Příčiny vstupu do sekt v závislosti na osobní víře či nevíře v Boha.

Věří v „osobního“ Boha	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	108	100,00 %
Hledají sebe sama, chtějí na sobě pracovat	30	27,78 %
Nesouhlasí s názory většinové společnosti, vyjadřují tím nesouhlas a protest	13	12,04 %
Cítí se osamocení a chtějí patřit do nějakého společenství	15	13,89 %
Chtějí zlepšit svět	12	11,11 %
Prožívají zrovna krizové období	8	7,41 %

Mají potřebu duchovního vedení, autority	19	17,59 %
Cítí se v životě nejistí, potřebují mít jistotu a řád	9	8,33 %
Jiné	2	1,85 %

Tabulka č. 11: Jaké pocity se u tebe projeví při vyslovení slova „sekta“?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	183	100,00 %
Antipatie	28	15,30 %
Nezájem	54	29,51 %
Nebezpečí	33	18,03 %
Sympatie	2	1,09 %
Zvědavost	10	10,93 %
Tajemno	43	23,50 %
Jiné	3	1,64 %

Tabulka č. 11.1: Jaké pocity se u tebe projeví při vyslovení slova "sekta" v závislosti na tom, zda mají studenti dostatek přátel.

Mají dostatek přátel	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	147	100,00 %
Antipatie	25	17,01 %
Nezájem	46	31,29 %
Nebezpečí	29	19,73 %
Sympatie	1	0,68 %
Zvědavost	13	8,84 %

Tajemno	32	21,77 %
Jiné	2	1,36 %

Tabulka č. 11.2: Jaké pocity se u studentů projeví při vyslovení slova "sekta" v závislosti na tom, zda mají dostatek přátel.

Nemají dostatek přátel	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	35	100,00 %
Antipatie	3	8,57 %
Nezájem	8	22,86 %
Nebezpečí	4	11,43 %
Sympatie	1	2,86 %
Zvědavost	7	20,00 %
Tajemno	11	31,43 %
Jiné	1	2,86 %

Tabulka č. 12: Kterou sektu považuješ za nejrozšířenější, která tě napadne jako první?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Adventisté sedmého dne	1	0,74 %
Děti země	1	0,74 %
Hnutí Hare Krišna	2	1,47 %
Hnutí víry	3	2,22 %
Kuklux klan	1	0,74 %
Mormoné	2	1,47 %
New Age	1	0,74 %

Satanismus	17	12,59 %
Scientologové	1	0,74 %
Svatyně lidu	1	0,74 %
Svědkové Jehovovi	59	43,70 %
Světlonosiči	1	0,74 %
Vikingové	1	0,74 %
Nezodpovězeno	44	32,59 %

Tabulka č. 13: Myslíš si, že u nás působí hodně sekt?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	12	6,67 %
Spíše Ano	34	25,19 %
Spíše Ne	43	31,85 %
Ne	11	11,85 %
Nemám názor	33	22,96 %
Jiné	2	1,48 %

Tabulka č. 13.1: Myslíš si, že u nás působí hodně sekt v závislosti na věku.

15 let	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	18	100,00 %
Ano	4	22,22 %
Spíše Ano	7	38,89 %
Spíše Ne	4	22,22 %
Ne	1	5,56 %

Nemám názor	2	16,67 %
Jiné	0	0,00 %

Tabulka č. 13.2: Myslíš si, že u nás působí hodně sekt v závislosti na věku.

16 let	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	45	100,00 %
Ano	5	11,11 %
Spíše Ano	17	37,77 %
Spíše Ne	10	22,22 %
Ne	3	6,67 %
Nemám názor	10	22,22 %
Jiné	0	0,00 %

Tabulka č. 13.3: Myslíš si, že u nás působí hodně sekt v závislosti na věku.

17 let	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	29	100,00 %
Ano	2	6,90 %
Spíše Ano	7	24,14 %
Spíše Ne	10	34,48 %
Ne	3	10,34 %
Nemám názor	7	24,14 %
Jiné	0	0,00 %

Tabulka č. 13.4: Myslíš si, že u nás působí hodně sekt v závislosti na věku.

18 let	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	43	100,00 %

Ano	1	2,33 %
Spíše Ano	8	18,60 %
Spíše Ne	13	30,23 %
Ne	5	11,63 %
Nemám názor	14	32,56 %
Jiné	2	4,65 %

Tabulka č. 14: Zakázal bys činnost sekt?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	28	20,74 %
Ne	44	32,59 %
Nemám názor	55	40,74 %
Jiné	8	5,92 %

Tabulka č. 15: Je ve škole tématu sekt věnováno dost času?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	8	5,93 %
Ne	95	70,37 %
Nevím	28	20,74 %
Jiné	4	2,96 %

Tabulka č. 16: Myslíš si, že jsou sekty nebezpečné?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %

Ano	43	31,85 %
Ne	47	34,81 %
Jiné	6	4,44 %
Nezodpovězeno	8	8,88 %

Tabulka 16.1: Nebezpečnost sekt v závislosti na tom, zda studenti věří, či nevěří v Boha.

Nevěří v Boha	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	67	100,00 %
Ano	15	22,39 %
Ne	19	28,36 %
Nedokážu posoudit	27	40,30 %
Jiné	6	8,96 %

Tabulka 16.2: Nebezpečnost sekt v závislosti na tom, zda studenti věří, či nevěří v Boha.

Věří v osobního Boha	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	63	100,00 %
Ano	10	15,87 %
Ne	25	39,68 %
Nedokážu posoudit	26	41,27 %
Jiné	2	3,17 %

Tabulka č. 17: Cítíš se osamocený? Vyber míru své úzkosti na stupnici od 1 do 10.

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %

Hodnota 1	29	21,48 %
Hodnota 2	23	17,04 %
Hodnota 3	17	12,59 %
Hodnota 4	14	10,37 %
Hodnota 5	11	8,15 %
Hodnota 6	2	1,48 %
Hodnota 7	13	9,63 %
Hodnota 8	14	10,37 %
Hodnota 9	5	3,70 %
Hodnota 10	4	2,96 %

Tabulka č. 17.1 Míra úzkostnosti u studentů v závislosti na škole, ve které studují.

Gymnázium Jaroslava Žáka, Jaroměř	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	20	100,00 %
Hodnota 1	2	10,00 %
Hodnota 2	4	20,00 %
Hodnota 3	4	20,00 %
Hodnota 4	3	15,00 %
Hodnota 5	2	10,00 %
Hodnota 6	0	0,00 %
Hodnota 7	3	15,00 %
Hodnota 8	1	5,00 %
Hodnota 9	0	0,00 %
Hodnota 10	1	5,00 %

Tabulka č. 17.2 Míra úzkostnosti u studentů v závislosti na škole, ve které studují.

Gymnásium Boženy Němcové, Hradec Králové	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	24	100,00 %
Hodnota 1	3	12,50 %
Hodnota 2	3	12,50 %
Hodnota 3	5	20,83 %
Hodnota 4	4	16,67 %
Hodnota 5	4	16,67 %
Hodnota 6	2	8,33 %
Hodnota 7	2	8,33 %
Hodnota 8	0	0,00 %
Hodnota 9	1	5,00 %
Hodnota 10	0	0,00 %

Tabulka č. 17.3 Míra úzkostnosti u studentů v závislosti na škole, ve které studují.

Střední průmyslová škola, SOŠ a SOU, Nové Město nad Metují	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	21	100,00 %
Hodnota 1	5	23,81 %
Hodnota 2	5	23,81 %
Hodnota 3	2	9,52 %
Hodnota 4	4	19,05 %
Hodnota 5	1	4,76 %
Hodnota 6	0	0,00 %

Hodnota 7	2	9,52 %
Hodnota 8	1	4,76 %
Hodnota 9	0	0,00 %
Hodnota 10	1	4,76 %

Tabulka č. 17.4 Míra úzkostnosti u studentů v závislosti na škole, ve které studují.

Hotelová škola, Hradec Králové, obor Hotelnictví	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	22	100,00 %
Hodnota 1	9	40,91 %
Hodnota 2	5	22,73 %
Hodnota 3	2	9,09 %
Hodnota 4	1	4,55 %
Hodnota 5	1	4,55 %
Hodnota 6	0	0,00 %
Hodnota 7	1	4,55 %
Hodnota 8	3	13,64 %
Hodnota 9	0	0,00 %
Hodnota 10	0	0,00 %

Tabulka č. 17.5 Míra úzkostnosti u studentů v závislosti na škole, ve které studují.

Hotelová škola, Hradec Králové, obor kadeřnice	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	22	100,00 %
Hodnota 1	6	27,27 %
Hodnota 2	3	13,64 %

Hodnota 3	2	9,09 %
Hodnota 4	2	9,09 %
Hodnota 5	1	4,55 %
Hodnota 6	0	0,00 %
Hodnota 7	1	4,55 %
Hodnota 8	3	13,64 %
Hodnota 9	2	9,09 %
Hodnota 10	2	9,09 %

Tabulka č. 17.6 Míra úzkostnosti u studentů v závislosti na škole, ve které studují.

Střední odborné učiliště, Jaroměř	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	23	100,00 %
Hodnota 1	4	17,39 %
Hodnota 2	3	13,04 %
Hodnota 3	2	8,70 %
Hodnota 4	0	0,00 %
Hodnota 5	2	8,70 %
Hodnota 6	0	0,00 %
Hodnota 7	4	17,39 %
Hodnota 8	6	26,09 %
Hodnota 9	2	8,70 %
Hodnota 10	0	0,00 %

Tabulka č. 18: S kým zpravidla řešíš své životní problémy

	Absolutní počet	Procentuální výčet

Celkem	178	100,00 %
S rodiči	55	30,90 %
S kamarády	72	40,45 %
S učitelem	1	0,56 %
Partner/ka	20	11,24 %
Nemají s kým	14	7,87 %
Nemají žádné problémy	11	6,18 %
Jiné	5	2,81 %

Tabulka č. 19: Dáš často na první dojem u druhých lidí?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	73	54,07 %
Ne	62	45,93 %

Tabulka č. 20: Jsi důvěřivý k lidem, kteří ti lichotí?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	31	22,96 %
Ne	104	77,04 %

Tabulka č. 20.1: Jsi důvěřivý k lidem, kteří ti lichotí v závislosti na pohlaví.

Chlapci	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	66	100,00 %
Ano	13	19,70 %

Ne	53	80,30 %
----	----	---------

Tabulka č. 20.2: Jsi důvěřivý k lidem, kteří ti lichotí v závislosti na pohlaví.

Dívky	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	69	100,00 %
Ano	20	28,99 %
Ne	49	71,01 %

Tabulka č. 21: Má tvůj život řád?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	21	15,56 %
Spíše Ano	74	54,81 %
Spíše Ne	33	24,44 %
Ne	7	5,19 %

Tabulka č. 22.1: Zajímají tě konspirační teorie?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	73	54,07 %
Ne	62	45,93 %

Tabulka č. 22.2: Věříš v nadpřirozené síly?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %

Ano	74	54,81 %
Ne	61	45,19 %

Tabulka č. 22.3: Věříš v minulé životy?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	77	57,04 %
Ne	58	42,96 %

Tabulka č. 22.4: Věříš v existenci mimozemského života?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	86	63,70 %
Ne	49	36,30 %

Tabulka č. 22.5: Věříš v duchovní moudrost starověkých civilizací?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	72	53,33 %
Ne	63	46,67 %

Tabulka č. 23: Věříš v Boha?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Nevěří v Boha	67	49,63 %

Věřící – členové oficiální církve	5	3,70 %
Věří v osobního Boha (něco vyššího)	63	46,67 %

Tabulka č. 24: Rodinné zázemí.

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Žijí v úplné rodině	97	71,85 %
Žijí s matkou	31	22,96 %
Žijí s otcem	7	5,19 %

Tabulka č. 25: Máš dostatek přátel, kterým se můžeš svěřit?

	Absolutní počet	Procentuální výčet
Celkem	135	100,00 %
Ano	108	80,00 %
Ne	27	20,00 %

Tabulka č. 26: Rozdělení respondentů podle typu školy, pohlaví, věku, ročníku a místa školy.

Typ školy:	Pohlaví:	Věk:	Ročník:
Celkem: 135	Celkem: 135 (100,00 %)	Celkem: 135 (100,00 %)	Celkem: 135 (100,00 %)
	Chlapci: 66 (48,89 %)	15 let: 18 (13,33 %)	První: 45 (33,33 %)
	Dívky: 69 (51,11 %)	16 let: 45 (33,33 %)	Druhý: 43 (31,85 %)
		17 let: 29 (21,48 %)	Třetí: 47 (34,81 %)
		18 let: 43 (31,85 %)	

Gymnásium Jaroslava žáka, Jaroměř (14,81 %)	Celkem: 20 (100,00 %) Chlapci: 6 (30,00 %) Dívky: 14 (70,00 %)	Celkem: 20 (100,00 %) 15 let: 11 (55,00 %) 16 let: 9 (45,00 %)	Celkem: 20 (100,00 %) První: 20
Gymnásium Boženy Němcové, Hradci Králové (18,52 %)	Celkem: 25 (100,00 %) Chlapci: 11 (44,00 %) Dívky: 14 (56,00 %)	Celkem: 25 (100,00 %) 15 let: 7 (28,00 %) 16 let: 18 (72,00 %)	Celkem: 25 (100,00 %) První: 25
Střední průmyslová škola, SOŠ a SOU, Nové Město nad Metují (15,56 %)	Celkem: 21 (100,00 %) Chlapci: 17 (80,95 %) Dívky: 4 (19,05 %)	Celkem: 21 (100,00 %) 16 let: 8 (38,10 %) 17 let: 9 (42,86 %) 18 let: 4 (19,05 %)	Celkem: 21 (100,00 %) Druhý: 21
Hotelová škola, Hradec Králové, obor Hotelnictví (16,30 %)	Celkem: 22 (100,00 %) Chlapci: 5 (22,73 %) Dívky: 17 (77,27 %)	Celkem: 22 (100,00 %) 16 let: 10 (45,45 %) 17 let: 12 (54,55 %)	Celkem: 22 (100,00 %) Druhý: 22
Hotelová škola, Hradec Králové, obor Kadeřnice (17,04 %)	Celkem: 23 (100,00 %) Chlapci: 7 (30,43 %) Dívky: 16 (69,57 %)	Celkem: 23 (100,00 %) 17 let: 2 (8,70 %) 18 let: 21 (91,30 %)	Celkem: 23 (100,00 %) Třetí: 23
Střední škola řemeslná, Jaroměř (17,78 %)	Celkem: 24 (100,00 %) Chlapci: 20 (83,33 %) Dívky: 4 (16,67 %)	Celkem: 24 (100,00 %) 17 let: 6 (25,00 %) 18 let: 18 (75,00 %)	Celkem: 24 (100,00 %) Třetí: 24